

Forslag til nytt handlingsprogram - landsmøtet 2023

226 forslag fordelt på 5 kapitler:

1. Politisk innflytelse (forslag 1-20), s. 2
2. Økonomi og arbeidsliv (forslag 21-50), s. 30
3. Aktivitet og deltakelse (forslag 51-124), s. 75
4. Helse og omsorg (forslag 125-225), s. 177
5. Diverse (forslag 226), s. 312

1. Politisk innflytelse (forslag 1-20)

Forhandlingsrett (forslag 1-9)

Eldreråd / innflytelse (forslag 10-17)

Eldreombud (forslag 18-20)

Forhandlingsrett (forslag 1-9)

Forslag 1-9 ivaretas av samleforslag 1a (side 13)

1.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Grorud og Omegn pf

Forslag:

Forhandlingsrett på pensjon

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

2.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Østfold

Forslag:

Innlede samarbeid med LO, UNIO og YS og /eller deres forbund om forhandlingsrett for pensjonister/trygdede

Begrunnelse:

Forhandlingsrett har vært et av Pensjonistforbundets hovedkrav gjennom store deler av forbundets historie. For å få større makt bak kravet om forhandlinger er det en fordel at det er flere som står bak et slikt krav. Videre har forbundene liten eller ingen påvirkning i oppgjøret for deres ikke yrkesaktive medlemmer. Forhandlingssammenslutningene LO, UNIO og YS har over 500.000 ikke yrkesaktive medlemmer.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget anbefales vedtatt

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

3.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ulstein Pensjonistlag
6065 Ulsteinvik

Forslag:

1. Vi må få tilbake forhandlingsretten

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

4.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spydeberg Pensjonistforening

Forslag:

Vi ønsker at forbundet jobber videre med forhandlingsretten

Begrunnelse:

De to siste oppgjørene har staten gitt vesentlig lavere pensjonstillegg enn hva forbundets beregninger tilsier.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget anbefales og ses i sammenheng med forslag om forhandlingsrett fra Pensjonistforbundet Østfold

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

5.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hobøl pensjonistforening

Forslag:

Forhandlingsretten for Pensjonistforbundet

Begrunnelse:

For oss er forhandlingsretten en svært viktig sak. I år demonstrerte vi utenfor Stortinget om denne saken.

Vi ønsker at Forbundet jobber videre med forhandlingsretten for Pensjonistforbundet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget anbefales og ses i sammenheng med forslag om forhandlingsrett fra Pensjonistforbundet Østfold

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

6.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lørenskog Pensjonistforening

Forslag:

Forslag til Handlingsprogrammet: Politisk innflytelse.

- Pensjonistforbundet skal fortsatt være den fremste interesseorganisasjonen for pensjonistene når det gjelder forhandlinger omkring pensjonsspørsmål og trygdeoppgjør.
- Forbundets sentrale organisasjon utvikles videre for å sikre denne posisjonen.
- Arbeidet med å få tilbake forhandlingsretten må fortsette.

Begrunnelse:

Erfaringene de siste årene har vist at Pensjonistforbundet er den absolutt fremste samlende interesseorganisasjonen i arbeidet med å sikre pensjonistene en rettferdig utvikling når det gjelder våre pensjoner.

Lørenskog Pensjonistforening mener at dette arbeidet har stor gjennomslagskraft blant alle landets pensjonister, og at organisasjonen fortsatt må framstå som den beste til å ivareta alle pensjonisters økonomiske interesser, ikke bare minstepensjonistene.

Dette er i tillegg et viktig element i arbeidet med å få nye medlemmer til forbundet, også på lokalt plan.

Det bør derfor ha høyeste prioritet for sentralorganisasjonen i kommende landsmøteperiode.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

7.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Pensjonistforbundet må få forhandlingsrett for alderspensjon i folketrygden

Begrunnelse:

Vi må få samme rettigheter til å forhandle om vår alderspensjon som yrkesaktive har til å forhandle om sin lønn. Vi er godt kjent med at det lenge har vært Pensjonistforbundets hovedkrav overfor myndighetene at forbundet må få forhandlingsrett på løpende pensjoner. PPF mener at Pensjonistforbundet må jobbe aktivt for å finne alternative måter å oppnå reell innflytelse i trygdeoppgjøret på, gjerne gjennom samarbeid med arbeidstakerorganisasjoner.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

8.

Pensjon – Forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Frosta pensjonistlag

Forslag: B

Arbeide for å få tilbake forhandlingsretten

Begrunnelse:

En pensjon på ca kr 210000 vil med dagens prisnivå være langt fra tilstrekkelig til å opprettholde et tilstrekkelig hushold

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

9.

Pensjon - Forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ogndal pensjonistforening

Forslag: A

Forhandlingsrett på pensjon og at denne må følge de lønns- og prisutviklingen ellers i samfunnet.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1a.

Forslag 1-9: Pensjonistforbundet må få forhandlingsrett.

Sentralstyrets innstilling:

Å forhandle om egen inntekt er en demokratisk rett. Med forhandlingsrett kan trygdeoppgjøret benyttes til sosial fordeling, slik at de som har minst kan få noe mer enn andre. Oppgjørene kan også benyttes til andre avbøtende tiltak for å sikre sosial utjevning og til reformer som løser samfunnsmessige behov. Forslag 1-9 ivaretas av samleforslag 1a:

1a. Pensjonistforbundet krever forhandlingsrett for pensjoner under utbetaling fra folketrygden.

Landsstyrets innstilling:

Støtter forslag 1a., men ønsker det omformulert til:

1a. Pensjonistforbundet arbeider videre med å få forhandlingsrett for pensjoner under utbetaling fra folketrygden.

Vedtak landsmøtet 2022:

Sentralstyrets innstilling til vedtak ble fremmet som motforslag til landsstyrets innstilling. Landsstyrets innstilling ble vedtatt mot 65 stemmer.

Eldreråd /innflytelse i kommunale prosesser (forslag 10-16)

Forslag 10 og 11 ivaretas av samleforslag 1b (side 17)

10.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Hedmark

Forslag:

Pensjonistforbundet tar opp med regjeringen å lovfeste møterett og talerett i kommunestyret for eldrerådsleder i kommunale eldreråd

Begrunnelse:

Dette praktiseres forskjellig i ulike kommuner. Det er behov for en lovmessig oppklaring.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Hedmark henstiller Pensjonistforbundet å ta opp med regjeringen en mulig lovendring i kommuneloven, slik at eldrerådene sikres talerett og møterett i kommunestyrene og fylkestyrene.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1B.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1B.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1B.

11.

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Eldreråd må få møte- og talerett i kommunestyret

Begrunnelse:

Dette vil gi muligheten til å få fram flere momenter i saker som berører de eldre i kommunen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1B.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1B.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1B.

Forslag 10 og 11: Eldrerådene må få møterett og talerett i kommunestyre/fylkesting.

Sentralstyrets innstilling:

Kommunestyre og fylkesting kan innvilge eldrerådene møterett og talerett (jf. § 2 i forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom), men har ingen plikt til dette. Sentralstyret støtter derfor at rådene får en absolutt møte- og talerett. Forslag 10 og 11 ivaretas gjennom følgende forslag:

1b. Pensjonistforbundet krever møterett og talerett for eldrerådene på alle kommunestyre- og fylkestingsmøter.

Landsstyrets innstilling:

Forslag 1b støttes.

Vedtak landsmøtet 2022:

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

12.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hellerud pf

Forslag:

Direktevalg av eldreråd

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen tiltres, men spørsmålet må utredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Eldrerådene velges av kommunestyret/fylkestinget (jf. kommuneloven § 5-12). Det er kun såkalte kommunedelsutvalg (utvalg med ansvar for en geografisk avgrenset del av kommunen) som i dag kan velges direkte (jf. §5-8). Forslaget vil derfor innebære en omfattende endring av kommuneloven, som det neppe er politisk flertall for. Det vil antakelig også innebære at Pensjonistforbundets og andre «eldreorganisasjoners» forslagsrett til medlemmer bortfaller.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget ble avvist enstemmig.

13.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Per Guthorm Vemork (Lier Pensjonistforening)

Forslag:

Landsmøtet gir landsstyret i oppdrag å ta opp med de politiske partiene på Stortinget krav om at eldrerådslovgivningen endres slik at:

- Eldrerådet endres til Eldreutvalg med status som folkevalgt organ og gis innstillingsrett til kommunestyret og derved direkte og reell innflytelse på politiske beslutningene i alle eldresaker som krever budsjettmessige virkninger hva angår drift og investeringer.
- Endringen prøves ut i et antall kommuner (på samme måte som statlig eldre- omsorg i sin tid ble testet ut i blant annet Hobøl kommune i gamle Østfold fylke) *

(En eventuell prøveordning vil være et langt mindre drastisk forslag, men det øker muligheten for at det faktisk kan ble vedtatt).

Begrunnelse:

Eldrerådet er i h h t ny kommunelov et folkevalgt, rådgivende organ som skal gi eldre en mulighet til *deltakelse, påvirkning og medbestemmelse* og gi innspill og uttalelser til politiske innstillinger. Selv om Rådet er kunnskapskompetent og vet bedre enn de fleste hvor skoen trykker, er det uten beslutningsmyndighet og kan ikke kreve gjen-nomslag. Erfaringen tilsier at de fleste eldreråd fungerer absolutt tilfredsstillende i forhold til de gitte retningslinjene, men er uten sikkerhet for at velbegrunnede innspill/ råd de gir, i det hele tatt blir fulgt opp med avgjørende innflytelse på vedtakene. For Eldrerådene er dette ofte en frustrerende og demotiverende situasjon og gir lett et dårlig signal i ombudsmannsrollen i forhold til de eldre.

I h h t SSB, har vi nå passert over 1 million pensjonister 67+. Antallet er ifølge Regjeringens egne beregninger/anslag, betydelig økende i årene fremover. Denne delen av befolkningens rammebetingelser vil kreve en helt annen oppmerksomhet og oppfølging enn det som er tilfelle i dag. Dette får dessuten direkte betydning for kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for omfang og kvalitet på den lokale eldreomsorgen. En naturlig og nødvendig følge av dette er at eldrerådene med-virkning bør endres og utvides - for bedre å sikre lovgivningens intensjon og mål-setting med behovet for en tidsmessig og best mulig eldreomsorg.

Dagens ordning, som er hjemlet i § 5-12 i Kommuneloven kan forbedres ved at det tas inn en tydelig bestemmelse om at kommunen er forpliktet til å levere forsvarlige sekretariattjenester og hvor ordfører og kommunedirektør har møteplikt minst en gang pr. år. Bestemmelsen om sekretariat er i dag i forskriftens § 3. En eventuell flytting av dette over til loven, vil kunne gi en statusheving, men ikke alene løse de ovennevnte, grunnleggende utfordringene.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vi støtter intensjonen om å gi eldrerådene bedre arbeidsvilkår og vil jobbe overfor regjering og Stortinget for å oppnå dette. Men vi kan ikke støtte forslaget slik det fremstår, fordi det omfatter flere detaljer og forutsetninger samtidig (både i selve forslaget og i tillegg i begrunnelsen).

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget ble avvist enstemmig.

14.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Østre Gausdal Pensjonistforening.

Forslag:

Eldrerådernes arbeidssituasjon i kommunene må bedres.

Begrunnelse:

Det er store forskjeller hvordan eldrerådene fungerer ut i kommunene. Vi har en veileder utgitt av Kommunal og Distriktsdepartementet som er oppdatert 9. september 2019 som sier klart hva eldrerådet skal drive med. I vår kommune har vi store problemer både med den administrative og den politiske ledelse til å få dette til og fungere etter intensjonene i veilederen. Statsforvalteren må være mye mere på banen og sørge for at rutinekravet i veilederen blir fulgt opp og gjort kjent for kommunestyret. Vi viser også til Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7-9 juni 2022 og Deres uttalelse.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes til handlingsprogramutvalget.

Intensjonen støttes. Forslaget er imidlertid formulert slik at det ikke egner seg for avstemning på landsmøtet.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes til handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig)

15.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hellerud pf

Forslag:

Medbestemmelse ved planlegging av vei og gateprosjekter

Begrunnelse:

Eldre må være med ved planleggingen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen tiltres, men dette bør overlates i større grad til eldrerådene i kommunene/bydelene.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes til handlingsprogramutvalget.

Intensjonen støttes. Forslaget er imidlertid formulert slik at det ikke egner seg for avstemning på landsmøtet.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes til handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes til handlingsprogramutvalget (enstemmig).

16.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Oslo

Forslag:

Det må nedfelles i Plan- og bygningsloven at en eldrerepresentant må inn i kommunenes planutvalg/byutviklingsutvalg

Begrunnelse:

Hvordan kan eldre være med på å påvirke til et aldersvennlig samfunn?

Gi eldre reelle muligheter til å være aktive bidragsytere i arealplanlegging med vekt på regulerings og bebyggelsesplaner, gi innspill på utbygging av sykehjem/omsorgsboliger m.m. som vedrører eldre. For å ha reell påvirkning må eldre representanten innkalles til det første møte i plan- og bygningsetaten i kommunen. I disse møtene utarbeides og behandles forslag til planer, og eldre representanten må delta aktivt i saksgangen fram til behandling i utvalg/planutvalget.

I neste fase vil kommunen legge ut omsorgs/sykehjems prosjektet på anbud, og her er det viktig at eldre representanter får anbudsdocumentene til gjennomsyn før utsendelse. Ved den interne behandlingen av de mottatte anbudene må også eldre representanten involveres i utvelgelsen.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Intensjonen støttes, men en lovfesting av at det alltid skal være en representant for eldre i slike utvalg griper inn i kommunal selvråderett. En mer realistisk ide kan være at eldre nevnes på lik linje som barn og unge i Plan og bygningsloven § 3-3 («Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen.»).

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtaket landsmøtet 2023:

Forslaget ble avvist (enstemmig).

17.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Eldrerådenes status må styrkes gjennom lovverket

Begrunnelse:

Eldrerådene er et folkevalgt organ og skal bidra til å gjøre saksbehandlingen enda bedre i kommunene og i fylkene ved å fremme eldres syn i alle typer saker. Men fokuset som nå er på at eldre skal bo lengst mulig hjemme, er det særdeles viktig å lytte til representanter for denne aldersgruppen.

I en del kommuner deler de 3 medvirkningsorganene i dag samme sekretær, og tiden er ofte knapp. Eldrerådene får for liten tid til å sette seg inn i sakene og være de rådgivende utvalgene som loven forutsetter.

I en del kommuner er Eldrerådet og Rådet for funksjonshemmede slått sammen, mens Ungdomsrådet er selvstendig. Et felles råd er uheldig, og mange av våre representanter i slike sammensatte råd melder tilbake at eldresaker blir oversett fordi det andre medvirkningsorganet «snakker med en sterkere stemme og dominerer møtene».

Eldrerådene må settes sammen av representanter som representerer pensjonistene, og ikke som mange gjør nå, peker ut personer fra de politiske partiene. Partiene får kunnskap om alle saker som behandles og trenger ikke legge beslag på representasjon i Eldrerådene. Imidlertid bør Eldrerådene ha en representant – ikke flere – valgt av og blant kommunestyrets medlemmer. Vedkommende må fungere som et bindeledd for å sikre at Eldrerådets interesser er i varetatt før behandling finner sted i kommunestyremøtet.

Eldrerådene som sitter i denne perioden – og som har nye medlemmer – har ikke fått nødvendig skolering og dette må være et minstekrav overfor myndighetene i neste periode.

Det er svært få kommunestyrer/fylkesting som lar lederen av eldrerådet bruke talerstolen for å fremme de eldres synspunkter. Dette må lovpålegges.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Intensjonen støttes. Oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

Eldreombud (forslag 18-20)

Forslag 18 – 20 ivaretas av samleforslag 1c (side 29)

18.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Østre Gausdal Pensjonistforening

Forslag:

Hindre nedleggelse av eldreombudet fra 1. juli 2023.

Begrunnelse:

Å legge ned eldreombudet er en sterk nedprioritering av de eldre og dermed et angrep på de eldre sine muligheter for å ivareta sine lovfestede rettigheter. At dette skjer uten en grundig evaluering kan ikke aksepteres fra de eldre.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1c.

19.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Kabelvåg & Omegn Pensjonistforening

Forslag:

1. Eldreombudet gjeninnføres

Begrunnelse:

Eldreombudet er nødvendig – vi blir stadig flere eldre – mange minstepensjonister. Fjernes Eldreombudet, vil eldre miste en stemme. Eldre må på lik linje med barn har et Barneombud ha et Eldreombud.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Eldreombudet er ikke nedlagt.
PF Nordland anbefaler at eldreombudet videreføres.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Vedtak landsmøtet 2018:

Ivaretas av samleforslag 1c.

20.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Steigen Pensjonistforening

Sissel Eidissen (Leder)

Forslag:

Nasjonalt eldreombud

Nasjonalt eldreombud må videreføres.

Mandat, instruks og funksjon av nåværende eldreombud må evalueres.

Ombudets «grensesnitt» / kontaktnett må defineres og deles med regionale kontaktledd.

Begrunnelse:

Et overordnet ombud på nasjonalt nivå har vel ikke helt svart til forventningene. Tilfeldige uttalelser eller erklæringer som angår eldre generelt appellerer lite til engasjement eller handling.

Det nasjonale ombudet bør ha regionale/lokale kontaktledd for 2-veis kommunikasjon: Kontakt på fylkesnivå er en nødvendighet for å vitalisere tjenesten.

Dette kan være innenfor Pensjonistforbundet i fylkene. Derfra kan fylkesleddet benytte eksisterende helsekontakter i Pensjonistforbundets lokale foreninger i kommunene for å fange opp hva som rører seg i landet.

Dette kan skape engasjement og bakgrunnskunnskap som det sentrale ombud kan benytte på sitt nivå.

Landets største sammenslutning for eldre har lang tids erfaring og samarbeid med sentrale styringsmakter. I «Frivillighetens år» må Pensjonistforeningen være skikket som partner i en vital sak. Formelle eller juridiske forhold er til for å løses.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslagsstillerens begrunnelse. Saken videresendes til Pensjonistforbundet.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 1c.

Forslag 18 - 20: Eldreombudet må fortsette/gjenopprettes*

**Ombudet ble lagt ned i statsbudsjettet for 2023, med virkning fra 1. juli 2023.*

Sentralstyrets innstilling:

Eldreombudet er foreslått lagt ned i statsbudsjettet 2023. I skrivende stund er ikke budsjettet vedtatt. Innføringen av Eldreombudet var en viktig seier for Pensjonistforbundet og ble vedtatt med et bredt flertall på Stortinget i 2020. Eldreombudet har et bredt og nasjonalt mandat. Det kan derfor ikke erstattes av lokale og regionale pasient og brukerombud. Forslag 18-20 ivaretas av samleforslag 1c:

1c. Pensjonistforbundet krever at Eldreombudet får fortsette/gjenopprettes

Landsstyrets innstilling:

Forslag 1c støttes.

Vedtak landsmøtet 2022:

Forslag 1c. vedtatt (enstemmig)

2. Økonomi og arbeidsliv (forslag 21 – 50)

Regulering av alderspensjon (forslag 21-30 og 38)

Minstepensjon (forslag 31-37 og 39)

Avkortning av pensjon for ektepar/samboere
(forslag 40-42)

Annen pensjon: Samordningsfella, fripoliser,
etterlattepensjon (forslag 43-45)

Skatt og avgifter (forslag 46-47)

Seniorpolitikk (forslag 48 og 49)

Gravstøtte (forslag 50)

Regulering av pensjon (forslag 21-30 og 38)

Forslag 21-30 og 38 ivaretas av samleforslag 2a (side 42)

21.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Raufoss og omegn Pensjonistlag

Forslag:

Pensjonister må få en kjøpekraftutvikling på linje med andre lønnsinntakere.

Begrunnelse:

Dyr strøm, økte priser på mat og drivstoff m.m. rammer også pensjonister hardt. Det er urimelig at vi ikke kompenseres for dette på lik linje med alle andre grupper.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforlag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforlag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforlag 2a.

22.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Østre Gausdal Pensjonistforening

Forslag:

Samme lønnsutvikling for pensjonister som andre grupper i samfunnet.

Begrunnelse:

Alderspensjonen fra Folketrygden settes stadig under sterkere press.

Et aktuelt og klart eksempel på dette er at alderspensjonistene ikke blir kompensert for den høyere prisveksten som lå til grunn ved fjorårets oppgjør.

Det burde være både unødvendig og uverdigg om minne både Storting og Regjering på disse løftene som ble gitt før valget.

Nå må pensjonistene få samme lønnsutvikling som andre grupper i samfunnet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

23.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Holt pensjonistforening

Forslag:

Pensjonen må holdes i tritt med tiden. Underregulering burde være uverdige tanke hos norsk regjering, som gir seg selv de høye inntektene.

Begrunnelse:

Pensjonen blir fort for liten til selvberging.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Agder støtter forslaget – med samme begrunnelse.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforlag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforlag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforlag 2a.

24.

Pensjon – Forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

NAMSSKOGAN PENSJONISTLAG

Forslag: C

PENSJON

Begrunnelse:

Norske pensjonister har i flere år hatt en negativ inntektsutvikling. En viktig årsak til inntektsutviklingen er at Norges pensjonistforbund ikke har direkte forhandlingsrett med staten. Det er svært uheldig. Vi er nå over en million pensjonister i Norge. Norges pensjonistforbund representerer et stort flertall av pensjonistene i Norge, selv om ikke alle er medlemmer i pensjonistforbundet. Mange pensjonister sliter nå i en tid med akselererende kostnadsvekst i samfunnet. De som er hardest rammet er minstepensjonistene, og da særlig enslige minstepensjonister. Levekårsundersøkelser viser at minstepensjon i Norge er under EU sitt nivå på fattigdomsgrense. Slik kan vi ikke ha det i Norge. Det er uverdigg for velferdstaten Norge. Man må kunne si at dagens pensjonister i Norge har bidratt til det Norge vi har i dag. Namsskogan pensjonistlag forventer en betydelig oppjustering av pensjonsnivået generelt, og da særlig for landets minstepensjonister.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtatt landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

25.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Arbeide for indeksregulert pensjon.

Begrunnelse:

Forhandlingsveien ser ut til å være ubrukelig.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter ikke saken.

(Meddeles til Øksnes)

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

26.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Rakkestad pensjonistforening

Forslag:

Pensjonen må utregnes i kroner og ører og ikke prosentvis

Begrunnelse:

Fordi inflasjonen blir høyere enn pensjonsøkning derfor blir vi fattigere og fattigere.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Østfold er enig i at rene prosentvise oppgjør øker forskjellene mellom pensjonister. Derfor er det viktig å ha innflytelse på trygdeoppgjøret. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Østfold om samarbeid for forhandlingsrett.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

27.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Sandøya Pensjonistlag

Forslag:

Sandøya pensjonistforening ønsker at årsmøtet i Pensjonistforbundet Telemark vedtar likt kronetillegg ved neste pensjonsregulering.

Begrunnelse:

Dette for å unngå økende forskjeller etter pensjonsoppgjøret.

Lønnsforhandlinger i næringslivet gir oppjøret i kroner og da bør pensjonistforbundet gjøre det samme.

Vennlig hilsen Sandøya Pensjonistlag v/Sturle Oterhals 1.2.2022

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Årsmøtet i Pensjonistforbundet Telemark den 17.3.2022 har vedtatt forslaget med 23 stemmer mot 12 stemmer.

TILTREDES

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtaket landsmøtet 2023

Ivaretas av samleforslag 2a.

28.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ulstein Pensjonistlag

Forslag:

Vi må få kronetillegg i staden for prosenttillegg

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

29.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonen må heves slik at den prosentvis følger den generelle lønnsøkningen, og spesielt minstepensjonen må gis et skikkelig løft

Begrunnelse:

Ved tidligere forhandlinger ble regnestykket for pensjoner utført på en måte som førte til at landets pensjonister samlet fikk 2 milliarder mindre enn det som var forventet. Disse pengene må pensjonistene få. Pensjonene bør økes i henhold til lønnsutviklingen ellers i samfunnet, da pensjonistene har samme utgifter til strøm, drivstoff, matvarer og annet som alle andre i samfunnet. Levealdersjusteringen av pensjonene bør fjernes, da den førte til at mange pensjonister fikk en mye lavere utbetaling enn det som var forespeilet fra NAV-beregninger. Man hører om tilfeller der eldre må selge unna gjenstander og/eller flytte fra sine boliger fordi de ikke lengre har råd til å beholde disse. Det er uverdigg at mange eldre skal måtte velge mellom mat og strømmregning i et rikt land som Norge. Og holdningen til minstepensjon og minstepensjonister må endres. Det er mange grunner til at folk ender opp som minstepensjonister, og det skal iallfall ikke være forbundet med skam. Det er i stedet en skam at de blir avspist med beløp de som bestemmer dette, overhodet ikke ville ha klart seg med selv.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Bergen Pensjonistforening

Forslag:

Bort fra prosenttillegg for alderspensjonen. Pensjonistforbundet sentralt må prioritere sterkere saken om kronetillegg fremfor prosenttillegg.

Begrunnelse:

Pensjonistforbundets siste landsmøte vedtok at vi må bort fra prosenttillegg, idet det øker avstanden mellom de som har en lav pensjon og de med en høy pensjon. Det er alltid en ramme som skal fordeles og det mest rettferdige er et likt tillegg.

I Pf sitt Handlingsprogram 2018-21 er dette kommet med under pkt. 2.1 Forhandlingsrett og regulering av alderspensjon: «Med forhandlinger kan oppgjøret sikres en bedre sosial profil, ... når løpende pensjon reguleres med prosent, forsterkes forskjellen mellom pensjonister over tid.»

I en uttalelse fra Pensjonistforbundet Hordaland sitt siste årsmøte, 15.06.21, til Pensjonistforbundet sentralt, pekte vi på viktigheten av å få iverksatt dette ved første oppgjør etter den nye modellen, gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Videre at vi også arbeider for at pensjonskassene følger opp endring til kronetillegg for våre medlemmers tjenestepensjon, særlig hvis de andre forbundene fortsetter med prosenttillegg.»

Vi savner en tilbakemelding om hvordan denne saken er fulgt opp av Sentralstyret.

Samordnet med forslag fra:**Innstilling fra fylkesforeningen:**

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a.

Forslag 21-30 og 38: Regulering av alderspensjon på lik linje med lønnsveksten

Innstilling fra sentralstyret:

Etter pensjonsreformen i 2011 har pensjonistene fått en årlig underregulering av pensjonen sin. Pensjonistene har fått en svakere utvikling enn lønnstakere og har i flere oppgjør fått en pensjonsøkning som er lavere enn prisveksten. Dagens system for regulering av pensjon med et gjennomsnitt av lønn og pris, innebærer fremdeles en underregulering. Vi er imot rigide reguleringsbestemmelser som fører til at pensjonister sakker akterut, og bidrar til å opprettholde og forsterke sosiale forskjeller. Prosentvise reguleringer fører til at de med høyere pensjoner får mer i oppgjørene enn dem med lave pensjoner. Det er derfor viktig med generelle kronetillegg og lavlønnstillegg til de som har minst. Forslag 21-30 og 38 ivaretas av samleforslag 2a:

2a. Pensjonistforbundet krever at pensjoner under utbetaling skal reguleres slik at pensjonistene får en inntektsutvikling om lag på linje med lønsmottakerne, med generelle kronetillegg og lavlønnstillegg til de som har minst.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 2a. støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 2a. vedtatt (enstemmig)

Minstepensjon (forslag 31-37 og 39)

Forslag 31-37 ivaretas av samleforslag 2b (side 51)

31. **Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023**

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Øke minstepensjonen for enslige minstepensjonister

Begrunnelse:

Enslige minstepensjonister må få en anstendig alderpensjon som det går an å leve av.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

32.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Agder

Forslag:

Minstepensjonen må økes til minimum EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:

Det er uverdigg at Norge har en minstepensjon langt under EUs fattigdomsgrense. Nå har vi høy prisvekst på nødvendighetsgoder som mat, strøm, drivstoff, renter etc. Dette rammer pensjonister med lav pensjon ekstra hardt. Økt minstepensjon må være en kampsak for Pensjonistforbundet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Agder støtter forslaget – med samme begrunnelse.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

33.

Pensjon – Forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Frosta pensjonistlag

Forslag: B

- økning av minstepensjon slik at den kommer over fattigdomsgrensen.

Begrunnelse:

En pensjon på ca kr 210.000 vil med dagens prisnivå være langt fra tilstrekkelig til å opprettholde et tilstrekkelig hushold

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

34.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Måsøy Pensjonistforening

Forslag:

Økning av minstepensjon bør ha 1.prioritet.

Begrunnelse:

Hvordan kan man forvente at en minstepensjonist kan leve av kr. 175.000, - pr. år.
Eu's fattigdomsgrense er kr. 260.000, -.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Finnmark støtter forslaget fra Måsøy pensjonistforening om å prioritere for å øke minstepensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

35.

Pensjon – Forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ogndal pensjonistforening

Forslag: A

Under dette så er det særs viktig å øke grunnpensjonen for minstepensjonister utover dette. Den må justeres opp.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

36.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Stordal og Liabygda Pensjonistforening

Forslag:

MINSTEPENSJONEN må høgdast

Begrunnelse:

Det er mange pensjonistar som slit økonomisk pr. i dag, - og slik den økonomiske situasjonen vert i framtida, forverrer situasjonen seg betraktelig også for pensjonistane.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

37.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet i Sogn og Fjordane

Forslag:

Styrkje økonomien til minstepensjonistane.

Begrunnelse:

Stor kostnadsvekst på varer og tjenester i 2022 set spesielt minstepensjonistane i ein vanskeleg økonomisk situasjon. Det må gjerast tiltak for å styrke økonomien i desse gruppen for å sikre deira behov og tryggleik for hus, varme, mat, helsetjenester m.m.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2b.

Forslag 31-37: Økt minstepensjon

Sentralstyrets innstilling:

Sterkt økende priser på nødvendigheter som strøm, mat og bensin, har rammet økonomien til personer med lave pensjoner hardt. Minstepensjonen ligger betydelig lavere enn fattigdomsgrensen (EU60), og det er vedtatt at minstepensjonen skal reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Med en slik regulering vil gapet mellom EUs fattigdomsgrense og minstenivåene øke år for år. Forslag 31-37 ivaretas av samleforslag 2b:

2b. Pensjonistforbundet krever at satsene for minste pensjonsnivå økes gjennom en opptrappingsplan hvor målet er å overstige fattigdomsgrensen etter EU-definisjonen (EU60).

Landsstyrets innstilling:

Forslag 2b. støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 2b vedtatt (enstemmig)

38.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Sarpsborg

Forslag:

Minstepensjonen må økes i kronebeløp, ikke i prosent

Begrunnelse:

Minstepensjonen må økes i kronebeløp, ikke i prosent. Denne måten å gi minstepensjonistene økt pensjon er en mer rettferdig ordning for minstepensjonistene. Prosentvist påslag er ikke en ordning som tar hensyn til de som har minst.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Østfold er enig i at rene prosentvise oppgjør øker forskjellene mellom pensjonister. Derfor er det viktig å ha innflytelse på trygdeoppgjøret. Det vises til forslag om samarbeid for forhandlingsrett.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a (se side 42)

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 2a (se side 42)

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 2a (se side 42)

39.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Sigdal Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonistforbundet arbeider for å løfte lav sats som gjelder minstepensjonist med ektefelle som mottar pensjon, opp på nivå med minstepensjonist med ektefelle med inntekt,

Begrunnelse:

- Minstepensjonist som har en ektefelle med inntekt *over* 2G, vil få utbetalt kr. 27.232,- pr. år mer enn minstepensjonist med ektefelle som mottar pensjon. (Lav sats kr. 173.025,-, normal sats kr. 200.257,-).
- Dersom ektefellen har en inntekt mindre enn 2G, så er differansen ytterligere kr. 10.473,-.
- Dette er ren diskriminering av pensjonistektepar. Det er ingen grunn for at en minstepensjonist i et ekteskapsforhold med en annen pensjonist skal ha lavere pensjon enn minstepensjonist som har en ektefelle med inntekt.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 2c (se neste side, side 54)

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av forslag 2c (se neste side, side 54)

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av forslag 2c (se neste side, side 54)

Forslag 39: Pensjonen til minstepensjonister med ektefelle som mottar pensjon, må løftes opp til pensjonen til minstepensjonister med ektefelle med yrkesinntekt

Sentralstyrets innstilling:

Vi støtter intensjonen i forslaget. Minstepensjonister som har en ektefelle med inntekt over 2 G, får betydelig lavere utbetalt minstepensjon dersom ektefellen mottar pensjonsinntekt (lav sats) enn dersom ektefellen kun mottar lønnsinntekt (ordinær sats). Dette er ren diskriminering av pensjonistektepar. Vi viser også til at lav sats etter gammelt regelverk ligger betydelig lavere enn den laveste satsen for garantipensjon på nytt regelverk. Intensjonen i forslaget ivaretas ved følgende forslag:

2c. Pensjonistforbundet krever at lav sats på minstepensjon fjernes og erstattes av ordinær sats.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 2c støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 2c vedtatt (enstemmig)

Avkortning av pensjon for ektepar/samboere (forslag 40-42)

Forslag 40-42 behandles samlet, fordi forslagene er overlappende og sentralstyrets innstilling til dem er identisk – se forslag 42 (side 58).

40.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Søre Fræna Pensjonistforening

Forslag:

Trekket på 10 % i grunnpensjonen for gifte og samboende ektepar fjernes.

Begrunnelse:

Kjøpekraften for pensjonister reduseres for hvert år . Enslige pensjonister får ikke mer pensjon om gifte slipper reduksjonen .

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 41 og 42 (se sentralstyrets innstilling til forslag 42).

Innstilling fra landsstyret:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 41 og 42 (se landsstyrets innstilling for forslag 42)

Vedtak landsmøtet 2023:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 41 og 42 (se landsstyrets innstilling for forslag 42)

41.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Våler og Svinndal Pensjonistforening

Forslag:

Samordning av pensjon

Begrunnelse:

Her mener vi at det ligger en potensiell felle for at etter 10 år når arbeidsgivers oppsparte pensjonsmidler tar slutt, så vil flere medlemmer bli minstepensjonister. Reell forhandlingsrett av vår pensjon. Ikke akseptert å få avkortning.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Det er viktig å ha innflytelse på trygdeoppgjøret. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Østfold om samarbeid for forhandlingsrett. Samordningsfella må fjernes.

Innstilling fra sentralstyret:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 40 og 42 (se sentralstyrets innstilling til forslag 42).

Innstilling fra landsstyret:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 40 og 42 (se landsstyrets innstilling på forslag 42)

Vedtak landsmøtet 2023:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 40 og 42 (se landsstyrets innstilling på forslag 42)

42.

Pensjon – Forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Frosta pensjonistlag

Forslag: B

- justering/fjerning av avkortningsregelen

Begrunnelse:

En pensjon på ca kr 210.000 vil med dagens prisnivå være langt fra tilstrekkelig til å opprettholde et tilstrekkelig hushold

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 40 og 41.

Vi er enige med intensjonen i forslagene 40-42; pensjon er individuelt opptjent og bør ikke avkortes på bakgrunn av sivil status. Forslagene er imidlertid lite realistiske å få gjennomslag for i landsmøteperioden og kan derfor ikke prioriteres.

Innstilling fra landsstyret:

Støttes ikke, behandles sammen med forslag 40 og 41.

Landsstyret er enig med intensjonen i forslagene 40-42; pensjon er individuelt opptjent og bør ikke avkortes på bakgrunn av sivil status. Forslagene er imidlertid lite realistiske å få gjennomslag for i landsmøteperioden og kan derfor ikke prioriteres.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 40, 41 og 42 avvises (enstemmig)

Annen pensjon (forslag 43-45):

Samordningsfella (forslag 43)

Fripoliser (forslag 44)

Etterlattepensjon (forslag 45)

Forslag 43, 44 og 45 ivaretas av henholdsvis forslag 2d, 2e og 2 f (se side 63)

43.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Oppland fylkesforening

Forslag:

Samordningsfellen.

Offentlig ansatte som jobber etter pensjonsalderen, dvs. etter fylte 67 år må få beholde sin Tjenestepensjon. Dette er personer som samfunnet har behov for kan jobbe etter pensjonsalderen.

Begrunnelse:

Samfunnet mister kompetent arbeidskraft, fordi ingen vil fortsette å jobbe utover pensjonsalderen dersom de mister hele eller deler av tjenestepensjonen sin.

Samordningsfellen ble innført med de nye reglene for samordning av folketrygd og offentlig tjenestepensjon ved pensjonsreformen i 2011.

Målet med pensjonsreformen var bl.a. at flere personer skal stå lenger i arbeid.

Det er dessuten et ran fra disse pensjonistene, slik det praktiseres i dag.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 2d (se side 63)

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av forslag 2d (se side 63)

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av forslag 2d (se side 63)

44.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Oppland fylkesforening

Forslag:

Fripoliser er oppspart tjenstepensjon i privat virksomhet.

Fripoliser må reguleres opp i takt med lønns- og prisvekst, slik at avkastningen blir større enn i dag.

Begrunnelse:

Reglene må endres slik at kundenes penger blir utbetalt til kundene, dvs. i vårt tilfelle til pensjonister med fripoliser.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 2e (se side 63).

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av forslag 2e (se side 63).

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av forslag 2e (se side 63).

45.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Oppland fylkesforening

Forslag:

Etterlattepensjon –

Stortingets forslag om at etterlatte(gjenlevende)pensjon fra folketrygden skal gradvis utfases fra 2023 må reverseres, slik at dagens regler gjelder for fremtidens pensjonister. Årskullene fra 1953 er de siste som får full etterlattepensjon. Årskullene fra 1954 til 1962 fases gradvis ut. Årskullene fra 1963 og senere får ingen etterlattepensjon.

Begrunnelse:

Dette vil ramme, spesielt kvinner, negativt. Kvinner som jobber deltid vil ikke ha opptjent fulle pensjonsrettigheter, som ofte fører til at de blir minstepensjonister. Det er flest kvinner som mottar etterlattepensjoner. En utfasing/manglende etterlattepensjon fører til uverdige forhold.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 2f (se side 63)

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av forslag 2f (se side 63)

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av forslag 2f (se side 63)

Forslag 43: De som jobber etter 67 år må få beholde sin tjenstepensjon

Sentralstyrets innstilling:

Forslagets intensjon støttes. Vi er enig i at samordningsfellen må oppheves da den er svært urettferdig overfor dem som rammes og har som konsekvens at samfunnet mister kompetent arbeidskraft. Vi mener at forslaget intensjon ivaretas gjennom forslag 2d:

2d. Pensjonistforbundet krever at samordningsfellen oppheves og at de som er berørt må få beregnet pensjonen på nytt og få etterbetalt det de har tapt.

Landsstyrets innstilling:

Forslag 2d støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 2d vedtatt (enstemmig).

Forslag 44: Fripolisene må reguleres bedre

Sentralstyrets innstilling:

Vi er enige med intensjonen i forslaget om at fripolisene må reguleres bedre og at mer av midlene må tilfalle kundene, og mener at denne ivaretas gjennom følgende forslag 2e.:

2e. Pensjonistforbundet krever at fripolisene må reguleres bedre og at mer av midlene må tilfalle kundene.

Landsstyrets innstilling:

Forslag 2e støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 2e vedtatt (enstemmig).

Forslag 45: Gjenlevenderettigheter for alderspensjonister må videreføres

Sentralstyrets innstilling:

Intensjonen støttes. Vi er enige i at utfasingen av gjenlevendepensjon må reverseres. Utfasingen rammer kvinner med lav egen opptjening, og vil forsterke de allerede betydelige kjønnsforskjellene i pensjonsutbetalingene. Intensjonen i forslaget ivaretas gjennom forslag 2f:

2f. Pensjonistforbundet krever at ordningen med gjenlevenderettigheter tilpasses ny alderspensjon og videreføres, og at ytelsen reguleres årlig.

Landsstyrets innstilling:

Forslag 2f støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 2f vedtatt (enstemmig).

Skatt og avgifter (forslag 46-47)

46.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet i Sogn og Fjordane

Forslag:

Pensjonistforbundet må ha eit kritisk fokus på aukande bruk av avgifter i skattlegging og samfunnsstyringa.

Begrunnelse:

Gjennom skattlegging finansierer vi våre felles samfunnstenester, med sterkare skattlegging av høge inntekter og verdiar. Samstundes har vi fått ei rekkje avgifter på varer og tenester, som ikkje har ein sosial profil. Som moms , bompengar, ulike særavgifter, miljøavgifter m.m. Dette er ei skattlegging som belastar ekstra til alle med moderate og låge inntekter, herav mange pensjonistar.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 2g (se neste side, side 66).

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av forslag 2g (se neste side, side 66).

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av forslag 2g (se neste side, side 66).

Forslag 46: Skatter og avgifter

Sentralstyrets innstilling:

Intensjonen støttes. Vi må ha et solidarisk skattesystem som sikrer at samfunnet får inn nok skatt til å finansiere velferdsgoder. Et progressivt skattesystem sikrer en rettferdig fordeling, ved at de med høyest inntekt betaler mer. Avgifter virker regressivt ved at man betaler det samme uavhengig av inntekt. Forslag 46 ivaretas av forslag 2g:

2g. Pensjonistforbundet jobber for et progressivt skattesystem hvor de som har mest betaler mest.

Landsstyrets innstilling:

Forslag 2g støttes.

Vedtak landsmøte 2023:

Forslag 2g vedtatt (enstemmig).

forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023 fra Trøndelag

Forslagsstiller:

Levanger og Frol Pensjonistlag

Forslag: D

Pensjonistforbundet skal arbeide opp mot sentrale myndigheter for å utjevne de økonomiske ulikhetene mellom aleneboere og husholdninger med flere beboere.

Begrunnelse:

I Norge er det omlag 1,4 mill. aleneboende.

En stor andel er pensjonister.

Når vi går av med pensjon får vi som kjent redusert betalingsevne / dårligere råd.

Likevel er utgiftene på mange områder de samme for den ene som lever alene, som for par med to pensjoner/inntekter.

Utgifter knyttet til forbruk som f.eks. strøm og telefoni er greit.

Her betaler man for det man bruker.

Men på en rekke andre områder må aleneboende betale det samme som husholdninger med flere inntekter.

Som eksempler kan nevnes kommunale avgifter, forsikringspremier, fellesutgifter i borettslag og sameiere, husleie, renter og avdrag til egen bolig, ulike medlemskap, abonnementer o.a.

På reiser er ikke prisen på enerom automatisk halvparten av hva et dobbeltrom koster.

På «pakketurer» koster det ekstra for å få eget rom.

Dette er eksempler på områder som synes urimelig.

Den med en inntekt burde kunne betale mindre enn husholdninger med to eller flere inntekter.

De politiske partiene har ingenting om dette i sine programmer.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget

Enig i intensjonen om å styrke enslige pensjonisters økonomiske situasjon. Intensjonen i forslaget ivaretas delvis av forslag 2g (se side 66). Forslaget egner seg ikke for enkeltvis votering og oversendes Handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

Seniorpolitikk (forslag 48 og 49)

48.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Oslo

Forslag:

Retten til dagpenger/sykepenger må følge arbeidsmiljølovens bestemmelser

Begrunnelse:

Retten til dagpenger faller bort ved månedsskiftet etter 67 årsdagen. Dette gjelder selv om vedkommende fortsatt er, eller har vært i arbeid og er blitt permittert. Jfr. folketrygdloven.

Ansatte i næringslivet med avtaler/kontrakter må være på lik linje som arbeidstakere under 67 år. Alt annet er forskjellsbehandling av arbeidstakere.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Det er aldersdiskriminering at retten til dagpenger faller bort og at retten til sykepenger reduseres når man fyller 67 år.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget vedtatt (enstemmig).

49.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Østfold

Forslag:

Arbeide for at myndighetene i større grad skal gi tilskudd til virksomheter for å tilpasse arbeidsplasser for mennesker som står utenfor arbeidslivet på grunn av funksjonshemming eller alder.

Begrunnelse:

Det kan forventes at det fortsatt vil være mangel på arbeidskraft i mange virksomheter. Derfor bør myndighetene gi tilskudd til å tilpasse arbeidsplassen, for arbeidstakere som ønsker å fortsatt være en ressurs for arbeidslivet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Anbefales vedtatt

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget vedtatt (enstemmig).

Gravstøtte (forslag 50)

50.

Økonomisk støtte - forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Levanger og Frol Pensjonistlag

Forslag: A

Pensjonistforbundet skal arbeide for å øke minstebeløpet for gravferdsstøtten til minimum kr 45 000, og at denne utbetales til alle uten noen behovsprøving.

Begrunnelse:

I dag er gravferdstøtten behovsprøvd med et maksimumsbeløp på kr 26 011,00.

Basert på tilbud fra to begravellesbyråer vil en begravelse i Levanger koste mellom kr 45 000 og kr 65 000, avhengig av hvilke valg de etterlatte gjør.

I tillegg kommer kostnadene til en eventuell minnestund som også vil kunne koste i størrelsesorden kr 25 000 ved ca 50 gjester.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget ivaretas av forslag 2h (se neste side)

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget ivaretas av forslag 2h (se neste side)

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget ivaretas av forslag 2h (se neste side)

Forslag 50: Pensjonistforbundet må arbeide for å øke gravferdsstøtten til minimum 45 000 kroner, og denne utbetales til alle uten noen behovsprøving.

Sentralstyrets innstilling:

Intensjonen støttes. Gravferdsstøtten er per 2022 behovsprøvd med et maksimumsbeløp på 26 011 kroner. Vi er enig i at gravferdsstøtten må styrkes, men mener at en fortsatt behovsprøving øker sannsynligheten for gjennomslag for økt støtte. Vi mener at intensjonen i forslaget ivaretas gjennom:

2h. Pensjonistforbundet krever at gravferdsstøtten øker til et nivå der den dekker det faktiske utgiftsnivået tilknyttet gravferd.

Landsstyrets innstilling:

Forslag 2h støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 2h vedtatt (enstemmig).

3. Aktivitet og deltakelse (forslag 51 – 124)

Digitalt utenforskap (forslag 51 – 56)

Digital opplæring (forslag 57-65)

Bolig (forslag 66-81)

Møteplasser (forslag 82-89)

Transport /tilgjengelighet (forslag 90-100)

Sterk og stødig (forslag 101 og 102)

Aldersdiskriminering (forslag 103-106)

Reiseforsikring (forslag 107)

Bruk av kontanter/banktjenester (forslag 108-113)

Annet (forslag 114-124)

Digitalt utenforskap (forslag 51– 56)

Forslag 51-56 ivaretas av samleforslag 3a (side 86)

51.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet i Sogn og Fjordane

Forslag:

Brei innsats mot digitalt utenforskap

Begrunnelse:

Den raske digitale utviklinga råkar pensjonistar som har liten eller ingen digital kompetanse hardt. Dei får ikkje tilgang til viktig informasjon og kan ikkje nytte digitale løysingar som er nødvendig å kunne for å delta i dagens samfunn.

Det er behov for å utvikle tjenester som kan hjelpe dei med digitale utfordringar, skape eit læringsmiljø tilpassa gruppa og skape digitale løysingar som er tilpassa funksjonsnivå.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Kirkenes Pensjonistforening

Forslag:

Digital utenforskap – et samfunnsproblem.

Pensjonistforbundet krever at bankene selv tar ansvar for kunder som ikke behersker ikke-digitale verktøy.

- Det er i dag 600.000 nordmenn, som ikke behersker digitale verktøy, og som ikke kan gjøre seg nytte av den økende digitaliseringen.
- Bankene er nå pålagt å tilby kundene sine opplæring i bruk av digitale tjenester og å gi et tilbud om ikke-digitale tjenester til kunder som ikke behersker slike verktøy.
- Pensjonistforbundet er villig til å ta sitt ansvar med sine samarbeidsparter som Seniornett, AOF og lokalforeningene.
- Regjering og Storting må bevilge de nødvendige midlene.
- Siste sak:
BILTILSYNET ARBEIDER NÅ FOR AT FORNYING AV FØRERKORTET BLIR HEL-DIGITALISERT.
Dette kan Pensjonistforbundet IKKE aksepterer

Begrunnelse:

Dette er en sak som ikke krever lange begrunnelser – hverdagen for oss nordmenn viser behovet

Samordnet med forslag fra:

Karasjok pensjonistforening

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Finnmark støtter forslaget om at banker og offentlig institusjoner er forpliktet til opplæring og hjelp til digitale tjenester.
Forslaget fra Karasjok pensjonistforening «Digitalisering av samfunnet» er også dekket dette forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3A.

53.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Karasjok pensjonistforening

Forslag:

Digitaliseringen i samfunnet, går vi for fort fram?

Pensjonistforeningen foreslår at det tas en pause, i ytterligere digitalisering i samfunnet.

Pensjonistforbundet anmodes å ta kontakt med styrende organer, for å senke tempoet i ytterligere økning i bruken av digitale tjenester.

Begrunnelse:

Karasjok pensjonistforening er betenkt over det sterke fokuset på digitaliseringen av tjenestetilbudene til befolkningen. En stor del av den eldre generasjon er uten tilstrekkelig digital kompetanse, til å ta del i den utviklingen som foregår med å innføre digitale løsninger i hverdagslivet.

Veldig mye er allerede digitalisert og det kommer til stadighet nye løsninger, som i utgangspunktet skal gjøre det lettere å ta del i velferdsutviklingen. Men, praksisen viser at mange ikke har den kompetansen, som kreves for å følge med i utviklingen.

Allerede nå sliter mange med å få bestilt legetime, kjøpe bussbilletter, bestille flybilletter, kontakt med pasientreiser, banktjenester der ikke fins lokalbank, forsikringer, kontakt med kommunen og fylket, utfylling av søknader, førerkort og passfornyelse. Listen kan gjøres enda lengre. Språklige utfordringer kan også hindre at digitale tjenester kan tas i bruk.

Dette viser at bruken av teknologiske løsninger er lite tilpasset den eldre generasjon.

Skolering og kursing kan være en løsning for mange, men de som i liten grad har brukt data tidligere, stilles i en uheldig posisjon, ved ikke å kunne delta i utviklingen innen det digitale saksfeltet.

Samordnet med forslag fra:

Kirkenes pensjonistforening

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget samordnet med Kirkenes pensjonistforening «Digital utenforskap», og sendes landsmøtet 2023.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3A.

54.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Helseutvalget i Buskerud

Forslag: Aktivitet og deltakelse

Det bør finnes en analog løsning der hovedløsningen er digital.

Begrunnelse:

Forslaget står i nåværende handlingsplan, men er ikke gjennomført og er fortsatt like aktuell. Når det gjelder analoge/digitale løsninger, går det ikke bare på eldres digitale kompetanse og økonomi. Det gjelder også samfunnets sårbarhet ved databrudd/strømbrudd og lignende.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Oslo

Forslag:

1. Pensjonistforbundet må arbeide for å ha regelmessig kontakt med private og offentlige tjenesteleverandører, og statlige og kommunale myndigheter for å sikre brukervennlige digitale løsninger. Etablere kvalitetsstempel for gode løsninger
2. Samtidig arbeide for at pensjonister får tilstrekkelig kompetanse/hjelp –
 - a. Mer trykk/kapasitet på de aktiviteter (opplæring/støtte) som allerede er i gang.
 - b. Koordinere tjenestetilbudet mellom kommuner, frivillige organisasjoner, Seniornett og statlige initiativ.

Begrunnelse:

Digitaliseringen av samfunnet øker innenfor alle områder. For de fleste betyr dette enklere tilgang til produkter og tjenester. Men for 600.000 nordmenn som ikke behersker digitale verktøy, innebærer det at produkter og tjenester blir mindre tilgjengelige, eller ikke tilgjengelige i det hele tatt. Det er en utfordring både for dem og samfunnet.

Dette er i tråd med krav innsendt til Arbeids- og sosialdepartementet «Krav til statsbudsjettet 2023 – fra Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene» – den 25. november 2021 – hvor det bl.a. står som krav 6

Krav 6: Digital opplæring av eldre

- Pensjonistforbundet og SAKO krever at midler til digital opplæring av eldre økes og blir en årlig post i statsbudsjettet.

Det er viktig for alle - i alle aldersgrupper - å kunne delta i samfunnet på like vilkår, være sjef i eget liv og kunne bestemme over egen hverdag. En økende og for rask digitalisering av samfunnet fører til utenforskap, mindre kontroll over eget liv, lavere tilgjengelighet på varer og tjenester, samt behov for hjelp til å utføre nødvendige oppgaver.

Om lag 600 000 voksne har liten eller ingen digital kompetanse. Om lag halvparten av disse er eldre. Behovet for opplæring er stort. Det er behov for en statlig plan for og finansiering av tiltak for å øke befolkningens digitale kompetanse.

Prosjekter med årlig og dermed uviss finansiering, må bli faste og forutsigbare satsninger på statsbudsjettet, samtidig som bevilgningene må økes. Organisasjoner som representerer brukerne og har erfaring med kompetanseutvikling må prioriteres i arbeidet med digital

opplæring. Pensjonistforbundet har i flere år mottatt prosjektstøtte fra Helsedirektoratet og drevet opplæring av eldre i bruk av digitale verktøy og velferdsteknologi. For å kunne fortsette dette arbeidet, er vi avhengige av at prosjektmidlene økes og blir faste tilskudd på statsbudsjettet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3A.

56.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Sund

Forslag:

Pensjonistforbundet må fortsetje arbeid med digitalisering og forebygge utanforskap

Begrunnelse:

Ingen veit sikkert kor mange i landet vårt som lever utan digital kommunikasjon. Vi har heller ikkje nokon sams oppfatning av kor gode ferdigheiter vi må ha for at vi skal reknast som digitalt kompetente. Men vi veit at fleire hundretusen menneske lever i digitalt utanforskap.

I Lov om likestilling og forbod mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven), § 18, heiter det:

Offentlige og private virksomheter har plikt til universell utforming av hovedløsninger for informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) rettet mot eller stilt til rådighet for bruker, slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse. IKT- løsningene skal være universelt utformet fra det tidspunkt som er fastsatt i § 41.

§ 19 og 19a følger opp gjennom presisering av offentlege og private verksemder si plikt til å arbeide aktivt for å fremje universell utforming av IKT.

Pensjonistforbundet Sund meiner at § 18 i lova om likestilling og diskriminering ikkje har klare og sterke nok formuleringar knytt til digital utanforskap. Vi opplever at denne store gruppa vert utsett for diskriminering. (gjennom økonomisk straff og utestenging) Det er urealistisk å tru at alle eldre nokon gong skal bli brukarar av IKT. Det vil alltid vere mange som fell utafør. Både Pensjonistforbundet og «Eit eldrevenleg Norge» så vel som relevante statlege organ har så langt fortalt oss at alt vil ordne seg når berre tilbodet om opplæring vert omfattande nok.

Mange eldre kjenner seg som taparar når dei ikkje maktar å tileigne seg naudsynte ferdigheiter. Det fortener ingen.

Denne gruppa må no få status som minoritet og sterkare lovfesta vern mot diskriminering.

Vi er likeverdige samfunnsborgarar og møtet med offentlege og private organ og verksemder skal ha likt omfang og lik kvalitet for alle.

Digitaliseringa av samfunnet vårt må ikkje bli styrt av snevre samfunnsøkonomiske særinteresser, men ha dei grunnleggande menneskerettane som premiss og rettesnor.

Å godta ei utvikling der deler av folket vert isolerte i utanforskap, er eit brot på menneskerettane som vi alle stiller oss bak i høgtidelege stunder.

Pensjonistforbundet vårt må vake over menneskerettane også i kvardagen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3A.

Forslag 51-56: Pensjonistforbundet må bekjempe digitalt utenforskap

Innstilling fra sentralstyret:

Enig med forslagsstillerne om at digitalt utenforskap er en stor utfordring. Den må løses både gjennom økt opplæring og at (enkelte) analoge alternativer må opprettholdes. Forslagene er imidlertid fremmet på en slik måte at de ikke er egnet for avstemning på landsmøtet enkeltvis. Forslag 51-56 ivaretas av samleforslag 3a:

3a. Forslag 51-56 oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3a støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 3a vedtatt (enstemmig).

Digital opplæring (forslag 57-65)

Forslag 57-65 ivaretas av samleforslag 3b (side 97)

57.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Kurs i bruk av digitale hjelpemidler må prioriteres i kommunene

Begrunnelse:

Mange eldre har ikke den kompetansen som er nødvendig i dagens digitale verden, og det fører til et utenforskap som ikke er et aldersvennlig samfunn verdig. Alle som er i stand til det, må få tilbud om digital opplæring, og for de som ikke klarer å tilegne seg dette, må det legges til rette for andre løsninger.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

58.

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Pensjonistforbundet må kreve at regjeringen fortsatt bevilger penger til digital opplæring for pensjonister

Begrunnelse:

Manglende digital kunnskap fører til utenforskap og hjelpeløshet, i noen tilfeller også til mer ensomhet.

Ca 30 % av postpensjonistene har ikke epost-adresse og kan være et anslag for antall uten digital kompetanse. Vi ønsker å fortsette det gode arbeidet med å forsøke å gi digital opplæring til våre medlemmer.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

59.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lørenskog Pensjonistforening

Forslag:

Forslag til Handlingsprogrammet – Aktivitet og deltakelse:

Den digitale opplæringen av eldre må styrkes og utvides.

Hjelp og støtte til de som ikke kan gjøre bruk av digitale tjenester må forsterkes.

Begrunnelse:

Vår hverdag preges mer og mer av digitale tjenester og service. Ikke minst gjelder de fleste av våre offentlige tjenester. For mange veldig mange av oss fører det til problemer og utenforskap, særlig for de som ikke har tilgang til eller kan betjene digitale verktøy av ulike årsaker.

Den nåværende ordning med tilrettelagte kurs for eldre i lokalforeningenes regi må styrkes og utvides gjennom økte statlige tilskudd.

I tillegg må forbundet være en pådriver for å sikre en fysisk tilgjengelig dokumenttjeneste for de som ikke kan benytte digitale tjenester.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

60.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Østfold

Forslag:

Digitalisering av samfunnet

Pensjonistforbundet må fortsette arbeidet med å forplikte offentlige myndigheter og private virksomheter som benytter digitale tjenester til å lære brukerne i de digitale verktøy. Digitalisering skal ikke gi økt utenforskap – det må sørges for alternativ informasjon til de uten digital kunnskap/mulighet.

Begrunnelse:

I dagens samfunn er det nærmest en selvfølge at den enkelte skal utføre sine banktjenester selv gjennom digitale løsninger, at all korrespondanse med forsikringsselskap skal skje elektronisk. Det offentlige har et elektronisk skjemavelde der det nærmest er et krav at innbyggerne skal benytte. Hele denne utviklingen har skjedd uten noen form for opplæring.

Dette er digital diskriminering som fører til utenforskap.

Pensjonistforbundet Østfold mener at alle samfunnsaktører som har digitale løsninger, både offentlige og private, skal ha ansvar for nødvendig opplæring av brukerne. Samtidig ber vi om at informasjon og dialog med innbyggere som ikke har hatt mulighet til å følge den digitale utviklingen, skjer i verdige og trygge former.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget anbefales vedtatt

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

61.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hellerud pf

Forslag:

Opplæring av eldre i databruk må forsterkes

Begrunnelse:

Stortinget må fastsette og bevilge midler til opplæring

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

62.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller: Nesset Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonistforbundet krever at det snarest avsettes statlige øremerkede midler til generell opplæring i bruk av digitale verktøy som PC, nettbrett og smarttelefon.

Begrunnelse:

Det digitale samfunn er en realitet. Da det er en relativt stor del av befolkningen som ikke er oppdatert i bruken av digitale verktøy, er faren for utenforskap stor.

Alle innbyggere har krav på info om tjenester og tilbud som tilbys og forvaltes av det offentlige. Med bakgrunn i at det aller meste av den informasjon som innbyggerne har krav på å få, blir gitt digitalt og at det er Stat, fylkeskommuner og kommuner som har ansvar for å gi den nødvendige info, må tilbud om opplæring i bruken av digitale verktøy få sterkere fokus.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

63.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ulstein Pensjonistlag
6065 Ulsteinvik

Forslag:

Kommunen må bruke sine datakyndige personar til å gi kurs til dei eldre i bruk av tekniske hjelpemidlar, som bruk av data og smarttelefon.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Ikke tatt til følge.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3b.

64.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Staten må støtte kommuner for å få oppretta permanente opplæringstilbud til eldre på digitale hjelpemidler.

Begrunnelse:

Stor grad av utenforskap når det gjelder digitale løsninger på telefon, app. og datamaskiner.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter Øksnes PF sitt forslag og ber om at PF følger opp at myndighetene fortsatt bevilger øremerkede midler.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3b.

Vedtak landsmøtet 2018:

Ivaretas av samleforslag 3b.

65.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforeningen Vi over 60 Vestby

Forslag:

Handlingsprogrammet: Trygg alderdom – digitalisering

- PF må være en pådriver for at kommunene må tilby digital opplæring for eldre for å hindre digitalt utenforskap.
- PF må være en pådriver for at kommunene snarest avklarer de ulike behovene for velferdsteknologi hos de eldre i kommunen som ønsker å bo hjemme.
- PF må være en pådriver for at kommunene følger opp det nye prosjektet for eldre "Bo trygt hjemme."

Begrunnelse:

Det er kommunens ansvar for opplæring i digitale ferdigheter. Med nettbrett og smarttelefon finnes det uendelige muligheter. Mange eldre kan ikke bruke dagens teknologi. Eldre trenger individuell tilpasset opplæring.

På Regjeringen.no sine hjemmesider står det følgende:

«Digitalisering skaper helt nye måter å levere offentlige tjenester på, og er en viktig drivkraft for forenkling og forbedring av offentlig sektor. Det er behov for en raskere digitalisering av offentlig sektor og et løft i kommunesektoren. Derfor må stat og kommune samarbeide mer og bedre for å tilby innbyggere og næringsliv gode, brukervennlige og helhetlige digitale tjenester.»

«Mer digital» er et utdanningskonsept fra Telia AB der ungdom lærer eldre å bli mer digitale. Viser til KS sin Håndbok i aldersvennlig lokalsamfunn». Konseptet må flere bli kjent med og gjennomføres i flere kommuner. Det er gjennomført i Grue, Eidskog og Kongsvinger kommune.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforlag 3b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforlag 3b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforlag 3b.

Forslag 57-65: Økt digital opplæring.

Innstilling fra sentralstyret:

Enig med forslagsstillerne om at det er behov for flere digitale opplæringstilbud, samt at dette (i hovedsak) er et offentlig ansvar. Det er stor avstand mellom milliardene det offentlige sparer på digitalisering og millionene som brukes på digital opplæring. Midler til opplæring er også fordelt på to departement og lite forutsigbare. Forslagene er imidlertid fremmet på en slik måte at de ikke er egnet for avstemning på landsmøtet enkeltvis. Forslag 57-65 ivaretas av samleforslag 3b:

3b. Pensjonistforbundet krever at midlene til digital opplæring av eldre økes vesentlig og blir en forutsigbar og fast post på statsbudsjettet.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3b støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 3b vedtatt (enstemmig).

Bolig (forslag 66-81)

Forslag 66-81 ivaretas av samleforslag 3c (side 117).

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Kvalitetsreformen "Leve hele livet" - fra fagre ord til reelle handlinger. Stimulere til mer aktivitet i nærmiljøet og tilretteleggelse av boliger tilpasset den enkeltes behov i alle faser av alderdommen i alle kommuner i landet.

Begrunnelse:

Noen vil trenge tilrettelegging for å bo videre i egen bolig; tilskudd til dette må være tilgjengelig. Det må også finnes mulighet for å kunne flytte inn i lettstelte boliger i områder der det finnes butikk, kafe, og andre muligheter for fritidsaktiviteter og som vil gi et aktivt liv og mindre ensomhet dersom det er det den enkelte ønsker.. Man kan ikke forvente at eldre skal være i stand til å finne ut av hvilke muligheter som finnes i egen kommune, så slik informasjon må være lett tilgjengelig - gjerne av en person ansatt til å ta seg av dette. En slik person vi også kunne videreformidle til sine overordnede om hvilke behov den enkelte har med hensyn til bosituasjon og annet viktig i hverdagen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Finnmark

Forslag:

Landsmøtet vedtar uttalelse om nødvendighet av å utvikle og iverksette boligpolitiske tiltak for eldre.

Landsmøtet vedtar at boligpolitikk satsing tas inn i Handlingsprogrammet.

Begrunnelse:

DER ER INGEN BOLIGPOLITIKK FOR ELDRE

- Ingen nasjonal strategi
- Markedet løser ikke utfordringen
- Å løse Eldres boligbehov vil også løse andre boligbehov
- Distriktene i særstilling

HVORDAN VIL ELDRE BO?

- Vil bo hjemme
- Kan bo i annen bolig – pris og behov?
- Nærhet til sosialt nettverk?
- Nærhet til tjenester?
- Økonomisk overkommelig
- Leie eller eie?

BOLIGLØSNINGER

- Boløsning – 4 - 15 leiligheter – til leie
- Leiligheter med livsløpstandard
- Leiligheter med alt du trenger (kjøkken, bad, soverom og bod)
- Økonomisk bærekraftig
- Vaktmestertjenester
- Fellesrom (til å møtes i)
- Leierom – for å ta i mot besøk
- Hage

Boligpolitikk er en viktig del eldrepolitikken.

Vi må sikre sosial bærekraft i boligpolitikken fordi:

- Antall eldre over 70 år øker fra 670 000 i dag til 1,4 millioner i 2060.
- Det må legges til rette for at flere kan bo hjemme lenger for å sikre bærekraftige tjenester
- Å tilrettelegge betyr å bygge om og skape boliger med livsløpstandard

DEMOGRAFISKE ENDRINGER

- **ANTALL ELDRE OVER 80 ÅR MER ENN DOBLES FRAM TIL 2040**
 - 2020: 230 000
 - 2020-2030: + 130 000
 - 2030-2040: + 130 000
 - 2040: 490 000

- I distriktskommuner vil 1 av 4 være over 70 år i 2040
 - **PRESSET PÅ PLEIE- OG OMSORGSTJENESTENE ØKER**
- Andel som bruker en eller annen form for omsorgstjenester:
- 67-79 år: 12 prosent
 - 80-89 år: 50 prosent
 - Over 90 år: 90 prosent

BOLIGUTFORDRING

3 AV 4 BOLIGER ER OPPFØRT MED LAVERE KRAV TIL TILGJENGELIGHET

- Boligmassen er dominert av eneboliger
- Nær 1,9 millioner boliger er over 20 år gamle og oppført i en tid med lavere krav til tilgjengelighet
- I distriktene dominerer eneboliger
- Lav nybygging av mer tilgjengelige boliger i distriktskommuner

ELDRE I UEGNEDE BOLIGER

- 245 000 eldre over 67 år bor i en bolig som er uegnet for alderdommen
- 110 000 av disse tilhører en husstand der noen allerede har et behov for tilrettelegging
- Eldre i distriktene mest utsatt
- Lav tilvekst av nye, tilgjengelige boliger
- Nye boliger er mye dyrere enn brukte boliger – redusert kjøpekraft og høyere risiko
- Selv med nedbetalt boliglån må mange låne mye for å kunne kjøpe ny bolig

ØKONOMI KAN HINDRE BYTTE ELLER OMBYGGING

141 000 er minstepensjonister (nettoinntekt 16 900 kr/mnd, ca. 7 400 disponibelt til bolig)

For eldre med lav inntekt kreves særlige tiltak i form av:

- Lån
- Tilskudd
- Bostøtte

MOTIVASJONSUTFORDRINGEN

- 9 av 10 vil bli boende i nåværende bolig - men mange vurderer boligen som uegnet for alderdommen
- 9 av 10 vil ha boligkvaliteter som gjør det enklere å bo hjemme lengst mulig – men få planlegger å flytte eller tilpasse boligen

Oppsummert

- Det trengs flere egnede boliger til eldre
- Det må bygges nye og bedre boliger
- Det må utbedres boliger som ikke har tilstrekkelig standard
- Husbanken må få økte rammer til boligbygging for eldre.
- Husbanken og kommuner må gå sammen om å utvikle en boligpolitikk og om å realisere boliger med god standard til rimelig pris.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Finnmark støtter forslaget og sender saken til landsmøtet 2023

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

68.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Søndre Nittedal Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonistforbundet arbeider aktivt for å motvirke den manglende planleggingen for å møte eldrebølgen i kommunene.

Begrunnelse:

Pensjonistforbundet er en interesseorganisasjon.

Pensjonistforbundet må bruke organisasjonsapparatet på en bedre måte for å innhente informasjon lokalt i kommunene.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes ikke.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

69.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening

Forslag:

Bygnings- og planmyndighetene må gi generell tillatelse til å kjøre bil til boligers inngang selv om avkjørsel til eiendom er vedtatt å være til annet sted (f eks til garasje eller P-plass).

Begrunnelse:

Det mangler samsvar mellom sentralmyndighetenes prioritering av Universell Utforming og hva kommuners bygningsmyndighet faktisk vedtar om adkomst til boligen der formell innkjørsel er annet sted til garasje eller biloppstillingsplass.

Samordnet med forslag fra:

1 Kleive Pensjonistforening, 3 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 4 Tresfjord Pensjonistlag og 5 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

70.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ytre Herøy Pensjonistlag

Forslag:

BOLIGPOLITIKK:

Sentrumsnær lokalisering (eller god kommunikasjon til sentrum).
Lett tilgang/kapasitet på møteplassar (egne/felles) samt uteområde
Utforming med livsløpstandard og nødvendige Husbank resursar
Tilgang til bolig tilpassa økonomi (eige/leige)

TRANSPORT:

Nærheit til off. kommunikasjon og rutetilbod tilpassa behov
HC transport/bestillingsdrosje og «drosjelappar» tilpassa behovet
Begrunnelse:

Begrunnelse:

Samspelet mellom lokalisering, transportordningar og finansiering/bostøtteordningar er detsom kan skape gode boligområde, ikkje berre utforming og utsikt.

Samordnet med forslag fra:

1 Kleive Pensjonistforening, 2/3 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening og
4 Tresfjord Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

71.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Tresfjord Pensjonistlag

Forslag:

Bustadpolitikk, transport. Bo trygt heime.

Begrunnelse:

1. Pensjonistane vil i framtida måtte bu lenger heime enn i dag. Dette betyr stor styrking av heimetenesta. Skal pensjonistane komme seg på butikk, på kulturarrangement, bruke stemmeretten, leve eit fullverdig liv som pensjonist, må det etablerast ei skikkeleg transportordning i alle kommunar.
2. Skal vi kunne bu trygt heime må det bli langt lettare å få hjelp til å legge husa våre til rette for alderdommen enn der er i dag.

Styrkjer vi ikkje desse to punkta blir slagordet «Leve heile livet» ein floskel utan innhald i det heile.

Samordnet med forslag fra:

1 Kleive Pensjonistforening, 2/3 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening og 5 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Kleive pensjonistforening

Forslag:

Boligpolitikken i kommunene, spesielt for eldre

Begrunnelse:

Vi ser det som viktig at kommunene i Norge har et fokus på hvordan de tenker å tilrettelegge for at eldre fortsatt kan bo i sitt nærmiljø så lenge som mulig. Må vi flytte fra egen bolig, bør det være lagt til rette for at det finnes tilrettelagte boliger som vi kan flytte inn i – både selveierboliger og utleieboliger. Det må legges til rette for økonomiske ordninger som gjør dette mulig. Kommunene må ha en politikk og strategi på dette i samfunnsdelen av kommuneplanen. Er det ønskelig å opprettholde eksisterende bosetting i alle delene av kommunen, må det også legges til rette for at den eldre delen av befolkningen kan fortsette å bo i sitt nærmiljø den dagen de ikke lengre kan bo i egen bolig

Samordnet med forslag fra:

2./3. Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 4. Tresfjord Pensjonistlag og 5. Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

73.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Agder

Forslag:

Pensjonistforbundet skal arbeide for:

- At det skal være en god bostøtteordning som minimum holder tritt med velstandsutviklingen i samfunnet for øvrig. Bostøtte skal være et boligsosialt tiltak som sørger for at utsatte grupper sikres en verdig bosituasjon og unngår å havne i fattigdom.
- At det legges til rette for boligtilpasning av eksisterende bolig gjennom tilskudd og tilrettelegging av egen bolig.
- At det legges til rette for at eldre får mulighet til å flytte til egnet bolig og at det er mulig å ordne med gode statlige tilskuddsordninger, som sikrer at dette kan gjennomføres innenfor en akseptabel økonomisk ramme for de enkelte.

Begrunnelse:

Det må være mulig å kunne flytte til en mindre leilighet uten altfor store kostnader.

Kommunen må sørge for å ha dette i sine boligplaner. Det er et tverrpolitisk mål at eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Da må det legges til rette for dette både gjennom en bostøtteordning for de som trenger det, og gjennom tilrettelegging av boligen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Agder støtter forslaget – med samme begrunnelse.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

74.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Raufoss og Omegn Pensjonistlag

Forslag:

Husbanken må få ordninger som setter eldre i stand til å finansiere en overgang fra hus til leilighet.

Begrunnelse:

For svært mange er det viktig å kunne bo hjemme så lenge om mulig. Ofte er en da avhengig av å flytte fra tidligere bolig, oftest enebolig, og inn i en lettstelt leilighet. Pris for en leilighet er ofte høyere enn det man får for huset som selges. Mange har vansker med å finansiere mellomlegget.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

75.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Oppland fylkesforening

Forslag:

Tilskudd/finansiering fra Husbanken ved tilrettelegging av eget hus/flytting til leilighet

Begrunnelse:

Svært mange eldre sitter med store, ofte upraktiske hus. Salg av hus vil ofte ikke innbringe nok kapital til å kunne kjøpe en mindre og mer hensiktsmessig leilighet. Husbanken bør kunne tilby tilpassede tilskuddsordninger/finansieringsordninger både for tilrettelegging i egen bolig og for finansiering av ny bolig/leilighet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforlag 3c.

76.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Oslo

Forslag:

Pensjonistforbundet må arbeide for at det blir en forutsigbar og sammenhengende overgang fra Leve hele livet til Bo trygt hjemme- reformen

Begrunnelse:

Ekstremt byråkrati uten kontakt med grasrota.

Leve hele livet er ikke evaluert eller implementert. Hvor ble veilederne av?

Vi undrer oss på hvordan den er forutsigbar, og sammenhengen til overgang fra Leve hele livet til Bo trygt hjemme reformen skal fungere bærekraftig (praktisk, økonomisk og forutsigbart).

Da må vi utvikle boligløsninger som gjør at eldre opplever trygghet i eget hjem, sosialkontakt og kan ta del i nærmiljøet.

En rapport fra Nova viser at eldre flytter oftere fra eneboliger til mer tilgjengelige og lettstelte leiligheter.

Eldre benytter imidlertid i mindre grad muligheten til å tilpasse egen bolig og gjøre den mer tilrettelagt for alderdommen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

77.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Våler og Svinndal Pensjonistforening

Forslag:

Våler og Svinndal Pensjonistforening ønsker at Pensjonistforbundet skal jobbe for at kommuner i sin godkjenning av nye boligområder må ta med at det på hvert nytt byggefelt også skal legges til rette for at det bygges «Eldretun»

Begrunnelse:

I mange mindre kommuner hvor det ikke bygges så mye boligblokker så må kommuner legge til rette, samt få inn i sine planverk, at når nye byggefelt planlegges skal det også utarbeides planer for å bygge «Eldretun», dvs. flere boliger i et egnet område, som er tilpasset eldre samt kunne finansieres gjennom Husbanken.

Vi blir stadig flere eldre og mange ønsker fortsatt å bo i sitt nåværende nærområde og ved å få tilrettelagt for «Eldretun» i nærområdet så kan denne mulighet realiseres.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Ved valg av arealområder for slike bygg, må det også tas hensyn til kollektivtransport.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

78.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Kolbotn Pf

Forslag:

Til kap. 3 Trygg alderdom. Side 22 i Handlingsprogrammet. Arealplanlegging og boligpolitikk. Mange kommuner legger opp til at det skal bygges boliger og sosial infrastruktur i gang- og sykkelavstand til kollektivknutepunktene. Innenfor de prioriterte utbyggingsområdene skal det være enkelt å nå alle daglige funksjoner med sykkel og gange. Videre sies det at en biltur starter og avslutter på en parkeringsplass. Krav til antall parkeringsplasser skal sees i sammenheng med alternativer til bilbruk, dvs. kollektivtilbud, nærhet til stasjonene, og forhold til gående og syklende. Arealdelen i kommuneplanene har bestemmelser om tiltak for barn og unge, men ofte står det ingenting om kommunenes eldre innbyggere.

Fremhevingen om at mobiliteten i kommunene skal løses med sykkel og gange, tyder på at de eldre sine behov blir oversett. Målet er mer bruk av gang og sykkel, mens bilbruk skal hindres og reduseres blant annet gjennom færre parkeringsplasser for beboerne. Dersom kommunenes politikere mener at eldre skal bo og ha et meningsfylt liv i sin egen bolig så lenge som mulig, må de eldre sine behov for tilgang til parkeringsplasser settes på dagsorden. Dette gjelder både tilgang til parkeringsplasser for egen bil/EL- Scooter og gjesteplasser for besøkende.

Begrunnelse:

Uten mulighet for å bruke egen bil og at besøkende ikke kan komme i bil, vil konsekvensene bli mer isolasjon og ensomhet for eldre både i blokkleiligheter og også i egen bolig.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

79.

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Pensjonistforbundet må foreslå for myndighetene at dagens boligpolitikk og boligfinansiering også ivaretar eldres behov både når det gjelder tilpasning i egen bolig og muligheten for å skifte bolig.

Begrunnelse:

Det er vedtatt politikk at eldre skal kunne bo hjemme så lenge de selv vil. I mange tilfeller krever dette at eksisterende bolig må tilrettelegges for å imøtekomme ulike fysiske hindringer som kan ha oppstått på grunn av redusert mobilitet/svekket helse.

I noen tilfeller ønsker eldre mennesker å bytte fra egen enebolig til mindre bolig/leilighet som er bedre tilpasset nye behov.

Det er behov for finansieringsordninger som gjør det mulig å gjennomføre nødvendige tilpasninger/endringer uten at lånebyrden/kostnadene blir uoverkommelige. Det må dessuten bygges og tilbys boliger innenfor en kostnadsramme som er overkommelig for alle.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

80.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Bergen Pensjonistforening

Forslag:

Reformen «Leve hele livet» og aldersvennlige lokalmiljøer må følgende år imøtekomme behovene mer for storbyene.

Begrunnelse:

Mye tyder på at det er vanskeligere å få til et effektivt tverrsektorielt samarbeid i større byer og mer kostnadskrevenne.

Pensjonistforbundet ved Forbundsleder Jan Davidsen har uttrykt skuffelse over manglende gjennomføring av Eldrereformen «Leve hele livet» og arbeidet for et aldersvennlige samfunn. Bergen Pensjonistforening vil særlig peke på hvor lite som skjer i nærmiljøene i de større byene. Bergen er et eksempel på dette.

Skal eldre bo lengst mulig hjemme med et minimum av offentlig omsorg og helsehjelp, er det viktig å ha et aktivt og tilrettelagt nærmiljø. Dette krever, ifølge reformen, et målrettet tverrsektorielt samarbeid i det offentlige og andre sektorer og at de eldre selv gjennom «Eldrestyrt planlegging» skal bidra med erfaringer og forslag til hva som skal til i sitt nærmiljø. Dette tror vi er særlig krevende å få til i de større byene. Bergen Pensjonistforening mener Regjeringen sammen med de store bykommunene må ta et snarlig krafttak for et aldersvennlig lokalmiljø, en ny giv i forbindelse med kommende kommunevalg. Dette kommer også andre aldersgrupper til gode. Uten denne satsingen vil løsningen måtte bli en storstilt sykehjemsutbygging eller at de gamle isoleres i sine leiligheter.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen tiltres

Styret viser til at disse utfordringene også gjelder kommunenorge.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

81.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Finansieringen for utbedring og kjøp av bolig for eldre må skje gjennom lån i Husbanken og bygge på sosiale prinsipper

Begrunnelse:

For at flest mulig skal kunne bo i egen bolig lengst mulig må boliger, gjerne bygget for mange år siden, kunne rehabiliteres uten store og tyngende avdrag for beboerne.

For mange er finansiering av nye og dyre boliger vanskelig. Prisen på leiligheter i sentrale strøk, som ofte er det eneste tilbudet som finnes, vil for mange ikke kunne finansieres med salg av egen bolig i utkantstrøk.

For mange er mantraet om å «bo lenge hjemme» i ferd med å fange folk. For trygghet og motvirkning av ensomhet må kommunene legge til rette for at det er mulig å få kjøpt/leiet bolig med mulighet for samvær med andre, som et eldrekollektiv. Dette kan gjøres på ulike måter, enten det skjer som samboing med andre grupper, med tilgang til helsetun, kafe, møtelokaler, hjemmesykepleie osv.

Tilretteleggingen kan også kombineres med andre offentlige tjenester, bibliotek i første etg, butikker og boliger oppover i etasjene. Forutsetningen må være at de eldre har råd til å bo i boligene uten å pådra seg stor gjeld.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretatt av samleforslag 3c.

Forslag 66-81: Aktiv bolig og arealpolitikk

Innstilling fra sentralstyret:

Enig med forslagsstillerne om at det er behov for en aktiv bolig og arealpolitikk for å sikre flere tilpassede boliger og gi flere mulighet til å bo lenger i eget hjem (m.m.). Det er behov for både større kommunal innsats og sterkere statlige finansiering. Forslagene er imidlertid fremmet på en slik måte at de ikke er egnet for avstemning på landsmøtet enkeltvis. Forslag 66-81 ivaretas av samleforslag 3c:

3c. Forslag 66-81 oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3c støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 3c vedtatt (enstemmig).

Møteplasser (forslag 82-89)

Aktivitetssenter (forslag 82 og 83)

Forslag 82 og 83 ivaretas av samleforslag 3d (side 121)

Lokaler til frivillig sektor (forslag 84-89)

Forslag 84 – 89 ivaretas av samleforslag 3e (side 128)

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Buskerud

Forslag:

Det bør opprettes et «Morgendagens aktivitetsenter» i hver kommune/ kommunedel
Pensjonistforbundet sentralt bør jobbe aktivt med å støtte lokalforeningene i arbeidet med dette.

Begrunnelse:

I 2014 startet Pensjonistforbundet et forskningsprosjekt om utvikling og utforming av «Morgendagens Aktivitetsenter». I utgangspunktet var aktivitetssentrene ment å være et tilbud til pensjonister, men det viser seg at der aktivitetsenter har blitt etablert, rommer disse tilbud og aktiviteter på tvers av generasjonene.

Aktivitetssenteret bør være et møtested som hovedsakelig driftes av kommunen, men i tett samarbeid med frivillige lag og foreninger og personer som ønsker gi av sin tid.

På denne måten blir aktivitetssentrene et sted der mangfold av aktiviteter og tilbud gir en sosial og inkluderende opplevelse.

Nå er det imidlertid slik at det i hovedsak er pensjonister som har mulighet til å planlegge sine dager. Undersøkelsen viser også at det er et stort ønske der ute om å kunne yte.

Videre svarte så å si alle i undersøkelsen at de var opptatt av å bevare og utvikle gode sosiale møteplasser. Dette er god folkehelse hvor man blant annet forebygger ensomhet.

Pr i dag planlegges og bygges ofte arealer for aktiviteter innenfor kommunenes eksisterende helse- og omsorgsinstitusjoner. I undersøkelsen kom det tydelig frem at morgendagens pensjonister, 65 pluss i liten grad identifiserer seg med dagens eldresenter. Derfor bør «Morgendagens aktivitetsenter» ligge geografisk adskilt fra kommunens eksisterende bygninger, eks sykehjem.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3d.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3d.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3d.

83.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Moss Pensjonistforening og Eidsberg Pensjonistforening

Forslag:

Etablering av aktivitetssenter. Kommunene må bidra til å etablere aktivitetssenter for de eldre.

Begrunnelse:

Mange foreninger trenger et sted der de kan administrere foreningen, samt og sette i gang forskjellige aktiviteter. Mange aktiviteter for eldre er folkehelse relatert, og det er en fordel for samfunnet generelt at de eldre har en god og aktiv alderdom.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3d.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3d.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3d.

Forslag 82 og 83: Aktivitetssenter i hver kommune

Innstilling fra sentralstyret:

Enig med forslagsstillerne om at det er behov for flere møteplasser og aktivitetssentre for eldre. Forslag 82 og 83 ivaretas av samleforslag 3d:

3d. Alle kommuner og bydeler må opprette aktivitetssentre for eldre.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3d støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 3d vedtatt (enstemmig).

84.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hobøl pensjonistforening

Forslag:

Gratis lokaler til Pensjonistforeningene i kommunen/oprette Eldresenter.

Begrunnelse:

Alle kommuner bør kunne tilby gratis lokaler til Pensjonistforeningene. I den forbindelse ønsker vi at det også sees på muligheter for å opprette Eldresenter rundt omkring i kommunene. Det snakkes mye om ensomhet blant eldre og at ensomhet er like farlig for helsa som å røyke. Et Eldresenter er i første omgang en Sosial trygg møteplass, men kan også gi tilbud som middag, fotpleie, frisør, enkel trim mm.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Østfold om gratis bruk av offentlige bygg for ideelle organisasjoner

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3e.

85.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lørenskog Pensjonistforening

Forslag:

Forslag til Handlingsprogrammet: Aktivitet og deltakelse.

- Pensjonistforbundet må være en pådriver for å sikre at kommunene legger til rette for å sikre lokaler til drift av frivillige organisasjoner, herunder medlemsmøter og ulike andre aktiviteter.

Begrunnelse:

Både i Lørenskog og andre kommuner med befolkningsøkning, er det stadig vanskeligere å få tilgang til lokaler tilpasset ulike aktiviteter i frivillige organisasjoner. Det gjelder både for større medlemsmøter pluss andre innendørs aktivitetstilbud som skaper trivsel og engasjement hos medlemmene. Kommunene mangler ofte tilgjengelige, brukbare lokaler særlig på dagtid/ettermiddag. Private utbyggere og eiere med tilgjengelige lokaler krever ofte markedspris, noe som er høyere enn det pensjonistforeninger og andre frivillige foreninger kan betale. Uten tilgang på lokaler stopper virksomheten opp.

Kommunene bør derfor også stille krav til utbyggere at de bygger lokaler til rimelig utleie for frivillige organisasjoner.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes ikke.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3e.

86.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Østfold

Forslag:

Arbeide for at offentlige lokaler stilles vederlagsfritt til disposisjon for ideelle organisasjoner.

Begrunnelse:

Pandemien har lært oss hvor viktig sosiale samlinger er for mennesker. Mye av de ideelle organisasjoners økonomi går til å leie egnede lokaler. Vederlagsfri disposisjon av offentlige lokaler vil styrke organisasjonenes rammevilkår. Lov om voksenopplæring har hatt en slik bestemmelse for opplæring helt siden 1976.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Anbefales vedtatt

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3e.

87.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Rakkestad pensjonistforening

Forslag:

Ved bruken av lokaler for voksenopplæring skal dette være gratis i alle kommuner.

(datakurs, språklære, ets.)

Begrunnelse:

Det blir flere og flere innvandrere og flere som vil lære, derfor er det fint om lag og foreninger får gratis lokaler i sin kommune, og at kommunene også får hjelp til dette fra høyere hold om nødvendig.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Østfold om gratis bruk av offentlige bygg for ideelle organisasjoner.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3e.

88.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Våler og Svinndal Pensjonistforening

Forslag:

Voksenopplæring

Begrunnelse:

Pålegg til kommuner om å stille gratis lokaler til disposisjon. Mange kommuner har nå begynt å ta betalt for lokaliteter.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Østfold om gratis bruk av offentlige bygg for ideelle organisasjoner.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3e.

89.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spydeberg Pensjonistforening

Forslag:

Alle kommuner bør kunne tilby gratis lokaler til pensjonistforeningene. I den forbindelse ønsker vi at det også sees på muligheten til å opprette eldresenter rundt omkring. Et eldresenter er i første omgang en sosial, trygg møteplass, men kan også omfatte tilbud som middag, fotpleie o.s.v.

Begrunnelse:

Det snakkes mye om ensomhet blant eldre, og at ensomhet er like farlig for helsa som å røyke.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Østfold om gratis bruk av offentlige bygg for ideelle organisasjoner.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3e.

Forslag 84-89: Kommunene må tilby gratis lokaler til ideelle organisasjoner/frivillig sektors kurs- og møtevirkosomhet, sosiale treff o.l.

Innstilling fra sentralstyret:

Enig med forslagsstillerne om at kommunene må legge til rette for dette. Forslag 84-89 ivaretas av samleforslag 3e:

3e. Kommunene må tilby gratis lokaler til ideelle organisasjoner/frivillig sektors kurs- og møtevirkosomhet, sosiale treff o.l.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3e støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 3e vedtatt (enstemmig).

Transport / tilgjengelighet (forslag 90-100)

Transport (forslag 90-98)

Forslag 90-98 ivaretas av samleforslag 3f (side 139).

Tilgjengelighet (forslag 99 og 100)

90.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller: Helseutvalget i Buskerud

Forslag: Aktivitet og deltakelse

Et godt tilrettelagt kollektivtilbud og en raus TT-ordning.

Begrunnelse:

Forslaget står i nåværende handlingsplan, men er ikke godt nok gjennomført og er fortsatt like aktuell.

Transport mulighet er nødvendig for å delta i forskjellige aktiviteter og vanlig sosial omgang, dvs. å leve et godt liv. Målet er å legge liv til årene, ikke år til livet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

91.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Steigen pensjonistforening

Forslag:

Ordningen med TT-kort må forbedres vesentlig gjennom f. eks følgende endringer:

- Ordningen må gjelde for søkere med inntekt opp til 3G (2G i dag)
- Støttesatsene må justeres opp for å ta igjen manglende prisjustering de to siste ti-årene, og deretter må satsene årlig prisjusteres i tråd med konsumprisindeksen.
- Hvilken sum den enkelte bruker tildeles støtte ut fra, må baseres på hvor hovedtyngden av de relevante servicetilbudene ligger.

Begrunnelse:

Formålet med transporttjenesten er å bidra til at personer med særlig behov for tilrettelagt transport skal kunne delta i aktiviteter i nærmiljøet på linje med den øvrige befolkningen. Slik ordningen nå er utformet bidrar den bare i svært liten grad til å nå dette målet. For å gi et reelt tilbud om likeverdig deltakelse i sosialt samvær og livet i lokalsamfunnet for øvrig, må ordningen endres slik at flere personer omfattes (endring av inntektsgrensen), satsene må justeres vesentlig for å kompensere for en lang periode med manglende prisjustering, og plassering av søkerne i «sone» må baseres på hvor hovedtyngden av de relevante servicetilbudene faktisk ligger.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Vi støtter forslaget og sender dette videre til PF. Kriterier for tildeling av TT-kort bør ikke være basert på økonomi.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2018:

Ivaretas av samleforslag 3f.

92.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Vestnes pensjonistlag

Forslag:

Transport/Bringetjeneste i kommunene utenom kollektiv transport.

Begrunnelse:

Ute på bygdene i kommune Norge er det et minimum med kollektiv transport. Enkelte bygder er uten kollektiv transport både lørdag og søndager. Skal vi kunne bo og leve lengst mulig hjemme, må det komme ei ordning som eldre kan benytte seg av !

Staten, Fylket og kommunene må finne ei god løsning på dette problemet!

TT- kort ordningen er alt for dårlig ang. summen den enkelte får. Ikke alle har økonomi til å bruke drosje uten at den er subsidiert.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjon for å jobbe for bedre og billigere kollektiv transport spesielt på helg.
TT ordningen må forbedres.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

93.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Neset Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonistforbundet vil arbeide aktivt for at det som samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommune og kommune, blir etablert tilrettelagt transportordning for hjemmeboende eldre

Begrunnelse:

I en tid hvor kommunene er i ferd med å innrette omsorgstjenestetilbudet til mer hjemmebasert, må behovet for transport mellom hjemmet og butikk, sosiale tilstelninger og organiserte møteplasser, få stor fokus. For at hjemmet ikke skal bli et «fengsel», må lett tilgjengelige transportordninger inngå som en viktig del av den infrastrukturelle tilrettelegging.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjoner i forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

94.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Utvikle bedre transporttilbud for eldre ute i distriktene.

Begrunnelse:

Distriktene preges av dårlige offentlige transporttilbud, særlig for mange eldre brukere

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Dette er en sak for Nordland FK, og fylkestyret vil følge opp saken overfor NFK.

(sendes i retur til Øksnes PF)

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

95.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik Pensjonistforening

Forslag:

Det må være uhindret adkomst (medregnet parkering) til alle offentlige og private tjenesteytere.

Begrunnelse:

Uhindret adkomst er fortsatt problem mange steder.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening

Forslag:

Reise med taxi må kunne skje til «kollektivpriser» i stedet for taxipriser for å gjøre det mulig å bo i grisgrendte strøk (og andre steder med dårlig kollektivreisetilbud) for å kunne bo hjemme lengst mulig slike steder. Dette må også følge automatisk og særlig når helse- og funksjonstap medfører tap av retten til å kjøre bil.

Begrunnelse:

Forslaget er i tråd med god distriktspolitikk og generelle ønsker om å kunne fortsette å bo i sitt hjemmeområde for sosial tilknytning. Bortfall av, manglende eller lavfrekvent kollektivreisetilbud utløser kostbare drosjereiser for nødvendige ærender og særlig når førerretten til faller bort på grunn av helse- og funksjonstap.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter ikke.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

97.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Tilgjengelig og behovstilpasset transport er en forutsetning for et godt liv, og muligheten til å bo i eget hjem lengst mulig.

Begrunnelse:

Ensomhet henger i mange tilfeller sammen med utfordringen om å bo hjemme så lenge som mulig, som for mange medfører en isolasjonstilværelse fordi den offentlige transporten ikke er tilgjengelig i tilstrekkelig grad.

Dette rammer alle som ikke har mulighet for egentransport, og som bor utenfor bymessige områder. I tillegg rammer det personer som av ulike årsaker har problemer med å ta seg fram på egenhånd.

Noen steder er det innført bestillingsbuss, men utfordringen med en slik modell er at transporten samordnes slik at reiseveien blir svært lang og utmattende for mange av de som både bruker/kunne tenkt seg å bruke dette tilbudet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

98.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Universell utformede transportløsninger gir livet en mening

Begrunnelse:

Rullestolbrukere og brukere av gåstoler hindres i å delta på turer fordi de ikke kommer inn/opp i bussene som er beregnet for turkjøring. Private selskaper investerer i liten grad i tilrettelagte busser fordi de gir færre sitteplasser.

For å gjøre reiser mer tilgjengelige må fylkene disponere busser som kan brukes av både av eldre og andre med gåstoler, rullestolbrukere og andre som har problemer med gangen. Disse bør ha tilgang til toalett/»seng» for turopplegg.

Betalingsystem på offentlig transport må tilrettelegges alle steder for bruk av bankkort på bussen uten tillegg i billettprisen.

For å gjøre kollektivreiser mer attraktiv for alle aldersgrupper må samkjøring av offentlig transport og overganger mellom buss/tog/ferge være et viktig moment ved tildeling av konsesjoner for passasjertransport.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3f.

Forslag 90-98: Transport: TT-kort, komm. hente- og bringetjenester, taxi (pris), kollektivtrafikk

Innstilling fra sentralstyret:

Forslagene peker på flere viktige aspekter ved transport av/for eldre, men er imidlertid fremmet på en slik måte at de ikke er egnet for avstemning på landsmøtet enkeltvis. Forslag 90-98 ivaretas av samleforslag 3a:

3f. *Forslag 90-98 oversendes handlingsprogramutvalget.*

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3f støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 3f vedtatt (enstemmig).

99.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Selje pensjonistlag

Forslag:

Auka tilgjengelighet til NAV-kontor

Begrunnelse:

Ein har i lengre tid reigstrert at det i heile landet er svært dårleg tilgjengelighet til NAV-kontora. Fleire av våre medlemmar har hatt vanskeligheter med å få tildelt tid for å besøke NAV-kontor. Via media har vi registrert at det er fleire NAV-kontor som ikkje eingong har ope for besøkande i det heile. Dette er på ingen måte akseptabelt og må endrast. Selje penjonistlag ber fylkeslaget syte for at dette vert sak på Landsmøte 2023, der Pensjonistforbundet forlangar at «vanlege folk» får høve til å få tilfredsstillande tid hos landets NAV-kontor for å legge fram sine problem, og at tilsette på NAV_kontora syter for tilfredsstillande hjelp til dei som treng dette.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Det er viktig med god tilgjengelighet til nødvendige offentlige tjenester (f.eks. kommunen, NAV, Skatteetaten) både i form av åpningstider, at man kan bestille time, at man kan møte fysisk, og at det er analoge tilbud om man ikke behersker digitale løsninger (m.m.). Forslaget er imidlertid fremmet på en slik måte at de ikke er egnet for avstemning på landsmøtet.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

100.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Sande Pensjonistforening

Forslag:

Sande Pensjonistforening vil oppfordre Pensjonistforbundet til å jobbe for at det kreves KLAR OG TYDELIG TALE av alle som snakker i RADIO og TV.

Begrunnelse:

Vi blir stadig flere eldre, nå ca. 1 mill. på landsbasis. Med alder følger ofte svakere syn og hørsel. Dette må det tas hensyn til i alle medier som radio og TV. Programledere snakker som regel tydelig og klart, men det er ikke alltid tilfelle med de som blir intervjuet. Spesielt programposten «Dagsnytt 18» synder ofte med å velge «kyndige» som snakker altfor fort og utydelig. Dette er oftest meget interessante temaer som det er viktig å få med seg. Teksting hjelper lite, for teksten forsvinner ofte altfor fort.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Vestfold ser at intensjonen allerede dekkes.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Det er viktig med klar og tydelig tale i media, særlig av hensyn til de med redusert hørsel. Dette er perspektiver Pensjonistforbundet ivaretar (bl.a.) som eldres representant i NRKs brukerråd. Men valg av intervjuobjekter er nødvendigvis en redaksjonell avgjørelse vi ikke kan legge oss borti.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 100 avvist (enstemmig).

Sterk og stødig (forslag 101 og 102)

Forslag 101 og 102 ivaretas av samleforslag 3g (side 145)

101.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ytre Herøy Pensjonistlag

Forslag:

Bygge videre og utvikle tilbud om "Sterk og stødig"

Begrunnelse:

Holde kroppen i fysisk bedre stand til å bo lengre hjemme
Kommunene er ansvarlige for å opprettholde og utvikle dette programmet STERK OG STØDIG.
Det vil føre til at flere kan bo hjemme lengre.

Samordnet med forslag fra:

6 Volda Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3g.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3g.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3g.

102.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Volda Pensjonistlag.

Forslag:

Bygge vidare og utvikle tilbud om sterk og stødig.

Begrunnelse:

Holde kroppen fysisk bedre i stand til å bo lengre heime. Kommunane er ansvarlege for å utvikle dette, jfr. Programmet «Sterk og stødig».

Samordnet med forslag fra:

7 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3g.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3g.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3g.

Forslag 101-102: Bygge videre og utvikle tilbud om Sterk og stødig

Innstilling fra sentralstyret:

To identiske og samordnede forslag vi støtter. Sterk og stødig er et viktig tilbud for hjemmeboende eldre og tilbys i dag i om lag 70 kommuner. Forslag 101-102 ivaretas av samleforslag 3g:

3g. Sterk og stødig må bli et tilbud i alle kommuner.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3g støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 3g vedtatt (enstemmig).

Aldersdiskriminering (forslag 103-106)

Forslag 103-106 ivaretas av samleforslag 3h (side 152)

103.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Arbeide for å få fjernet aldersdiskriminerende bestemmelser/regler som stenger eldre ute av likeverdige muligheter og plikter.

Begrunnelse:

Eldre blir i flere situasjoner utestengt ved en viss alder fra muligheter andre norske borgere har, noe som fører til utenforskap.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter Øksnes PF sitt forslag og ber om at PF følger opp saken.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

El-Fagets Seniorklubb

Forslag:

Forbundet må benytte alle muligheter på å fjerne alderismen i samfunnet

Begrunnelse:

Alderisme defineres som fordommer fra en aldersgruppe mot en annen.

Alderisme oppleves i mange sammenhenger og det vil bli en stor oppgave med først å begrense problemet og en langsiktig målsetning, er å fjerne problemet

Tidligere ble opplevelsen kalt aldersdiskriminering og samfunnet aksepterte i stor grad at mange forhold stoppet ved en bestemt alder. Slik kan vi ikke ha det lenger.

For den enkelte som opplever alderisme, kan få store problemer. Det kan gjøre noe med den mentale helsen ved at man føler seg unyttig og føler seg som en belastning.

Det er også eksempler på alderisme innen mange økonomiske forhold.

Et eksempel: Den som er plaget av cøliaki får stønad på ca kr 1050 frem til fylte 30 år. De over 30 og livet ut, får ca kr 690 i månedlig stønad. Likestillingsombudet har sagt at denne forskjellsbehandlingen, er en form for aldersdiskriminering.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen i forslaget tiltres, med den presisering at det dreier seg om negativ alderisme.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Det sentrale pensjonistutvalget i Fagforbundet

Forslag:

Det skal legges bedre til rette for deltakelse i samfunnets ulike organer, for eldre og uføre og for de med ulike former for funksjonshemninger.

Begrunnelse:

I løpet av et par generasjoner har samfunnet forandret – og utviklet seg mer enn noen gang tidligere i historien. Økonomisk, sosialt, helsemessig og teknologisk, ser vi en utvikling som for noen ti-år siden var nærmest utenkelig.

Dette har naturligvis betydning for den enkelte. På de fleste områder er livet bedre og vi lever lengre. Dette har også ført til at pensjonistene ikke lenger er hva de var. Bilde av den omsorgstrengende pensjonisten passer ikke til dagens situasjon. Av dagens drygt en million alderspensjonister er ca. 80% helt uten behov for kommunenes omsorgstilbud.

Likevel er eldrepolitikken i det alt vesentligste rettet inn mot omsorg. Lite handler om deltakelse, roller eller aktivitet for en så stor gruppe av erfarne, friske og kunnskapsrike innbyggere. Pensjonistene er sterkt underrepresentert i - blant annet – de besluttede organer. Dette ikke som konsekvens av lov eller bestemmelser (med unntak av rettspleien), men skyldes holdninger.

Allerede i dag er situasjonen påtagelig når det gjelder pensjonistenes manglende rolle i samfunnsutviklingen, men vil ytterligere forsterkes i tiden framover med nye store kull av oppegående pensjonister med kompetanse, kunnskaper og erfaring - og som har lang tid igjen av livet.

I tillegg kommer de mange med ulike former for funksjonshemninger, som på samme måte er underrepresentert. Her er det ikke bare snakk om holdninger, men også tekniske eller fysiske hindringer som vanskeliggjør deltakelse.

Vi er klar over at deltakelse i arbeidslivet reguleres gjennom avtale mellom arbeidslivets parter.

Det vil ikke være rimelig eller fornuftig at en så stor gruppe i realiteten skal være uten innflytelse på samfunnsutviklingen og det politiske miljøet bør bestrebe seg på å definere og formulere en eldrepolitikk hvor deltakelse er en rettesnor.

En fortsatt politisk debatt hvor den grunnleggende tonen er at eldre og utelukkende representerer kostnader vil ytterligere forsterke dagens situasjon.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3h.

forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023 fra Trøndelag

Forslagsstiller:

Klæbu pensjonistforening v/ Toril Indergård, sak i styret den 22.okt 2022.

Forslag: B

Samfunnets eldre – en ressurs nå eller en uoverkommelig utgiftspost.

Begrunnelse:

Sammensetningen av pensjonister er ikke ulik sammensetningen av den yngre befolkning. Begge gruppene er sammensatt av mennesker med ulike interesser, ulike utdanning, ulike erfaringer i sine individuelle og sosiale liv. De fleste eldre er friske. Likevel snakker vi om eldre som syke og sårbare. Og vi behandler eldre som utgått på dato, eller sinker i den teknologiske utviklingen.

Vi blir flere og flere eldre, sett i relasjon til befolkningssammensetningen. Denne ressursen defineres oftest som en stor utgift. Dette til tross for eldre sin enorme innsats i lag og foreninger, i familieomsorg, i nabolag og lokalsamfunn. Denne ressursen bør behandles som en kilde til investering i nåtid, og ikke som en uoverkommelig utgift for kommune og stat.

Kan Pensjonistforbundet bidra til å snu denne holdningen til eldre mennesker i Norge?

For dette handler om holdning og respekt, i omtale, i møte med og kanskje mest, om muligheten til å bidra med egen kunnskap, erfaring og opplevelser. Pandemien har vist oss hvilken ressurs eldre er i samfunnet vårt. Det ble bevilget penger til lag og organisasjoner som gjennomførte tiltakene.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3h.

Forslag 103-106: Aldersdiskriminering, aldersgrenser, deltakelse i folkevalgte organer m.m.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslagsstillerne peker på flere formelle og uformelle former for aldersdiskriminering som medfører lav aktivitet og deltakelse og utenforskap. Sentralstyret er enig i at dette er viktig forhold, men forslagene er imidlertid fremmet på en slik måte at de ikke egner seg for avstemning på landsmøtet. Forslag 103-106 ivaretas av samleforslag 3h:

3h. Forslag 103-106 oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3h støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 3h vedtatt (enstemmig).

107.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Laksevåg

Forslag:

Pensjonistforbundet skal jobbe for at samtlige forsikringselskaper i Norge har like vilkår for eldre ved at grensen for utbetaling av reiseforsikring settes til fylte 85 år.

Begrunnelse:

Enkelte reiseforsikringsordninger opphører ved fylte 75 år. Dette mener vi av ulike grunner er en diskriminering av eldre.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres ikke.

Diskrimineringsnemnda har allerede uttalt seg om en reiseforsikring med aldersgrense:

<https://www.diskrimineringsnemnda.no/nyheter/8941>

Innstilling fra sentralstyret:

Støttes ikke, med samme begrunnelse som fylkesforeningen.

Innstilling fra landsstyret:

Støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 107 avvist (enstemmig).

Bruk av kontanter/banktjenester (forslag 108-113)

Forslag 108-113 ivaretas av samleforslag 3i (side 161)

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Konnerud Pensjonistforening

Forslag:

Enkelte banker tar ikke lenger i mot sedler og mynt. Vi foreslår at Pensjonistforbundet klargjør med bankene at det fortsatt skal legges til rette for dette i henhold til Sentralbankloven.

Begrunnelse:

SENTRALBANKLOVEN § 3-5(1) slår fast at Norges Banks sedler og mynter er tvungent betalingsmiddel.

Videre står det at ingen har plikt til å ta imot mer enn 25 mynter av hver enhet i en betaling, men utover dette sier ikke denne loven noe mer om hva tvungen betalingsmiddel innebærer.

Pensjonistforeningenes medlemmer benytter seg mer og mer av bruk av Vipps, men det vil allikevel i hyggelig sammenkomster i foreningene være blant annet loddsalg der medlemmene bruker mynter, fordi det er enklere enn bruke Vipps.

Utfra Sentralbankloven kan mynter benyttes, men det er i dag mange banker som nekter ta imot oppgjør etter et foreningsmøte hvor det og er mynter som skal inn på foreningens bankkonto.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3i.

109.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagstiller

Pensjonistforbundet Søndre Hurum

Forslag:

Bruk av kontanter. Vi ber Pensjonistforbundet arbeide aktivt for fortsatt bruke av kontanter som betalingsmiddel.

Begrunnelse:

Kontanter er godkjent som betalingsmiddel i Norge.. Mange eldre mestrer ikke den digitale verden, dermed er hverdagen for eldre påført store vanskeligheter som innebærer stress og ubehag.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3i.

110.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ulstein Pensjonistlag
6065 Ulsteinvik

Forslag:

Kontant bruk må IKKJE forsvinne frå samfunnet, men må kunne brukast ved betaling innan transport, handel og bank, UTAN gebyr!

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Gjennomført, ikke forslag for Landsmøtet.

Delt innstilling i fylkesstyret, flertall støtter ikke, mindretall støtter.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3i.

111.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Bankene må pålegges ansvar for at eldre også får utført sine banktjenester på en verdig og trygg måte.

Begrunnelse:

Langt mellom bankene og manglende kompetanse på internett løsninger hos eldre gjør at mange sliter med å få betalt regninger og å følge med på egne kontoer.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Jfr sak 03.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3i.

112.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller: Pensjonistforbundet Vestvågøy

Forslag:

Bank Digital

Begrunnelse:

Mange av våre medlemmer er ikke på nettet, og kan og vil ikke bli brukere heller. Bankene sier at de skal ha løsninger for ikke digitale brukere, men vi ber forbundet følge opp dette problemet.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret slutter seg til PF Vestvågøys bekymring, og anbefaler at PF følger opp denne saken.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3i.

113.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller: Pensjonistforbundet Vestvågøy

Forslag:

Kjøp av billett kan koste ekstra hvis en ikke har app.

Begrunnelse:

Har en ikke app på mobil, og må bruk kort eller betale med penger kan dette koste ekstra for å få billett. Dette må Pensjonistforbundet få en ordning på da både kort og penger er et godkjent betalingsmiddel.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Enig med forslagsstiller.

Saken skal behandles av PF Nordland.

(skal sendes i retur til Vestvågøy)

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Vedtak landsmøtet:

Ivaretas av samleforslag 3i.

Forslag 108-113: Bruk av kontanter og gebyrfrie analoge alternativer til tjenester på nett (bl.a. bank).

Innstilling fra sentralstyret:

Forslagstillerne peker på flere utfordringer til bruk av kontanter og digitale betalingstjenester. Tre forslag omhandler bruk av kontanter (to støttes av egen fylkesforening, ett gjør det ikke). Regjeringen har på høring (frist 19. des. 2022) et forslag som ivaretar de tre forslagene – antakelig blir det vedtatt med SV og Frps støtte før landsmøtet. De øvrige tre forslag omhandler på ulike måter utfordringer med gebyr på analoge tjenester og/eller utfordringer med å benytte digitale løsninger, og er fremmet slik at de ikke egner seg for behandling på landsmøtet. Forslag 108-113 ivaretas av samleforslag 3i:

3i. Forslag 108-113 oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3i støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 3i vedtatt (enstemmig).

Annet (forslag 114-124)

Forslag 117-121 ivaretas av samleforslag 3j (side 171)

Forslag 122-123 ivaretas av samleforslag 3k (side 175)

114.

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Forslag til ny pengespillsforskrift må utformes slik at den ikke reduserer frivillige organisasjoners mulighet for inntekter.

Begrunnelse:

Siden 2015 har bingo overført 1 710 millioner kroner til 3086 lag og foreninger i fylker over hele Norge. Bingomidlene går til korps, idrettslag, skytterlag, kor, barneteater, sosiale velferdsorganisasjoner og mye mer.

Kultur- og likestillingsdepartementet behandler nå forslag til ny pengespillforskrift. Det nye forslaget til pengespillforskrift vil få dramatiske konsekvenser for de samfunnsnyttige formålene som mottar inntekter fra bingospill.

Kort sagt vil regjeringens forslag bety at bingohallene som lokale møtepunkt, og den store økonomiske støtten til lokale lag og foreninger, kan forsvinne. Bare for Oslo-pensjonistene vil forskriftsendring kunne gi et inntektsbortfall på kr 80 000 årlig. Det er et betydelig inntektsbortfall som kan ramme aktivitetene i foreningen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Regjeringen har foreslått ny pengespillforskrift. Høringen hadde frist 5. august 2022. Forskriften er (per 12. november 2022) ennå ikke vedtatt. Flere representanter for frivillig sektor avga høringsuttalelser som stemmer overens med forslagsstillers begrunnelse. Sentralstyret deler bekymringen, men ettersom ny forskrift – i en eller annen form – vedtas før landsmøtet, er vi usikre på om det er hensiktsmessig å fremme forslaget - slik det fremstår- på landsmøtet.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

115.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Troms ved styret.

Forslag:

Pensjonistforbundet skal arbeide for å få opprettet i regi av NRK, **egen TV kanal** som er interessant og tilpasset voksne, eldre, samt trygdede personer. En slik kanal vil kunne produsere program i felleskap mellom generasjonene og være «øremerket» og en kulturbærer og bindeledd i hverdagens sysler og gi verdifull oppdatering til nåtidens aktører og sikre kunnskap for kommende slekter.

Begrunnelse:

Det vises til NRK s vedtekter hvor det framgår at NRK som allment kringkaster, ikke har spesielt eldre og trygdede som målgruppe. Det vises ellers til følgende: i Vedtektene: **§ 12** NRK skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet. **§ 13** NRK skal ivareta ytringsfrihet og ytringsvilkår for borgerne. NRK skal være redaksjonelt uavhengig og være balansert over tid.

Det nærmeste en kan registrere er følgende: NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser.

Ut fra det faktum kan en konkludere med følgende:

NRK har ikke kanalvalg og produserer ikke egenutviklet innhold for eldre og trygdede mennesker, i motsetning til barn, unge og øvrige interessegrupper.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Selv om NRK har egne radiokanaler for eldre, er det lite som tyder på at behovet for en egen TV-kanal er like stort. Aldersgruppa 65-79 år er NRK TVs mest lojale og største seergruppe. Forslagsstillers konklusjon om at NRK ikke tilbyr relevant innhold er derfor ikke dekkende. Pensjonistforbundet ivaretar Eldres interesser i NRKs brukerråd, og opplever at kanalen er lydhør for våre ønsker og krav.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 115 avvist (enstemmig).

116.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Sund

Forslag:

Ein NRK-kanal for eldre

Begrunnelse:

Det er eit paradoks at programma på NRK i hovudsak har unge som målgruppe. Dei ser lite på fjernsyn. Samstundes er det langt mellom program som rettar seg mot eldre. Dei ser mykje på fjernsyn. Det er eit faktum at fjernsynet er viktig for mange eldre som kjem lite ut og har lange dagar i eigen heim. Vi må gjerne kalle dette eit sørgjeleg faktum, men så lenge tilboda om sosialt fellesskap er både sporadiske og tilfeldige og dessutan høver best for dei som framleis er mobile, vil fjernsynet vere viktig for mange. Ettersom NRK framleis er finansiert av fellesskapet, (til tross for lureriet med å flytte kringkastingsavgifta frå den årlege rekninga til skattesetelen) har vi all verdas rett til å stille krav til det vi får att for pengane. I desse dagar høyrer vi mykje prat om det eldrevenlege samfunnet. Det er sikkert godt meint og det hjelper på om vi minner politikarane på at vi har stemmerett livet ut. Skikkeleg venleg ville det ha vore om NRK fekk ein eldrekanal. Vi blir sikkert fort usamde når spørsmålet om innhald i ein slik kanal kjem opp. Vi vil seie at det er lettare å rekne opp kva vi ikkje ville sjå i ein slik kanal enn det er å føreslå konkret innhald.

Vi vil tru at dette, blant mykje anna, kan vere eksempel på innhald:

- Nostalgi. Store filmar frå 50 og 60- talet
- Meir nostalgi. Program vi hugsar (Erik Bye, Kruttrøyk etc)
- Samtalar om aktuelle tema for eldre (ikkje debatt der underhaldning er viktigare enn informasjon)
- Variert musikk frå Carl Jularbo til Edvard Grieg
- Morgonandaktar og gudstenester
- Det beste etter Oddgeir Bruaset (der ingen skulle tru..), Kari Toft (ut i naturen), Jostein Hellevik(fotobonden)

Altså ein kanal spesielt for oss som ser på NRK og som ikkje er heilt fortruleg med strømme- tenester og podkast og som ikkje finn særleg mykje av interesse på alle dei reklamefinansierte kanalane. Programma i ein eldrekanal må vere konsekvent teksta.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres ikke

Innstilling fra sentralstyret:

Støttes ikke (se begrunnelse for forslag 115)

Innstilling fra landsstyret:

Støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 116 avvist (enstemmig).

117.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hellerud pf

Forslag:

Videreutvikling av GPS

Begrunnelse:

Ved bruk av trygghetsalarm ute, må denne være koblet til GPS

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3j.

118.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Eldre hjelper eldre.

Begrunnelse:

Mange eldre kan hjelpe andre eldre hvis kommunen tilrettelegger for dette. I samarbeide med Frivilligsentraler kan eldre som har kapasitet til det, følge andre eldre på butikk, til lege, til sykehus og på kafebesøk. Eldre utfører idag mye frivillig arbeid, og dette er noe som kan organiseres bedre.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3j.

119.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hareid pensjonistlag.

Forslag:

Viktig at eldre får ein besøksvenn, så dei kan kome seg ut, vere med på ting, og treffe folk.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes ikke som forslag til Landsmøtet.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3j.

120.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Opprette eldrerådgivere i kommunene

Begrunnelse:

Eldre og andre sliter med å orientere seg i et stadig omskiftende samfunn.

Samordnet med forslag fra:

(Fylles inn av Pensjonistforbundet)

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkesstyret støtter ikke saken.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3j.

121.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lørenskog Pensjonistforening

Forslag:

Forslag til handlingsprogrammet- Trygg alderdom:

Pensjonistforbundet må være en pådriver for at gjenreising av lokalpolitiet og lokale politistasjoner særlig på større tettsteder, skal forsterkes.

Målet er mere permanent synlig, fysisk lokal tilstedeværelse av polititjenestemenn.

Begrunnelse:

På grunn av høy innflyttingstakt nærmer Lørenskog seg nå 47.000 innbyggere, og tallet vil øke. I forbindelse med politireformen ble den godt bemannede lokale politistasjonen lagt ned og tjenestepersonalet flyttet til Lillestrøm. Lokalene benyttes i dag kun til politiets etterretningstjeneste. Allerede nå opplever innbyggerne en klar økning i gjengrelatert vold også i nye boligstrøk. Det skjedde raskt etter at fast tilstedeværende politi ble fjernet. Dette skaper utrygghet, ikke minst hos den eldre befolkningen.

I tillegg har sentraliseringen av tjenester som utstedelse av pass og ID-kort skapt problemer for eldre som ikke er så mobile lenger.

Alt dette gjelder ikke bare for Lørenskogs vedkommende, men for mange steder som er i samme situasjon.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3j.

Forslag 117-121: Trygghetsalarm med GPS, eldre hjelper eldre, kommunale rådgivere for eldre, mer nærpolti.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslagene omfatter ulike aspekter ved deltakelse og trygghet for eldre. Sentralstyret verdsetter intensjonene bak, men mener forslagene er fremmet på en måte som ikke egner seg for landsmøtebehandling. Forslagene ivaretas av samleforslag 3j:

3j. *Forslag 117-121 oversendes handlingsprogramutvalget.*

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3j støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 3j vedtatt (enstemmig).

122.

Økonomisk støtte - forslag fra Trøndelag PF til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Levanger og Frol Pensjonistlag

Forslag: B

Pensjonistforbundet skal arbeide for at medlemskontingenten til Pensjonistforbundet skal gi rett til skattefradrag.

Begrunnelse:

Pensjonistforbundet er pensjonistenes eget fagforbund.

Alle fagforbund i næringslivet har rett til skattefradrag for sin medlemskontingent.

Dette må gjøres gjeldende også for medlemskontingenten i Pensjonistforbundet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3k.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3k.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3k.

123.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Coop Pensjonistforening Oslo

Forslag:

Årskontingenten til Pensjonistforbundet – fradragsberettiget på selvangivelsen

Årskontingenten til Pensjonistforbundet som medlemmene årlig innbetaler gjennom sitt medlemskap i den lokale Pensjonistforening må bli fradragsberettiget i selvangivelsen, på lik linje med medlemskontingenten i andre fagforeninger/fagforbund.

Begrunnelse:

Vi som i dag er pensjonister, har opp gjennom vårt aktive arbeidsliv hatt et forhold til vår lokale fagforening gjennom medlemskap og påfølgende kontingent til foreningen/forbundet. Disse foreningene har ivaretatt medlemmenes interesser (lønn, sosiale goder, arbeidstid etc.) så lenge vi var i jobb. Den årlige Kontingenten som ble betalt inn var fradragsberettiget og kunne føres på selvangivelsen.

Etter at vi gikk ut av arbeidslivet som pensjonister er det i dag ca. 250,000 medlemmer som har sitt medlemskap i Pensjonistforbundet. Dette betyr at det i dag er Pensjonistforbundet som er vårt talerør inn mot det offentlige og ivaretar forhandling om pensjonsreguleringer og andre viktige offentlige oppgaver for pensjonistene.

Med andre ord: Pensjonistforbundet er blitt pensjonistenes «FAGFORBUND» - vår fagforening vi en gang var medlem i har vi som pensjonister ikke noe forhold til lengre.

Vi krever derfor at Pensjonistforbundet i sine forhandlinger med stortinget krever at kontingenten til Pensjonistforbundet blir innberettet til Likningsmyndighetene som fradragspost på selvangivelsen.

Vi vil også peke på at organiserte bedrifter kan trekke fra medlemskontingenten til sine organisasjoner som NHO og Virke.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 3k.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 3k.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 3k.

Forslag 122-123: Skattefradrag for medlemskontingenten (slik fagorganiserte har)

Innstilling fra sentralstyret:

Samfunnet burde oppfordre til at pensjonister og trygdede - som arbeidstakere - organiserer seg. Et slikt fradrag vil også gjøre det mulig med en litt høyere kontingent. Vi vil likevel påpeke at den enkeltes skattefradrag vil være svært lavt (lav kontingent/lav inntekt), samt at mange av våre medlemmer ikke er i skatteposisjon (f.eks. minstepensjonister). Forslag 122-123 ivaretas av samleforslag 3k:

3k. Medlemskap i pensjonistorganisasjoner med møterett i trygdeoppgjøret bør gi skattefradrag slik medlemskap i arbeidstakerorganisasjoner gjør.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 3k støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 3k vedtatt (enstemmig).

124.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Kommunene må i lag med frivillige organisasjoner forebygge ensomhet. Staten må bidra økonomisk. Folk må få den nødvendige hjelp der de er i livsfasen.

Begrunnelse:

Ensomhet er i dag blitt en alvorlig folkesykdom.

Den dagen du blir sittende alene og ingen spør etter dem eller har bruk for ditt nærvær, kan livet virke meningsløst for enkelte. Dessverre ser vi blant annet at selvmordstall er høye blant eldre, særlig blant menn. Samfunnet har derfor et ansvar for at dette ikke skal skje. Forebyggende tiltak fra det offentlige i lag med frivillige er en løsning.

Det må tilrettelegges for fysisk aktivitet med trygge gang og turstier. Disse må være utformet slik at blinde og svaksynte er tjent med dem, og der må være sittemuligheter for en liten pause. Forbyggende helsearbeid og sosial aktivitet utsetter tyngre hjelpetiltak.

Utkjøring av varer fra butikk og postbud som følger med på at post blir hentet, gir trygghet for eldre og pårørende. Det er i dag grupper og organisasjoner som kan tilby hjelp til eldre, men de skal ikke overta det offentliges ansvar etter lover og forskrifter.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Enig i intensjonen. Oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

Kapittel 4. Helse og omsorg (forslag 125-225)

Fastlege (forslag 125-133)

Sykehjem/omsorgsboliger (forslag 134-155)

Tannhelse (forslag 150, 156-188)

Mammografi m.m. (forslag 189-202)

Bruker-/tilsynsutvalg (forslag 203-205)

Pasientreiser (forslag 206-207)

Helsestasjon/legevakt (forslag 208-210)

Medisiner/rus (forslag 211-213)

Annet (forslag 214-219)

Egenandeler m.m. (forslag 220-225)

Fastlege (forslag 125-133)

Forslag 125-133 ivaretas av samleforslag 4a (side 188)

125.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Sunnylven Pensjonistlag

Forslag:

Fastlegeordninga

Begrunnelse:

Mangelen på fastlegar er aukande, og det er stadig fleire nordmenn som ikkje har fastlege. Dette skaper problem for den enkelte, særleg for dei som bor ute i distriktet der det heller ikkje er private tilbod. Denne situasjonen rammar derfor svært mange eldre. Det må snarast setjast inn effektive tiltak som kan løyse denne alvorlege krisa.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag og 2 Kristiansund Pensjonistforening.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

126.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hareid pensjonistlag.

Forslag:

Fastlegeordninga må styrkast, så alle får fastlege.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

2 Kristiansund Pensjonistforening og 3 Sunnylven Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

127.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Raufoss og Omegn Pensjonistlag

Forslag:

Staten må sørge for at fastlege til alle blir en realitet og at Staten står for finansieringen av fastlegene.

Begrunnelse:

Vi er sterkt bekymret for den økende mangelen på fastleger. Fastleger er selve bærebjelken for et godt, allment helsetilbud.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

128.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hobøl pensjonistforening

Forslag:

Fastleger til alle som ønsker det

Begrunnelse:

Det er slik at de eldre er oftere hos legen enn yngre. Derfor er det viktig at en har en fastlege som kjenner en og problemene dine og som du har tillit til. Vi ser nå at det er vanskelig å få ansatt fastleger rundt om i kommunene.

Vi ber forbundet være presse på for å løse denne krisen.

Vi mener at Legevakt 24 timer i døgnet bør være et tilbud for å sikre akseptabelt hjelp ved akutt sykdom. Vi tror det også kan være et element for å avlaste fastlegene og avhjelpe fastlegekrisen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes, men det er primært fastlegeordningen som må styrkes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

129.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spydeberg Pensjonistforening

Forslag:

I samarbeid med myndighetene, arbeide med å løse fastlegekrisen.

Begrunnelse:

Det er ikke å stikke under en stol at de fleste eldre er oftere hos legen enn yngre. Det er derfor viktig å ha en fastlege som kjenner deg og dine problemer, og som du har tillit til.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Det vises til forslag fra Pensjonistforbundet Sarpsborg om en fastlegeordning som fungerer for alle.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Sarpsborg

Forslag:

En fastlegeordning i Norge som fungerer til det beste for den enkelte innbygger i kommunene

Begrunnelse:

Hensikten med forslaget er å få en fastlegeordning i Norge som fungerer til det beste for den enkelte innbygger i kommunene. Dette mener Pensjonistforbundet Sarpsborg kan oppnås ved å:

- ansette fastlegene i kommunale faste stillinger
- gjennomføre en gjennomgang av dagens arbeidsoppgaver for fastlegen for å få avklart hvilke oppgaver som kan overføres til andre yrkesgrupper evt. Ikke er nødvendig å gjennomføre lenger
- få avklart hvilke arbeidsoppgaver og hvor mange pasienter en fastlege kan ha for at vedkomne skal kunne ha en normalarbeidstid.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

131.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Bardu Pensjonistforening

Forslag:

Fastlegeordningen må det gjøres noe med.

Begrunnelse:

Mange går fra lege til lege uten at en kan kalle det fastlege.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

132.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Fastlegeordningen må styrkes slik at det er fastleger nok og at brukt tid pr. pasient er tilpasset den enkelte pasients behov for hjelp og ikke en tilmålt tid utfra hvor mange pasienter fastlegen har på listen sin.

Begrunnelse:

Fastleger har en altfor stor arbeidsbelastning og vi hører at dette går ut over legens familieliv og fritid. Det er ikke urimelig at mange vegrer seg for å jobbe som fastleger. I Tromsø har man funnet en ordning for å løse fastlegeproblematikken, og vi ber om at dette blir vurdert som en løsning andre steder der man sliter med samme problem.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

133.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Kristiansund Pensjonistforening

Forslag:

Kommunene må informere pensjonister/innbyggere om hvordan de skal forholde seg når fastlegen forsvinner.

Begrunnelse:

Fastlegekrise setter innbyggerne i en umulig situasjon, som den enkelte ikke takler. Fastlegene må få færre byråkratiske oppgaver. Det må bli billigere å få fastlegelisen.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag og 3 Sunnylven Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4a.

Forslag 125-133: Fastlegeordning/-krise

Innstilling fra sentralstyret:

Enig med forslagsstillerne. Eldre benytter fastlege oftere enn andre. Alle innbyggere som ifølge folkeregisteret er bosatt i en norsk kommune har rett til en fastlege. Likevel mangler 235 000 personer fastlege. Utfordringen er sammensatt og må løses med flere virkemidler. Arbeidsmengden er for høy og yngre leger ønsker ikke å jobbe som fastlege. Det må utdannes flere leger, nyutdannede leger må raskt kunne starte legespesialisering, det må opprettes flere utdanningsstillinger innen spesialisering i allmennmedisin (ALIS), flere fastleger må få fast ansettelse i kommunene, og pasientens alder, kjønn og helsestatus må få betydning for tilskuddet fastlegen får for pasientansvaret. Forslag 125-133 ivaretas av samleforslag 4a:

4a. Pensjonistforbundet krever at myndighetene raskt iverksetter tiltak slik at alle borgere får fastlege.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4a støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 4a vedtatt (enstemmig).

Sykehjem/omsorgsboliger (forslag 134-155)

Plasser/kapasitet (forslag 134-140)

Bemanning/utdanning (forslag 141 – 147)

Annet (forslag 148-155)

Forslag 134-140 ivaretas av samleforslag 4b (side 197)

Forslag 145-147 ivaretas av samleforslag 4c (side 207)

Forslag 152-154 ivaretas av samleforslag 4d (side 218)

134.

Eldreomsorg

forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023 fra Trøndelag

Forslagsstiller:

Levanger og Frol Pensjonistlag

Forslag: E

Pensjonistforbundet skal prioritere arbeidet mot statlige og kommunale myndigheter for å sikre at alle kommuner oppfyller kravene i samhandlingsreformen, slik at alle har tilstrekkelig antall sykehjemsplasser til å kunne ta imot alle utskrivingsklare pasienter fra sykehusene.

Begrunnelse:

Samhandlingsreformen stiller krav til kommunene om hvordan kommunene skal ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehusene.

I mange kommuner (de fleste?) er det et gap mellom behovet for nødvendige sykehjemsplasser for å dekke disse behovene og de reelle behovene.

Dette skyldes både manglende investeringer til nødvendige bygg og finansieringen av de nødvendige personell og driftskostnadene.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

135.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ytre Herøy pensjonistlag

Forslag:

Leve hele livet – Bo trygt heime

Begrunnelse:

Opprettholde institusjonsplasser, da vi er i en eskalerende utvikling av demente personer.
Da må vi bygge flere plasser, ikkje redusere

Samordnet med forslag fra:

1 Volda Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen i forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

136.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller: Volda pensjonistlag

Forslag:

Leve heile livet – Bo trygt heime?

Begrunnelse:

Oppretthalde institusjonsplassar, då det er ei eskalerande utvikling av demente personar. Det må utbygges fleire plassar, ikkje redusere.

Samordnet med forslag fra:

2 Ytre Herøy Pensjonistlag

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjon i forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

137.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Dekningsgraden for sykehjemsplasser for innbyggere over 80 år økes til 30% i den enkelte kommune

Begrunnelse:

Vi blir stadig flere eldre innbyggere i landets kommuner, og selv om en stor del ser ut til å holde seg noenlunde friske langt opp i årene, er det likevel noen som får helseproblemer av en slik art at sykehjemsplass er nødvendig. Det er derfor viktig at den enkelte kommune har god nok kapasitet, slik at de som trenger sykehjemsplass, kan få plass når behovet er der, og ikke når plasser blir ledig på grunn av "naturlig avgang".

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Konnerud Pensjonistforening

Forslag:

STYRKING AV KOMMUNEØKONOMIEN GJENNOM ØREMERKEDE MIDLER TIL OPPRETTELSE AV NYE SYKEHJEMSPASSER

Begrunnelse:

Siden 2014 er antall sykehjemsplasser redusert med ca. 3000 plasser. Antall eldre øker, vi lever lengre og med alderen øker antallet personer som utvikler demens. Personer med denne diagnosen, slik vi vet den utvikler seg, kan kun gis riktig behandling og god faglig pleie i institusjon.

Økning i bruk av hjemmetjenester / hjemmesykepleie, som for kommunen er billigere, vil ikke kunne gi de eldste med sammensatte diagnoser den faglige og riktige pleie og omsorg de har behov for og krav på. Det går en grense for mye ressurser hjemmesykepleien kan sette inn i døgnet.

Det blir økt press på kommunehelsetjenesten idet liggetidene i sykehus planlegges redusert, samtidig som og mangelen på fastleger gjør at presset på legevakt og sykehus igjen vil øke. I dag er mange av korttids-rehabiliteringsplasser i Helsehus belagt med pasienter som er vurdert til og venter på plass i sykehjem.

Sykehjem blir en nødvendighet, da de fleste som ikke dør akutt, vil komme til et punkt i livet der de har behov for og trenger behandling, pleie og omsorg som kun kan gis i sykehjem med døgkontinuerlig bemanning med riktig faglig kompetanse.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Vi krever at antall heldagsrehabiliteringsplasser økes i alle kommuner, slik at alle som har behov for rehabilitering er sikret plass

Begrunnelse:

I de fleste kommuner er det i dag alt for få rehabiliteringsplasser. Man opplever derfor at yngre prioriteres når rehabiliteringsplasser skal fordeles, og de eldre kommer dermed lengre bak i køen. Dette kan vi ikke godta. Rehabilitering i hjemmene er heller ikke egnet for eldre, da det kan føre til utrygghet og at rehabiliteringen tar lengre tid som følge av dårligere oppfølging.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

140.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Omsorgsbolig og sykehjemsplasser når vi trenger det

Begrunnelse:

Verdighet henger nøye sammen med følelsen av trygghet, ikke minst i bosituasjonen. Derfor er det avgjørende at boforholdene er trygge også i siste del av livsløpet. Kommunene må sørge for flere omsorgsboliger og flere sykehjemsplasser. Eldre må få tilbud om en omsorgsbolig når de føler at det ikke er mulig å bo i sin nåværende bolig lenger.

Det går omtrent ikke en dag uten at mangel på sykehjemsplasser er en del av det som skrives om i pressen. Likevel skjer det lite. Mange sykehjem er gamle og må rehabiliteres eller rives. Tempoet i bygging av nye sykehjem holder ikke tritt med rehabilitering – dvs. stenging - av gamle sykehjem og riving. Det må være nok sykehjemsplasser i hver kommune til at behovet blir dekket uten ventetid. Politikerne må snart innse at de som er født fra 1945 og utover er den generasjonen som snart roper både på omsorgsbolig og sykehjem, og forventer at disse er på plass når en trenger det. «Penger på bok» er bra. Men bruk av penger for å gi de eldre noen gode år før livet tar slutt er også en god investering.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Vedtatt landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4b.

Forslag 134-140: Flere sykehjemsplasser, omsorgsboliger, rehabiliteringsplasser

Innstilling fra sentralstyret:

Intensjonen i forslagene støttes. Det er behov for å øke kapasiteten i eldreomsorgen. Det er behov for flere fagfolk, sterkere kommuneøkonomi og styrking av Husbankens virkemidler. Kommunene kan ikke øke kapasiteten uten statlige tilskudd, de er avhengige av Husbankens investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger. Forslag 134-140 ivaretas av samleforslag 4b:

4b. Staten må ha tilskuddsordninger som medfører at kommunene kan etablere, vedlikeholde og drive sykehjemsplasser og omsorgsboliger til alle som har behov for det.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4b støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 4b vedtatt (enstemmig).

141.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Grorud og Omegn pf

Forslag:

Styrke hjemmetjenesten for hjemmeboende

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Intensjonen støttes, men forslaget mangler begrunnelse og forslag til konkrete tiltak.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

142.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Helseutvalget i Buskerud

Forslag: Trygg alderdom

Det må innføres en nasjonal bemanningsnorm for sykehjem og hjemmesykepleie.

Begrunnelse:

Forslaget står i nåværende handlingsplan, men er ikke gjennomført og er fortsatt like aktuell.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

I handlingsprogrammet 2018-2021 står følgende: «I tråd med lover og forskrifter for nasjonale standarder, må også bemanningsnormen for sykehjem og heldøgns omsorgstjenester fastsettes nasjonalt. Lokalt må iverksettelse av normen skje i samarbeid med eldrerådet og de ansattes fagforeninger.». Det var et kompromiss som tok høyde for at ofte er større samsvar mellom planlagt (pålagt) bemanning og faktisk bemanning viktigere enn norm. Det ble også uttrykt bekymring for at normen kunne være for lav og bli en hvilepute. Nevnte forbehold til tross, støtter vi forslaget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 142 vedtatt (enstemmig).

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Volsdalen og Nørve Pensjonistforening, Ålesund. (kontaktperson, Arnfinn Larsen)

Forslag:

Vi anmoder PF om å utarbeide forslag til forbedringer av dagens (lovpålagte) lovtekst for de aller svakeste pleietrengende som har følgende tilstand/ behov for helsehjelp:

- 1) Eldre pleietrengende som av medisinske årsaker har behov for 24 timers pleie og omsorg.**
- 2) Kriteria for hvordan den enkelte kommune skal tilby de svakeste pleietrengende nødvendig og forsvarlig helsehjelp, må utformes av Helse og Omsorgsdepartementet og ikke den enkelte kommune. Likhet for alle i Norge.**

Begrunnelse:

I dagens lovverk er den enkelte kommune pålagt å utforme kriterier for utforming av helsetilbudet til de som av medisinske årsaker har behov for 24 timers pleie og omsorg. Helse og pleietilbudet skal være forsvarlig, intensjonen med dagens lovtekst er klar – nødvendig og forsvarlig **skal** tilbys den pleietrengende.

Da mange kommuner har en vanskelig økonomi, blir tolkningen av hva som er «forsvarlig pleie og omsorg» bevist tolket i negativ retning for den pleietrengende, pasienten får et uforsvarlig og nedverdige pleie og omsorgstilbud.

Dette er lovstridig, men likevel fortsetter utviklingen.

Nedlegging av sykehjemsplasser grunnet svak kommuneøkonomi er en utvikling i en periode hvor antall 80+ er sterkt økende i den neste 20 års periode. Statsforvalteren i Møre og Romsdal har skriftlig bekreftet at henvisning til svak kommuneøkonomi denne sammenheng er ulovlig, likevel fortsetter denne farlige utviklingen.

Lovverket må forbedres, det må fremstå klart og presist.

Pensjonistforbundet er den eneste organisasjon som har makt til å få gjennomført en forbedring av lovverket. Vi venter på et snarlig positivt resultat fra vår organisasjon.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes det sentrale helseutvalget

Intensjonen støttes, men slik forslaget fremstår egner det seg ikke for ordinær landsmøtebehandling.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes det sentrale helseutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes det sentrale helseutvalget (enstemmig).

144.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lyngen Pensjonistforening

Forslag:

Aldersomsorg/hjemmehjelpsordningen må bedres. Det må bli flere "varme hender" i aldersomsorgen.

Begrunnelse:

Dagens situasjon er ikke tilfredstillende. Det er for stort tidspress for de ansatte i hjemmehjelpen og den enkelte bruker må forholde seg til altfor mange forskjellige personer. I tillegg til vanlige hjemmehjelpsoppgaver, bør kommunen sørge for at hjemmeboende eldre, som ikke lengre klarer oppgavene selv, også kan få hjelp til plenklipping, bæring av ved til vedfyring, snømåking, strøing av glatte innkjørsler og annet som er viktig for å føle seg trygg hjemme i de forskjellige årstider.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Intensjonen støttes, men forslaget er fremmet uten konkrete tiltak.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

145.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Øksnes Pensjonistforening

Forslag:

Arbeide for at utdanning av helsepersonell økes på alle nivå.

Begrunnelse:

Vi blir flere eldre og det er behov for flere helsearbeidere for å ivareta en verdig eldreomsorg særlig i distriktene

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Nordland ber om at PF bidrar til at utdanning av helsepersonell økes på alle nivå.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4c.

146.

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Pensjonistforbundet må kreve at myndighetene sikrer at det er nok kvalifisert helsepersonell til å ivareta ulike behov.

Begrunnelse:

Både innenfor hjemmebaserte helse og omsorgstjenester og innenfor sykehjem er det et økende behov for flere typer helsepersonell. Behovet for tverrfaglig samarbeid er økende. Det er nok å nevne samhandlingsreformen, som krever samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunenes helsetjeneste. Nevnes kan også fysioterapeuter, ergoterapeuter, ernæringsfysiologer, aktivitører, psykologer, fastleger og sykepleiere. På alle disse områdene trengs det økt utdanningskapasitet og rekruttering.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Det sentrale pensjonistutvalget i Fagforbundet

Forslag:

- **Omsorgstjenesten – så vel institusjoner som den hjemmebaserte tjenesten, skal tilby sine ansatte hele og faste stillinger.**
- **Hele og faste stillinger gir grunnlag for å rekruttere og beholde fagarbeidere og sørge for at de får riktig opplæring, herunder språkopplæring, for å kunne ivareta den enkeltes behov.**
- **Ansatte skal tilbys utdanning/videreutdanning som gir relevant kompetanse for stillingens innhold.**

Begrunnelse:

En svært god samfunnsutvikling, med bedret helsevesen, bedret arbeidsmiljø, styrket forskning og bedre sosiale forhold – gjør at alderdommens ulike konsekvenser kommer senere enn hos tidligere generasjoner. Vi holder oss lenger friske og oppegående på alle måter -og vi lever lengre. Av dagens drygt en million alderspensjonister er det 800 000 som er helt uten behov for offentlig omsorg. En god og ønsket utvikling.

Men det betyr også at en stor del av de som mottar ulike former for omsorg, i eget hjem eller i ulike former for institusjoner er eldre og har et tyngre og mer omfattende behov for omsorgstjenester enn tidligere.

Desto viktigere blir det å ha trygge rammer med forutsigbare rutiner og faste hjelpere. For å etablere den tryggheten må de som leverer tjenesten ha god nok kunnskap og kompetanse til å løse de oppgavene som den enkelte bruker har behov for.

Det er ikke alltid tilfelle i dag. Mange pleietrengende hjemmeboende opplever å få mange forskjellige ansatte inn i eget hjem for å yte tjenester. Konsekvensen av dette er at tjenesten oppleves fragmentert og uforutsigbar samtidig som de ansatte ikke vil kunne kjenne den enkelte bruker og dens behov veldig godt. Dette kan i verste fall føre til omsorgssvikt fordi de ikke får den hjelpen de trenger. Det samme gjelder også innen sykehjemstjenesten.

Omsorgstjenestene står allerede i dag ovenfor betydelige utfordringer, både når det gjelder innhold og kapasitet, noe vi tror vil øke i takt med den forventede økningen av antall eldre over 80 år. Kommunene må sette tjenesten i stand til å gi ansatte uten formell fagkompetanse tilbud om utdanning og andre kompetansehevende tiltak – som også omfatter språkforståelse. Faglærte må gis tilbud om aktuell videreutdanning og spesialisering. For å beholde kompetent arbeidskraft er det helt sentralt at det er sterke bestemmelser om hele og faste stillinger.

Dette vil styrke kommunenes mulighet til å oppnå en sterkere faglig tjeneste med faste grupper ansatte knyttet til den enkelte bruker, sykehjemsbeboer osv. Disse vil gjennom dette oppleve et

forutsigbart, helhetlig og trygt tjenestetilbud hvor kunnskapen om den enkelte bruker og arbeidsprosesser er kjent for alle aktuelle ansatte.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4c.

Forslag 145-147: Utdanning av helsepersonell, faste og hele stillinger(m.m.)

Innstilling fra sentralstyret:

Intensjonen i forslagene støttes. Det er behov å utdanne flere typer helsepersonell, at ansatte i helse- og omsorg tilbys hele og faste stillinger, og at ansatte får tilbud om relevant videreutdanning. Forslagene er imidlertid fremmet slik at de ikke egner seg for enkeltvis behandling på landsmøte. Forslag 145-147 ivaretas av samleforslag 4c:

4c. Forslag 145-147 oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4c støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 4c vedtatt (enstemmig).

148.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Helseutvalget i Buskerud

Forslag:

Trygg alderdom: Pasienter og beboere på helseinstitusjoner og i hjemmebasert omsorg må tilbys minst fire ernæringsrike måltider hver dag.

Begrunnelse:

Forslaget står i nåværende handlingsplan, men er ikke godt nok gjennomført og er fortsatt like aktuell.

På institusjoner fungerer det, men vi skal ikke på institusjon, vi skal bo hjemme lengst mulig. Der har kommunene en utfordring. Alle som er i ernæringsmessig risiko MÅ få vedtak på hjelp til mat. Det vedtaket skal gjelde både innkjøp av mat, forberedelser og tilstedeværelse ved måltidene i hvert fall tre hovedmåltider.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 148 vedtatt (enstemmig).

Eldreomsorg

forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023 fra Trøndelag

Forslagsstiller:

Levanger og Frol Pensjonistlag

Forslag: C

Pensjonistforbundet skal arbeide mot sentrale myndigheter for å få etablert en forskrift med retningslinjer for overgangsboliger mellom vanlige omsorgsboliger og helseinstitusjoner, og at det etableres en gunstig finansieringsordning gjennom husbanken og at det gis offentlige tilskudd til slike boliger, uavhengig om de bygges i offentlig eller privat regi.

Begrunnelse:

Pensjonistene bør tilbys boliger som er en mellomting mellom omsorgsboliger og en helseinstitusjon.

Målsetting:

- Kunne bo i en egen lettstelt leilighet, med tilgang til nødvendige fasiliteter
- «Bofellesskap» med naboene for bl.a. bedre trygghet og motvirke ensomhet.
- Fellesarealer for sosialt samkvem
- Spare kommunale kostnader ved at:
 - flere potensielle hjelpemottakere bor i samme hus.
 - eldre kan bo lengere i egen bolig

Leilighetene kan bygges slik:

Kravspesifikasjon:

Omsorgsbolig standard eller bedre

- Størrelse 70 – 80 m²
- Stue med kjøkken i åpen løsning.
- Romslig bad (omsorgsboligstandard, sykehjemstandard)
- 1 romslig soverom med mulighet for hjelpemidler / utstyr.
- Romslig bod i leiligheten med plass til rullestol og diverse utstyr
- Romslige garderobeskap.
- Solskjerming
- Forsterket tak for montering, løfteinnretning

Fellesarealer:

- 1stk liten utleieleilighet for utleie ved besøk.

- Dagligstue med kjøkken
- Felles spise- og oppholdsfasiliteter med abonnement muligheter for kjøp av måltider.
- Innvendig parkeringsplasser for bil og hjelpemidler
- Fasiliteter for muligheter til digital- og helsehjelp o.l.
- Takterrasse

Andre krav

- Muligheter for abonnement: klesvask, vaskehjelp
- Muligheter for helsehjelp, frisør og fotpleie
- Gangavstand til kolonialhandel
- Gangavstand til kollektivtransport: buss/tog
- Leilighetene må bygges slik at framtidige behov for tekniske og digitale hjelpemidler kan installeres, og alle andre hjelpe- og helsetjenester kan gjennomføres i leilighetene.

Finansiering

- Slike leiligheter kan finansieres gjennom husbanken
- Slik reglene er i dag må slike leiligheter bygge i offentlig regi for å kunne oppnå offentlige tilskudd.
På nasjonalt plan må reglene endres, slik at slike leiligheter bygd i privat regi også skal kunne motta tilskudd.
- Hvis kommunen bygger, kan det oppnås kr. 1548 000 i tilskudd pr. leilighet i 2022

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Økende antall eldre kan medføre behov for ny tenking og nye boformer. Men forslaget krever en omfattende vurdering av behov, om og hvilken grad Husbankens (begrensede) virkemidler bør brukes til denne boligtypen, om det er klokt eller nødvendig å hjemle dette i en forskrift m.m.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 149 avvist (mot 8 stemmer).

150.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening

Forslag:

Tjenester og behandling knyttet til tenner og tannhelse må bli en selvstendig og likeverdig del av kroppen og kroppens helse slik at det kun betales egenandeler som er likeverdig med andre helsetjenester.

Begrunnelse:

Tannhelse er kostbart. God tannhelse er forutsetning for sunt kosthold for best mulig helse for å klare seg selv i tråd med sentralmyndighetenes anbefalinger. Mange eldre har ikke råd til tannvedlikehold og heller ikke til mer kostbare inngrep som nødvendige broer eller implantater ved tap av tenner.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nasset Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e (side 255) – (forslaget skulle vært gruppert sammen med forslag 156-187)

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e (side 255) – (forslaget skulle vært gruppert sammen med forslag 156-187)

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

151.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Grimstad pensjonistforening

Forslag:

Tettere samarbeid mellom kommunen og hjemmet

Begrunnelse:

Eldre vil helst bo hjemme så lenge som mulig – er det riktig? I spørreundersøkelser til eldre spørres det: Du vil vel bo lengst mulig hjemme?

De burde heller spørre: Når ønsker du å flytte? Hvilke grunner gjør at du ønsker å flytte til et sykehjem, eldrebolig, HDO-bolig, bofellesskap? Har du familie/venner? Og hvordan har du det i forhold til alder, helsetilstand, hjelpeløshet, engstelse for å bo alene, redsel for å falle, engstelse for ikke å klare daglige hverdagsgjøremål som å gå på do/dusj/tannpuss/hår/negleklipp/klesvask/rengjøring/hegestell/handling/betale regninger/posttjenester/aktiviteter, betjene elektriske apparater osv.

Det skal ikke være kommunene som bestemmer når du skal gå på do eller få hjelp til en dusj eller få båret ut søpla, slik det er nå og har vært i mange år. Kommunen skal være en hjelpende part, det er derfor vi betaler skatt og avgifter, en skal ikke være dement eller fullstendig hjelpeløs for å få et nytt bosted dersom man ønsker det.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Agder avviser forslaget i den formen det er nå, men er enig i at boligtilbudet for eldre må forbedres. Dette må løses med bedre ordninger og et godt samarbeid mellom den enkelte, pårørende og helsetjenesten.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Forslaget er fremmet slik at det ikke egner seg for landsmøtebehandling.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

152.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Elverum

Forslag:

Forbedre tilbudene for både unge og eldre demente

Begrunnelse:

Da det ser ut til å bli flere både unge og eldre demente, bør det legges tilrettelegges for andre botilbud enn det de har i dag.

Det bør bygges små enheter med stue, soverom, og bad til de enkelte med felles oppholdsrom, kjøkken og vaskerom.

God bemanning, helst en på en for å ivareta funksjonsnivå, aktiviteter og miljøtiltak for hver enkelt også utenfor boligen.

Viktig med gode holdningsplaner som alle pleierne må følge for å unngå unødige engstelser, uro og utageringer.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter intensjonen i forslaget og sendes Sentralstyret

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Eldreomsorg forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023 fra Trøndelag

Forslagsstiller:

Fylkesstyret i Trøndelag

Forslag: A

«Verdig Eldreomsorg»

Trøndelag Pensjonistforbund fremmer følgende forslag:

Norsk Pensjonistforbund må sette verdig eldreomsorg øverst på sin agenda for de eldres rettigheter. Det må jobbes aktivt med å eliminere uverdige forhold innen eldreomsorgen. Forbundet har en handlingsplan om eldreomsorg. Forbundet må prioritere arbeidet for å få satt den ut i livet. Vi krever handling nå.

Våre rettigheter er nedfelt i **Forskrift om en verdig eldreomsorg fra 2011 og sist endret med i kraftrede 1. juli 2020. (Den gjelder fortsatt).**

Forskriften er gjengitt nedenfor i forkortet versjon:

Forskrift om en verdig eldreomsorg(verdighetsgarantien) er juridisk bindende og skal sikre at kommunenes eldreomsorg er i samsvar med helse- og omsorgstjenesteloven og gi den enkelte tjenestemottaker en verdig, trygg og meningsfull alderdom. Skal blant annet legge til rette for:

- En riktig og forsvarlig boform ut fra behov og tilstand og tilby enerom på helseinstitusjon. Par som ønsker det, skal kunne bo sammen.
- Et godt tilpasset kosthold og nødvendig hjelp ved alle måltider.
- En normal døgnrytme og adgang til å komme ut, og nødvendig hjelp til personlig hygiene.
- Habilitering og rehabilitering
- Faglig forsvarlig oppfølging av leger og annet relevant personell, sikrer kontinuitet i behandlingen
- Tilby samtaler om eksistensielle spørsmål

Tjenestetilbudet i kommunene må oppgraderes, ikke være en salderingspost. Vi lei av å bli betraktet som en salderingspost i budsjettene i kommunene.

Pensjonistforbundets handlingsprogram må utformes og følges opp slik at det blir et arbeidsredskap for en «Verdig Eldreomsorg». Handlingsprogrammet må ikke være et hvilekjær for oss tillitsvalgte.

Begrunnelse:

Pensjonistforbundet i Trøndelag vedtok på sitt årsmøte å utarbeide et forslag om «Verdig Eldreomsorg» til kommende landsmøte i pensjonistforbundet. Med tittel «Verdig Eldreomsorg». Bakgrunnen var et forslag fra et av lokallagene, om uverdige forhold innen helsesektoren relatert til hendelser i Trøndelagregionen, men også uverdige forhold registrert gjennom våre riksaviser. Forholdene som ble beskrevet var sjokkerende og nedverdiggende for de som opplevde det.

Dette er forhold vi ikke kan akseptere at våre eldre pleietrengende blir utsatt for. Vi krever at Pensjonistforbundet tar grep og jobber for å eliminere slike «overgrep» på eldre mennesker.

Vi nevner eksempler på brudd på forskriften som følger:

- På grunn av tidspress og underbemanning blir pleietrengende ikke stelt før i 10-11- tiden, ligger i våte bleier og med avføring. Er det slik det skal være?
- Feilmedisinering grunnet mangel på kvalifisert helsepersonell.
- I løpet av de 13 første dagene hadde den demente moren 16 ulike pleiere. (Adresseavisen 14. juni).
- Slik kan vi oppsummere tilfelle etter tilfelle om brudd på Forskriften om en Verdig, trygg og meningsfull alderdom.

Forskriften vedlegges forslaget om verdig eldreomsorg.

Som tiltak til forbedringer må det utarbeides bemanningsnormer og økning i grunnbemanningen ved våre helseforetak. Vi kan ikke lenger finne oss i at de eldre er en salderingspost i de offentlige budsjetter.

Til slutt vil vi sitere et utsagn fra Erik By.

«Politikerne må en dag lære, både i Norge og andre steder, at de ikke er våre herrer. I demokratiene skal de være klar over, hver eneste dag de våkner, og hver eneste kveld de går og legger seg, at de er våre tjenere. De er folkets tjenere».

Slik er det med oss som tillitsvalgte, vi er medlemmenes tjenere. Det må vi ikke glemme!!!!

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Elverum

Forslag:

FORSLAG:

Respekt og omtanke for eldre

- **Pensjonistforbundet** må – gjennom Helse og omsorgsdepartementet, følge opp og sikre at det finnes etiske retningslinjer i kommunene innen pleie og omsorg – og at disse etterleves
- **Pensjonistforbundet** må be om en tilbakemelding på om medarbeidere i omsorgssektoren får nødvendig kompetanse/opplæring innenfor feltene respekt, verdighet, trygghet og omsorg for eldre
- **Pensjonistforbundet** må forsterke sine synspunkter overfor departementet - i forhold til riktig/tilstrekkelig ernæring og aktivitetsnivå for pleietrengende

Begrunnelse:

I Norge er det over 1 million pensjonister og enslige – og antallet er raskt økende!

Tidligere var det vanlig at generasjonene tok vare på hverandre. Et eksempel er gårdene hvor alle bodde på samme tunet. Det var vanlig å passe på og hjelpe hverandre om det var nødvendig. Samtidig laget dette tette bånd mellom generasjonene.

Dagens samfunn har endret seg på mange måter. Mye har blitt bedre. Noe er mindre bra nå. Sosiale medier og mobiltelefon har på mange måter ødelagt det tette forholdet man hadde mellom generasjoner. Pandemien har også bidratt til økt ensomhet.

Dette gjelder spesielt for eldre og enslige. Mange kan ikke bo hjemme og må søke andre alternativer.

Valget blir omsorgsbolig eller institusjon. Dette kan bli en stor overgang for mange.

Flere føler de mister sin selvstendighet. Det trygge boforholdet er borte. Regler skal følges. Regler du ikke har blitt spurt om passer for deg. For eksempel endrede spisetider eller betjening som kommer inn på rommet uten å banke på.

Det gjelder å ha en sterk ledelse som brenner for jobben og som tør å snakke på vegne av beboerne. De må følge med på om det fungerer som du må kunne forvente. Det er for mange det siste sted de bor. Et liv i en liten leilighet/rom på institusjon - uten å kunne snakke med noen / bli aktivisert, er uakseptabelt. Det kan gjøres mye uten særlige merkostnader.

Hovedmålet må være at spesielt de som omgås de pleietrengende viser respekt og omtanke. Vi må forhindre ensomhet, uverdighet og isolasjon!

Samordnet med forslag fra:**Innstilling fra fylkesforeningen:**

Fylkestyret støtter intensjonen i forslaget og sendes sentralstyret.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4d.

Forslag 152-154: Bedre tilbud til demente, verdig eldreomsorg, respekt og omtanke

Innstilling fra sentralstyret:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslagene. De er imidlertid fremmet slik at de ikke egner seg for enkeltvis behandling på landsmøtet. Forslag 152-154 ivaretas av samleforslag 4d:

4d. Forslag 152-154 oversendes handlingsprogramutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4d støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 4d vedtatt (enstemmig).

155.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Fana

Forslag:

Staten må overta ansvaret for sykehjem i Norge. Hvis de ikke vil overta det fulle ansvaret, må de i alle fall legge økonomi og forskrifter til rette slik at kommuner blir pliktige til å oppfylle velferdsgarantien fra 2010.

Begrunnelse:

Pensjonistforbundet Fana mener vi er heldige som lever i et velferdssamfunn som tar godt vare på innbyggerne og har et velfungerende demokrati. Mange av oss får leve som pensjonister i 20 år eller mer, med en pensjon som er helt ok. Vi skal ikke gå så mange år bakover i tid før situasjonen var en helt annen.

Etter Pensjonistforbundet Fana sitt syn fungerer aldersomsorgen i Norge godt. Men det er to områder vi spesielt ønsker å påpeke at det finnes forbedringspotensialer.

Det bør legges større vekt på sykehjems-situasjonen. Det er et krav at alle får forlate denne verden på en verdig måte, jfr. Velferdsgarantien av 2010. Spesielt er det krevende når en bor alene. Er man to, klarer de fleste seg godt. Den halte hjelper den blinde. Men flere og flere bor alene, og også for dem som er gift eller samboer, ender en opp med å bo alene igjen.

Pensjonistforbundet Fana er sterkt bekymret over mangel på sykehjemsplasser. Som det øverste leddet i omsorgstrappen påvirker denne mangelen sterkt hele kjeden av omsorg for eldre.

En ganske stor del av sykehjemsplassene er avsatt til avlastningsplasser. Det er plasser hvor syke eldre kan komme å være en kortere periode, få pleie og komme til hektene. Samtidig kan pårørende og de rundt få tid til å leve sine normale liv og hente seg litt inn igjen. Kort og godt en pause for alle til å klare å stå i en krevende hverdag.

Men det som ofte skjer er at mange av disse plassene benyttes av eldre som er lagt inn for avlastning, men er så syke at de ikke kan sendes hjem igjen. De blir liggende i lengre perioder i påvente av permanent plass.

Dette igjen gjør at eldre med absolutt behov for en avlastningsplass, både av hensyn til seg selv og sine pårørende, ikke får plass.

Hjemmesykepleien blir belastet med svært syke hjemmeboende og får problemer med å løse sine oppgaver.

Og eldre, som er lovet en verdig alderdom, lever den siste tiden av sine liv på en uverdigg måte.

Noen ledende politikere ynder å si at «De eldre vil bo hjemme». Ja det er rett. Så lenge det er verdig. Toppolitikere burde bli mer forsiktige med å ta ønsket om å bo hjemme som et argument for ikke å bygge sykehjemsplasser.

Sykehjemssituasjonen varierer fra kommune til kommune. Alt etter hvor stort fokus politikerne i kommunen har hatt på saken. Eller hvor god økonomi kommunen har.

Ofte sies det at vi har en rik stat, men fattige kommuner.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres ikke.

Sykehjemmene må være en del av kommunenes helsepolitiske ansvar.

Innstilling fra sentralstyret:

Støttes ikke.

Enig med fylkesforeningen; statlig finansiering av eldreomsorgen ble forsøkt uten suksess av forrige regjering.

Innstilling fra landsstyret:

Støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 155 avvist (enstemmig).

Tannhelse (forslag 150,156-188)

Del av egenandelsordning/billigere tannhelse (forslag 150, 156-187)

Tannhelse på institusjon (forslag 188)

Forslag 150 og 156-187 ivaretas av samleforslag 4e (side 255)

156.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Våler og Svinndal Pensjonistforening

Forslag:

Tannhelse i egenandelsystemet

Begrunnelse:

Fri tannhelse samt behandling

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

157.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Bardu Pensjonistforening

Forslag:

Tannbehandling

Begrunnelse:

Tannbehandling skal behandles likt som med legebehandling.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

158.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Neset Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonistforbundet krever at tannhelsen med snarest mulig virkning, legges inn under samme refusjonsordning fra folketrygden som annen sykdomsbehandling.

Begrunnelse:

Tennene er en svært viktig del av kroppen. God tannhelse er viktig både for riktig ernæring, velvære og personlig trygghet. Det må ikke være forskjell på å ha plager med stortåa og framtanna.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller: Volda pensjonistlag

Forslag:

Gratis tannhelsebehandling med egenandel som hos lege.

Begrunnelse:

Fordøyelsen starter i munnen. Mange eldre har medisiner som tærer på tennene. Mange er også beinskjøre som også påvirker tennene. Mange har dårlig tannhelse når de når pensjonsalder. Minstepensjonistar og uføretrygda har ofte prioritert bort utgifter til tannlege.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

160.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hareid pensjonistlag

Forslag:

Viktig at tannlege blir på same bet. grunnlag, som lege. Og forebyggande helsetiltak.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening
5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn
Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

161.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening

Forslag:

Tjenester og behandling knyttet til tenner og tannhelse må bli en selvstendig og likeverdig del av kroppen og kroppens helse slik at det kun betales egenandeler som er likeverdig med andre helsetjenester.

Begrunnelse:

Tannhelse er kostbart. God tannhelse er forutsetning for sunt kosthold for best mulig helse for å klare seg selv i tråd med sentralmyndighetenes anbefalinger. Mange eldre har ikke råd til tannvedlikehold og heller ikke til mer kostbare inngrep som nødvendige broer eller implantater ved tap av tenner.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

162.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Kristiansund Pensjonistforening

Forslag:

Tannhelse må bli en del av kroppen også i forhold til egenandeler og behandling.

Begrunnelse:

Mange eldre unngår tannlege pga. De høye tannlegeprisene. Dette resulterer i redusert livskvalitet. Tannhelse må bli uavhengig av egen økonomi.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

163.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ytre Herøy pensjonistlag

Forslag:

Redusere utgifter til tannlege behandling, med egen andel som hos lege og det kommer inn under frikort for helsetjenester.

Begrunnelse:

Fordøyelsen starter i munnen. Mange eldre har medisner som tærer på tennene. Mange er også beinskjøre som også påvirker tennene. Minste pensjonister har ofte ikke råd til å gå til tannlege, noe som reduserer kvaliteten på hverdagen.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening og 9 Volda Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

164.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Havdur Pensjonistforening

Forslag:

Når det gjeld betaling, må tann- og munnhelse inn under same regelverket som andre helsetjenester. Frikort når eit bestemt beløp er nådd.

Begrunnelse:

Tann- og munnhelse er svært viktig, særleg i eldre år. Økonomisk er det i dag ei stor utgift å få behandling av tenner, særleg for dei med låg pensjon og for minstepensjonistar.

I mange områder i landet er det mangel på offentlege tannlegar og tannpleiarar.

Ein avtale med private tannlegar kan vere løysinga.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

165.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Indre Herøy pensjonistlag

Forslag:

Tannhelsen på egenandelskortet

Begrunnelse:

Pensjonister som har minstepensjon, velger bort tannlegen for de har ikke råd til å betale flere tusen for å få fikse tennene sine. Så det bør være på lik linje som resten av helsen som berører egenandelskortet.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 5 Lepsøy Pensjonistlag, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hobøl pensjonistforening

Forslag:

Refusjonsordning/egenandel ved tannlegebehandling.

Begrunnelse:

Tenner er en del av kroppen og bør sees på på lik linje med den. Dette handler om folkehelse - og dårlige tenner gir mange ringvirkninger i forhold til mat og sosialt samvær, som påvirker helsa. Vi ber derfor om at det jobbes med en refusjonsordning/egenandelsordning også for tenner.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforlag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforlag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforlag 4e.

167.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Mosvik Pensjonistlag

Forslag: E

Tannlegeutgifter for eldre må komme inn under frikortordningen.

Pensjonistforbundet må fortsette å ta opp dette med frikortordning for tannlegeutgifter sammen med andre organisasjoner. Tannbehandling for alle over 67 år må omfattes av frikortordningen. Det er et minstekrav!

Begrunnelse:

Pensjonister har ikke råd til å gå til tannlege. Tannhelse er viktig for livskvaliteten i alle aldre.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkesstyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

168.

Tannhelse – forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Nordli pensjonistlag

Forslag: A

Tannhelse settes inn på Helsekortet, må likestilles med Legehjelp/Helsehjelp.

Begrunnelse:

Tannhelse er dyrt for pensjonister, særlig for minstepensjonister.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet i Sogn og Fjordane

Forslag:

Tannhelsereform: munn- og tannhelsekostnader ein del av eigenandelsordninga.

Begrunnelse:

Tennene og munnen er ein del av kroppen vår, og god tannhelse er viktig for den samla helsetilstand. Tannlegekostnadane kan for mange bli betydelege, og må no bli jamstilte med legekostnader for andre deler av kroppen, og innlemma i eigenandelsordninga. Dette er eit velferdskrav som pensjonistforbundet har sett fram over lang tid, og som snarleg må finne si løysing. Pensjonistforbundet meiner at Stortinget må styrkje finansieringa av eigenandelsordninga, og innlemme tannpleie i denne, gjennom ein avtale med tannlegane. Pensjonistane er den gruppa som har hatt den svakaste inntektsutvikling dei siste åra. Derfor ville det vere naturleg at denne omlegginga, som eit første steg, omfattar alle pensjonistar over 67 år.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

170.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Nedre Eiker

Forslag:

Det bør jobbes for å få vedtatt en offentlig finansiert tannhelsebehandling gjennom egenandelsordningen.

Begrunnelse:

Dagens regler for tannbehandling skaper ulikhet og sosiale forskjeller. Tannbehandling er dyrt og mange går ikke til tannlegen på grunn av dette. Kostnader til reformen må ses i sammenheng med god folkehelse.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

171.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller

Helseutvalget i Buskerud

Forslag:

Trygg alderdom: Utgifter til tannbehandling må inngå i egenandelsordningen.

Begrunnelse:

Forslaget står i nåværende handlingsplan, men er ikke gjennomført og er fortsatt like aktuell. Tennene er fortsatt en del av kroppen og ja, vedlikehold koster.

Dårlig tannhelse koster i dag samfunnet store summer pga de sykdommer det fører med seg. Dårlig tannhelse gir dårlig tarmflora, som i sin tur påvirker hjerte-kar og immunsystemet negativt.

Dårlig tannstatus gir dårligere/begrenset matinntak, som i sin tur leder til feilernæring/underernæring med økt sykkelighet som følge.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

172.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Grorud og Omegn pf

Forslag:

Tannhelse må inngå i egenandelskortet

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

173.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Hedmark

Forslag:

Fra fylkestyret fremmes begrunnede forslag om at Pensjonistforbundet fortsette arbeidet med å påvirke myndighetene for å få tannhelse inn på de ordinære trygdeordningene

Begrunnelse:

Tannhelse er viktig for eldre. Dårlig tannhelse fører ofte til andre helseplager.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret foreslår at Pensjonistforbundet forsetter arbeidet med å få tannhelse inn som en ordinær del av øvrige trygdeordninger på helseområdet.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spydeberg Pensjonistforening

Forslag:

Tannhelse bør komme inn på lik linje med resten av kroppen, dvs. egenandelsordning.

Begrunnelse:

Tannhelse er viktig, og dårlige tenner gir mange ringvirkninger i forhold til mat og sosialt samvær.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

175.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lunner Pf

Forslag:

Egenandel på tannbehandling

Begrunnelse:

Tannhelse/behandling bør være på lik linje med legebehandling. Betale egenandel

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

176.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Sarpsborg

Forslag:

Tannhelse i egenandelsystemet

Begrunnelse:

Fortsatt sette fokus på at tannhelsen må inn i egenandelsystemet «til resten av kroppen».

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

177.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Moss Pensjonistforening og Eidsberg Pensjonistforening

Forslag:

Tannhelsetjenesten må underlegges trygdesystemet på linje med andre sykdommer.

Begrunnelse:

Mange har store årlige utgifter til tannhelse, noe som gjerne øker med alderen. Tenner er en del av kroppen, og bør underlegges samme system som andre sykdommer. Dette er også en sak om folkehelse.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

178.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lepsøy pensjonistlag

Forslag:

Tann og munnhelse:

- Eldre som ikkje kjem seg til tannlækjar, må få hjelp til det. Heimesjukepleiarar og institusjonar må vere aktive hjelparar. “Korleis er det med tennene dine?” “Har du tannverk?” Kan mangel på munnpleie vere til hinder for sosial aktivitet?
- Pensjonistar bør berre betale ein fast eigenandel av tannlækjarrekninga.

Begrunnelse:

- Viktig å få tygge maten skikkeleg.
- Kan vere vanskeleg for pensjonistar å finansiere god munn - og tannhelse.

Samordnet med forslag fra:

1 Hareid Pensjonistlag, 2 Havdur Pensjonistforening, 3 Indre Herøy Pensjonistlag, 4 Kristiansund Pensjonistforening, 6 Nesset Pensjonistforening, 7 Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening, 9 Volda Pensjonistlag og 10 Ytre Herøy Pensjonistlag.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter intensjonen.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

179.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Holt pensjonistforening

Forslag:

Tannhelse: Viktig handlingsemne for Pensjonistforbundet.

Begrunnelse:

Tenner er en viktig del av kroppen!

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Agder støtter intensjonen bak forslaget; Pensjonistforbundet arbeider videre med å få inn tannhelse i egenandelssystemet.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

180.

Tannhelse – forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ogndal pensjonistforening

Forslag: D

Det er viktig å sette fokus på pensjonisters tannhelse og kostnader til tannlegebehandling

Begrunnelse:

generelt: Det jobbes med dette til alle i Norge - gratis tannlegebehandling, men det må være riktig å starte med at det blir en refusjonsordning for utgifter til tannbehandling for pensjonister - og da særskilt minstepensjonister.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

181.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Vågsøy Pensjonistlag

Forslag:

Gratis tannpleie

Begrunnelse:

Det er mange pensjonister som ikke har råd å gå til tannlegen. En bør her få en ordning der en betaler kun en egen andel.

Samordnet med forslag fra:

Pensjonistforbundet Sogn og Fjordane sitt forslag : Ei tannhelsereform

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

182.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Sunnylven Pensjonistlag

Forslag:

Gratis tannhelsetenester for eldre

Begrunnelse:

Målsetjinga må vere at tannhelsetenester blir ein del av folketrygda og at tenner og tannhelse såleis blir behandla på same måte som resten av kroppen. Ei slik ordning må nok innførast gradvis, og i første omgang gjelde for alle over 67 år, ev. 75 år. Det vil då vere svært viktig at tilbudet når fram til alle eldre, til dømes gjennom at tannhelsetenesta gjev desse ei form for oppsøkjande tilbod.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes ikke.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

183.

Tannhelse –

forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ottersøy og Omegn Pensjonistforening

Forslag: C

Tannhelse.

Begrunnelse:

Tannhelse er veldig viktig for en god helse og man må oppfordre myndighetene til å tilby rimeligere tannhelse til pensjonistene.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

184.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Gratis tannlegebehandling

Begrunnelse:

God tannhelse er viktig. Å gå til tannlege er kostbart, mange har ikke råd til dette og dropper derfor dette. Dårlig tenner kan føre til nedsatt helse.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Tannhelse – forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hommelvik Pensjonistforenings medlemsmøte 26.09.2022

Forslag: B

-Hommelvik pensjonistforening mener at Pensjonistforbundet må arbeide for at minstepensjonister skal få gratis tannlegebehandling.
- Det må også arbeides for at tannhelseutgiftene og briller skal komme innunder egenandelstaket.

Begrunnelse:

Ved utgangen av juni 2022 var det 139900 minstepensjonister blant alderspensjonistene. Det utgjør 13,9 prosent av alle alderspensjonister. Antallet har steget med 2600 fra samme tidspunkt i 2021, en økning på 1,9 prosent.

Disse er sikret et minste pensjonsnivå fra 67 år og blir det som vanligvis kalles minstepensjonister. En enslig minstepensjonist vil i 2022 få 209.500 kroner. En minstepensjonist gift med noen som ikke er minstepensjonist, får 194.000

Mange pensjonister sliter med økonomien og det er bebudet strammere økonomisk tøyler fra staten i årene fremover. I denne situasjonen er vi glad for at Pensjonistforbundet stiller krav om at minstepensjon i Norge må opp på nivå med EUs definerte fattigdomsgrense, (skulle bare mangle!). God tannhelse og munnhygiene er viktig for å ha et godt liv, mange eldre lider av underernæring og noe av dette kan tilskrives dårlig tannstatus. Vi i Hommelvik pensjonistforening mener gratis tannlegebehandling for minstepensjonister er et viktig bidrag for livskvaliteten til eldre. Det samme er det med synet, ved aldring vil det skje anatomiske forandringer i nerver, pupiller og hinner i øyet som fører til nedsatt syn og mindre følsomhet for å tilpasse seg lys og mørke.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtatt landsmøtet 2023

Ivaretas av samleforslag 4e.

186

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Laksevåg

Forslag:

Oppfølging av partienes løfter til å innfri gratis tannhelse

Begrunnelse:

Vi viser til partiene på venstresidens valgkamplofter ifra fjorårets stortingsvalg som ble fremmet i samarbeid med Fagforbundet blir satt i verk i god tid før neste stortingsvalg.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslag er ivaretatt av forslag fra styret i Pensjonistforbundet Hordaland, «Pensjonistforbundet må jobbe videre med tannhelsereformen»

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Pensjonistforbundet må jobbe videre med tannhelsereformen

Begrunnelse:

Bit for bit, tann for tann – Tett et av de siste hull i velferdsstaten

Hvem husker vel ikke Roald Øiens program, bit for bit. I en tannhelsesammenheng kunne det like gjerne vært kalt BITT FOR BITT!

Tenner har vært en salderingspost i alle år. Nå er grensen nådd. Forfedrene våre hadde dårlig tannhelse. Amalgam generasjonen formelig rystet i sine innvoller. Som en konsekvens av dette påførte det pasientene store smerter og enda større økonomiske utgifter.

I Torbjørn Egners bok om «Karius og Baktus» hører vi begge tanntrollene rope ut sitt budskap: «Ikke gjør som mora di sier, Jens!» Om det var tidligere statsminister Jens Stoltenberg de siktet til skal være usagt. Uansett politiker og politisk parti har det opp gjennom årene vært et yndet tema å foreslå offentlig finansiering av tannpleie. Men ----- Det gjaldt som oftest bare foran hvert valg!!

På velferdsfeltet har problemene tårnet seg opp etter årevis med markedstenkning. Våre fellesverdier om – trygghet, velferd og et sterkt fellesskap – er viktigere nå enn kanskje noensinne.

Det er til og med et stortingsflertall som kan sikre en ny kurs for vår felles velferd. Det er duket for en radikal nytenkning for å gjøre tennene til en del av kroppen og sikre innføring av en egenandelsordning på lik fot med legebehandling.

Et utvalg er nettopp satt ned for å vurdere ulike modeller for hvorledes tannbehandling kan finansieres. Utredningen skal være klar i løpet av 2024. Den rød-grønne regjering har signalisert et krystallklart syn på hvorledes de mener den fremtidige tannbehandlingen bør finansieres. Inntekten skal ikke være den som avgjør om du skal smile med friske, sunne tenner uten smerte og plager.

Faren for et regjeringsskifte er absolutt til stede ved neste valg. La ikke Støre-regjeringen bruke sine fire år med rødgrønt flertall til å produsere utredninger som en blå regjering kan legge rett i skuffen!

Nåværende regjering har nå sin unike mulighet til å tette ett av de siste hull i velferdsstaten!!

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 4e.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4e.

Forslag 150* og 156-187: Billigere tannhelse/egenandelsordning

**NB! Forslag 150 står på side 211*

Innstilling fra sentralstyret:

Tannbehandling er ikke en del av egenandelsordningen. Personer med dårlig økonomi lar være å oppsøke tannlege for nødvendig behandling pga. kostnadene. God munn- og tannhelse har stor betydning for den generelle helsa. Tannhelse må derfor sidestilles med andre helsetjenester. Eldre har oftere dårligere munn- og tannhelse, og er derfor mer utsatt enn andre. Forslag 150 og 156-187 ivaretas av samleforslag 4e:

4e. Pensjonistforbundet krever at tannhelse må bli en del egenandelsordningen for helsetjenester.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4e støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 4e vedtatt (enstemmig).

188.

Tannhelse – forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Frosta pensjonistlag

Forslag: F

Støtte til tannhelse for eldre.

Begrunnelse:

Registrerer at eldre som bor på institusjon/har hjemmehjelp har rett til støtte.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Av begrunnelsen går det frem at det siktes til eldre på institusjon eller som mottar tjenester i eget hjem. Disse har i dag gode rettigheter til tannhelse, men det er en utfordring at personell, pasienter og pårørende ikke er kjent med disse rettighetene. Det bør Pensjonistforbundet følge opp. Men forslaget er fremmet slik at det ikke egner seg for landsmøtebehandling.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

Mammografi m.m. (forslag 189-202)

Mammografi (forslag 189-196)

Prostataundersøkelser (forslag 197 og 198)

Annet, dvs. forslag med flere ulike undersøkelser i samme forslag (forslag 199-202)

Forslag 189-196 ivaretas av samleforslag 4f (side 266)

Forslag 197 og 198 ivaretas av samleforslag 4g (side 269)

Forslag 199-202 ivaretas av samleforslag 4h (side 274)

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg

Forslag:

Pensjonistforbundet skal arbeide for at mammografiprogrammet forlenges utover 69 år.

Begrunnelse:

I Norge tilbys mammografiprogrammet kun til kvinner mellom 50 og 69, til tross for at kvinner over 70 år topper brystkreftstatistikken.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

190.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Våler og Svinndal Pensjonistforening

Forslag:

Mammografi

Begrunnelse:

Mammografi også etter fylte 70 år

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Øvre aldersgrense for helsetjenester må fjernes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

191.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hobøl pensjonistforening

Forslag:

Mammografi lenger enn til 69 år.

Begrunnelse:

Mange kvinner over 70 år rammes hvert år av brystkreft. I den forbindelse forlanger vi at aldersgrensa på 69 år, som er meget lav, fjernes, og at alle kalles inn til mammografi så lenge man lever.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Øvre aldersgrense for helsetjenester må fjernes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

192.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spydeberg Pensjonistforening

Forslag:

Vedrørende mammografi ønsker vi at aldersgrensen på 69 år fjernes.

Begrunnelse:

Mange kvinner over 70 år rammes hvert år av brystkreft.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes. Øvre aldersgrenser for helsetjenester må fjernes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

193.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Furuset Pensjonistforening

Forslag:

Mammografi for alle kvinner i alle aldre

Begrunnelse:

Alle kvinner må få mulighet til å få tatt mammografi til normal pris så lenge de lever. Gjerne fra fylte 45 år. Dette er betryggende for mange kvinner.

Hvert 2 år burde alle kvinner, uansett om man er arbeidstaker eller pensjonist, bli innkalt til undersøkelsen som de blir nå.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforlag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforlag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforlag 4f.

194.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Oslo

Forslag:

Mammografi-screening utover 69 til 79 år

Begrunnelse:

Helseforebyggende tiltak (tidlig kartlegging og tidlig behandling)

Samordnet med forslag fra:

Furuset pf Mammografi

Innstilling fra fylkesforeningen:

Det vises til forslag fra Furuset pf om mammografi. Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

195.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Helse- og teknologiutvalget i Pensjonistforbundet Agder

Forslag:

Mammografiprogrammet bør vare til fylte 74 år.

Begrunnelse:

Mammografiprogrammet er slutt når du er fylt 69 år. Undersøkelser viser at det kan være en helsegevinst (reduisert dødelighet) ved å utvide programmet til og med 74 år. Dette programmet bør derfor vare til fylte 74 år.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Agder støtter forslaget – med samme begrunnelse.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Mammografiundersøkelse må tilbys til kvinner også etter fylte 70 år.
Menn må tilbys en undersøkelse av prostatakraft.

Begrunnelse:

Det er mange kvinner som utvikler bryst og underlivskreft etter 70-årsalderen, og en så viktig undersøkelse må ikke være avhengig av alder. For menn er det like viktig at prostatakraft oppdages og behandles tidlig i forløpet.

Prognoser forteller oss at levealderen i dag øker både for kvinner og menn. De fleste blir oppfordret til å være lengre i arbeid og delta aktivt i samfunnslivet. Da er det meningsløst med en bestemt aldergrense for å avdekke alvorlig sykdom. Ved tidlige funn er muligheten for helbred stor, og vil være til besparelse både for den enkelte, og ressursbesparende for samfunnet og helsevesenet. Eldre må ikke diskrimineres ved tildeling av helsetjenester.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av forslag 4f.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4f.

Forslag 189-196: Rett til mammografi etter 69 år

Innstilling fra sentralstyret:

Vi støtter intensjonen i forslagene. Helsebehov må være styrende for rettigheter og tilbud, ikke pasientens alder. Det offentlige mammografiprogrammet gjelder kun kvinner i alderen 50-69 år. Både Kreftforeningen og Pensjonistforbundet har tidligere jobbet for at tilbudet må utvides til også å gjelde kvinner 70-74 år. Aldersgruppa 50-69 år ble valgt fordi det er dokumentert at mammografiscreening av denne har størst effekt for å redusere dødeligheten av brystkreft. Slik er det fortsatt, men nyere dokumentasjon fra ekspertgrupper i EU og WHO (Verdens helseorganisasjon) viser at organisert screening også kan redusere dødeligheten av brystkreft for kvinner i alderen 70 til 74 år. Effekten er imidlertid avtakende ved økt alder etter dette. Forslag 189-196 ivaretas av samleforslag 4f:

4f. Mammografiprogrammet må utvides til også å gjelde alle kvinner i alderen 70-74 år.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4f støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 4f vedtatt (enstemmig).

197.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Furuset Pensjonistforening

Forslag:

Testing av prostatakraft annet hvert år fra 45 år

Begrunnelse:

Ved en enkel blodprøve, kan det oppdages om det er tegn på begynnende Prostatakraft. Mange kan fanges opp tidlig og kan hjelpes.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkesforeningen er enig i begrunnelsen. Intensjonen tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4g.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4g.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4g.

198.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Lavangen Pensjonistforening

Forslag:

Alle menn over 60 år bør bli innkalt til prostataundersøkelser, på likeledes som alle damer blir innkalt til mammografi.

Begrunnelse:

Vi synes det er like behandling av alle kjønn visst det burde bli innført, og spart samfunnet for store summer, visst kreft oppdages på et tidlig stadium.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Årsmøtet støtter dette og sendes til sentralt/landsmøte og helseutvalget for videre behandling.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4g.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4g.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4g.

Forslag 197 og 198: Prostataundersøkelser 45/60 år

Innstilling fra sentralstyret:

I 2021 fikk 5188 menn prostatakreft i Norge. Til sammenlikning får om lag 3500 kvinner brystkreft hvert år. Det er mye som tyder på at oppmerksomheten om prostatakreft burde være større enn den er i dag. Prostatakreft er den vanligste kreftsykdommen blant menn i Norge. Cirka 90 prosent av de som får prostatakreft er 60 år eller eldre. I 2021 var det kun 58 menn under 50 år og 2 menn under 40 år som fikk prostatakreft. Det tilsier at obligatoriske undersøkelser på menn under 60 år er dårlig ressursbruk. Sentralstyret tror det er mye å vinne på økt oppmerksomhet og kunnskap, slik at menn oppsøker lege for slike undersøkelser. Vi har imidlertid ikke forutsetninger for å avgjøre om slike undersøkelser bør være obligatoriske eller del av nasjonalt program. Det krever helsefaglig kompetanse og nøye utredning. Forslag 197 og 198 ivaretas av samleforslag 4g:

4g. Forslag 197 og 198 oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4g støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 4g vedtatt (enstemmig).

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Vestvågøy

Forslag:

PSA- prøvetaking og mammografi fra 40 år og livet ut.

Begrunnelse:

Det burde være en selvfølge at alle menn og kvinner over 40 år, skal ha prøvetaking av PSA-verdi, og mammografi, og livet ut. Pensjonistforbundet må ta dette problemet opp med myndighetene, da veldig mang menn over 40 år får prostata/blære problemer/kreft. Kvinnene har i dag mammografi fra 50 til 70 år, men kvinner på 70 år i dag, ikke er de samme som da mammografi ble innført.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Styret viser til protokoll fra PF Nordlands årsmøte 2021.

PSA prøver bør ikke være obligatorisk. Det bør være frivillig.

Styret foreslår at PSA undersøkelser skal være frivillig, mens mammografi scanning til kvinner fra 40 år og over 70, bør innføres.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Vedtak landsmøtet 2018:

Ivaretas av samleforslag 4h.

200.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Buskerud

Forslag:

Vi ønsker å sette fokus på tilbud om screening-undersøkelser for brystkreft og livmorhalsundersøkelser og tarm-undersøkelser etter 70 år.

Begrunnelse:

Kreftregisteret informerer at både livmorhalskreft og brystkreft rammer flest personer over 70 år. Det betyr at sykdommen melder seg rundt dette tidspunktet og da kan det allerede ha oppstått kreft. Både bryst og livmor undersøkelser koster rundt kr. 1500 pr. undersøkelse og man kan selvsagt få gjort undersøkelsene på egen hånd, men denne aldersgrensen opplever vi som aldersdiskriminerende.

Det er stor forskjell på dagens 70-åringer sammenlignet med tidspunktet hvor screeningundersøkelsene ble vedtatt.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4h.

201.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Kirkenes Pensjonistforening

Forslag:

Det gjøres en viktig forebyggende jobb med mammografi for å avdekke brystkreft hos kvinner. Konferanse krever at tilbudet også gjøres gjeldene for kvinner over 70 år.

I dag er prostatakreft hos menn en altfor hyppig dødsårsak og ikke minst en sykdom som gir forringet livskvalitet hos menn. Vi krever derfor at menn må få tilbud om regelmessige undersøkelser som avdekker prostatakreft i en tidlig fase.

Begrunnelse:

Over mange år har Pensjonistforbundet og foreningene arbeidet for å få mammografitilbudet utvidet til kvinner utover 70 år uten å lykkes. Det kreves en fortsatt innsats for å få på plass denne retten.

Prostatakreft rammer flere og flere menn. Dette er en sykdom som «ingen» vil ha en offentlig debatt rundt.

Dette må bli en sykdom å avdekke tidligst mulig – spesielt viktig at dette tas på alvor av fastlegene. Ved tidlig behandling vil mange skulle få et verdig liv!

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Finnmark støtter forslaget fra Kirkenes pensjonistforening om mammografi også skal gjelde kvinner over 70 år. Og undersøkelser for prostatakreft gjennomføres av nasjonalt screeningsprogram.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4h.

202.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Raufoss og Omegn Pensjonistlag

Forslag:

Screening for mammografi og tarmkreft må gjøres gjeldende også for alle over 69 år.

Tilbudet må være gratis.

Begrunnelse:

Tilbud om screeninger må gjøres gjeldende for alle uansett alder. Og avslutte ved 69 år er aldersdiskriminerende.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4h.

Forslag 199-202: Ulike undersøkelser for å påvise ulike kreftformer (PSA, mammografi, livmor, tarm m.m.)

Innstilling fra sentralstyret:

Alle forslagene omfatter flere ulike måter å avsløre ev. kreft på, men fremstilt som ett forslag. Det gjør det umulig å behandle sakene på landsmøtet, fordi man kan være enig i en eller flere deler av forslaget, men samtidig uenig i deler av det. Alle forslag som inneholder krav om prostataundersøkelse (PSA) er (delvis) ivaretatt av samleforslag 4g. Alle forslag som inneholder krav om mammografi er (delvis) ivaretatt av samleforslag 4f. Forslag 199-202 ivaretas av samleforslag 4h:

4h. Forslag 199-202 oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4h støttes.

Vedtak på landsmøtet 2023:

Forslag 4h vedtatt (enstemmig).

Bruker-/tilsynsutvalg (forslag 203-205)

Forslag 203-205 ivaretas av samleforslag 4i (side 280)

203.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Østre Gausdal Pensjonsforening.

Forslag:

Lovfeste opprettelse av brukerutvalg/råd i helse og omsorg.

Begrunnelse:

Slik vi forstår det er det i dag opp til hvert enkelt kommunestyre om vi skal ha brukerutvalg/råd. Mange kommuner har slike utvalg/råd, med forskjellige måter og sammensette disse utvalg/rådene på. Vi kunne tenke oss følgende sammensetting av utvalg/råd: 2 brukerrepresentat, 1 pårørende representant, 1 ansattrepresentant, 1 representant fra eldrerådet eller rådet fra personer med nedsatt funksjonsevne ettersom hvilke tjeneste /område innen helse/omsorg. 1 representant fra administrasjonen som sekretær. (Styrer, avdelingsleder, eller en annen fra institusjonen). En annen organisering kunne vært bare 1 brukerrepresentant og 1 representant for eksempel venneforening eller andre. Viktig at eldreråd eller råd for personer med nedsatt funksjonsevne er med i brukerutvalg/råd.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforlag 4i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforlag 4i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforlag 4i.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Vadsø pensjonistforening

Forslag:

Brukerutvalg på alle sykehjem og bo- og omsorgssentra

Begrunnelse:

Saka slik den ble behandlet av styret i Vadsø pensjonistforening fortjener å bli gjort allmenngyldig slik at dette blir et nasjonalt krav. Nasjonen Norge er tjent med at begrepet «OMSORG» gis stor oppmerksomhet. Omsorg innebærer aktiv innsats og medvirkning der sistnevnte perspektiv sikres gjennom brukermedvirkning. Som organisasjon bør vi forutsette og kreve brukermedvirkning gjennom brukervalg både i sykehjem og bo- og omsorg. Innsyn og dermed påvirkning legitimeres gjennom brukervalg. Man sikrer tilstedeværelse og deltar aktivt i beslutningsprosesser. Saksforelegget med vedtak gjengis i sin helhet og lyder:

Eldrerådet i Vadsø vedtok å anbefale opprettelsen av et brukervalg på Vadsø bo- og omsorgssenter inklusiv helsesenteret. Før jul i 2021 vedtok eldrerådet å henvende seg til lag og foreninger med bl.a. forespørsel om hva som var viktig for dem. Fra Vadsø demensforening fikk eldrerådet en anbefaling om å opprette et brukervalg ved ovennevnte avdelinger. Vadsø demensforening arbeider med «Vadsø som demensvennlig samfunn! – i dette arbeidet oppleves det at fravær av brukervalg som et savn der et slikt utvalg er med og påvirker hverdagen for beboerne og deres pårørende. Vadsø pensjonistforening slutter seg til vedtaket i Vadsø eldreråd (Sak 26/2022) og ber om at det opprettes brukervalg og ber om at HRO tar initiativ til at det blir opprettet brukervalg i helse- og omsorgstjenesten i Vadsø. Brukervalgets rolle er å være et rådgivende organ i saker som skal medvirke til forbedring og kvalitetsutvikling. Det skal sikre at brukere og pårørendes stemme blir hørt.

1. Vadsø pensjonistforening slutter seg til eldrerådets vedtak og ber om at HRO tar initiativ til at det

blir opprettet brukervalg i helse- og omsorgstjenesten i Vadsø.

Brukervalgets rolle er å være et rådgivende organ i saker som skal medvirke til forbedring og kvalitetsutvikling. Det skal sikre at brukere og pårørendes stemme blir hørt.

2. Vedtaket sendes HRO, rådmannen, ordføreren med kopi til Vadsø eldreråd

Initiativet fra Vadsø bør løftes fram som en nasjonal og dermed allmenngyldig sak for Pensjonistforbundet.

Samordnet med forslag fra:**Innstilling fra fylkesforeningen:**

Pensjonistforbundet Finnmark støtter forslaget om Brukerutvalget på alle sykehjem, med begrunnelse fra Vadsø pensjonistforening.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4i.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening

Forslag:

Alle kommuner må opprette tilsynsutvalg som skal føre tilsyn med både 1) tildelingsprosess og 2) utførelse av helse- og omsorgstjenester innen eldreomsorg knyttet til sykepleie i hjemmene, dagtilbud, bokollektiv, og sykehjem (herunder rekonvalesering, korttidsopphold / avlastning av pårørende og langtidsplass).

Begrunnelse:

Retten til omsorgstjenester må behandles mest mulig likt i alle kommuner og må være uavhengig av kommuneøkonomien. Demokratisk kontroll mangler. Et steg på veien kan være tilsynsutvalg. Ofte rapporteres i media om uverdige og uforsvarlige forhold. Nylig avslørte revisjonen at helsepersonell i en kommune ikke melder avvik grunnet tidsmangel og grunnet frykt for tjenestemessige konsekvenser (!). Pårørende tør ikke beklage / klage av frykt for konsekvenser for pasient. Pårørende sliter seg ut med pleieoppgaver som hører under Helse- og omsorgstjenesteloven; en utslitt pårørende er tømt for resurs til å være en god pårørende.

Slik kan det ikke fortsette å være. Jf Oslo kommune og slike tilsynsutvalg der for hjemmesykepleie og sykehjem med tilhørende instruks.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes ikke som forslag til Landsmøtet (Eldreråd).

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4i.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4i.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4i.

Forslag 203-205: Tilsynsutvalg og brukerutvalg for sykehjem, omsorgsboliger og hjemmetjenester

Innstilling fra sentralstyret:

Intensjonen i forslagene støttes. Flere undersøkelser viser at kvaliteten på omsorgen varierer både innad i kommunene og mellom kommunene. I forslagene veksles det mellom tilsynsutvalg og brukerutvalg. Pensjonistforbundet har tidligere gått inn for både tilsynsutvalg og brukerutvalg, både for sykehjem, omsorgsboliger og mottakere av hjemmeboende omsorg. Forslag 203-205 ivaretas av samleforslag 4i:

4i. Alle kommuner må pålegges å ha tilsynsutvalg og brukerutvalg for sine helse- og omsorgstjenester.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4i støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 4i vedtatt (enstemmig).

Pasientreiser (forslag 206-207)

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Finnmark pensjonistforbund

Forslag:

Pensjonistforbundet krever at nasjonale myndigheter endrer Pasientreiseforskriften slik at denne sikrer en rimelig ivaretagelse av pasientenes helse.

Det er dessverre slik at forskriften brukes aktivt for å påføre mange pasienter store belastninger på reise til og fra sykehus.

Gjeldende praksis om billigste reise medfører

- Svært lang ventetid for mange pasienter
- Svært lang ventetid for hjemreise etter behandling der pasienter med til dels alvorlige sykdommer overlates til seg selv uten tilbud om hvile, mat eller annen omsorg.
- At mange eldre ikke får dekket nødvendige reiseutgifter fordi de selv har bestilt drosje uten at lege har rekvirert dette.
- I krevende vinterperioder hender det at pasienter må framskaffe seg selv overnatting langt borte fra fordi hotell ikke er tilgjengelig når fly innstilles

I en del tilfeller oppleves praktiseringen av pasientreiseforskriften som helseskadelig og krenkende. Praksis medfører dessverre noen ganger helt fortvilende forhold for svake grupper som sjelden lar seg høre. Dette er ikke verdig.

Begrunnelse:

Vi har registrert en hel del enkelttilfeller der pasienter reiser hjemmefra kl. 06.00 for en halv times behandling på sykehus med påfølgende hjemreise kl. 22.30. I den lange ventetiden er der ingen tilbud av noe slag. Alle pasienter er overlatt til seg selv. Til å skaffe seg mat. Til å vente og til å finne hvile. Billigste reise påfører svært mange fravær på 15-17 timer for en halv times konsultasjon.

Pasienter som bor slik til at det ikke er offentlig kommunikasjon tilgjengelig, må bruke drosje. Få er oppmerksomme på at slik bruk av drosje må godkjennes av lege og rekvireres. Det ender med at kravet om dekning av drosjeregning dekkes med et få antall km.

Egenandelen ved reisen blir på mange hundre kroner.

Og pasienter som er eldre rammes knallhardt. De står i liten grad på kravene sine og de får ikke ivaretatt sine rettigheter.

Dagens praktisering av pasientreiseforskriften er lite aldersvennlig.

I Porsanger kommunen er det et stort problem med å få bestilt billett, men det største problemet er å komme inn på flyet når en er funksjonshemmet og at det ikke snakkes norsk. Dersom det skjer en ulykke/uhell og kabinpersonell og reisende ikke kan kommunisere blir det problematisk.

Dersom samferdselsdepartementet har gitt DAT flyselskapet konsesjon uten å stille krav om sikkerhet og norsk språk for kabinpersonalet er det meget betenkelig!

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Pensjonistforbundet Finnmark støtter forslaget om Pasientreiseforskriften og sender saken til landsmøtet 2023.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Vi er enige i at pasientforskriften må endres. Kvaliteten på pasientreiser er i dag svært varierende. Lang saksbehandlingstid, tungvinte løsninger for å få refundert utgifter og vanskelig å få dekket faktiske kostnader. Men den største utfordringen er at pasienter ikke kommer til og fra helsetjenestene på raskest og best mulig måte. Anbudsregler og hensyn til økonomi medfører lang ventetid og at tjenesten leveres når den er billigst. Det er uakseptabelt.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 206 vedtatt (enstemmig).

207.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spjelkavik og Omegn Pensjonistforening

Forslag:

Det må innføres enkle system for pasientreiser og velferdsreiser med kobling til både manuelle og elektroniske betalingsmetoder.

Begrunnelse:

Mange sliter med betalingsmetode ved reiser.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støttes ikke.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Forslaget er delvis ivaretatt av forslag 191. Vi støtter intensjon om forenkling, men slik forslaget er fremmet kan ikke sentralstyret støtte det.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 207 avvist (enstemmig).

Helsestasjon/legevakt (forslag 208-210)

208.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hellerud pf

Forslag:

Helsestasjon for eldre

Begrunnelse:

Lettere å få hjelp

Avlastning for legen

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Intensjonen tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Helsestasjon er et gratis lavterskeltilbud for eldre og virker både forebyggende og rehabiliterende. Det er derfor et viktig folkehelseiltak. Samtidig kan det avlaste andre helsetjenester. Et slikt tilbud må lovfestes.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 208 vedtatt (enstemmig).

209.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Spydeberg Pensjonistforening

Forslag:

Legevakt 24t bør kunne sees som et godt tilbud ved akutt sykdom.

Begrunnelse:

Legevakt på døgnbasis kan også være med på å avhjelpe fastlegekrisen ved avlastning.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Primært må fastlegeordningen styrkes.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Legevakt døgnet rundt gir trygghet. Men det er ikke realistisk å ha dette i hver kommune, både pga. mangel på fagfolk og økonomi.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 209 avvist (enstemmig).

210.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Neset Pensjonistforening

Forslag:

Pensjonistforbundet vil arbeide aktivt for at avstand fra bosted til legevakt og offentlig tannklinikk ikke skal overstige en reisetid på over 40 min.

Begrunnelse:

Sentralisering har fått en alt for stor plass i den offentlige planlegging. Alle innbyggere uansett hvor de måtte bo, har rett på legehjelp og tannhelsetilbud når behovet oppstår og det må derfor snarest legges inn en maks reiseavstand til tjenestene.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Støtter ikke intensjonen i forslaget, men støtter desentralisert offentlig helsetilbud ut i distriksene.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Korte avstander til nødvendig hjelp gir trygghet. Men i et langstrakt land med fjell, fjorder, øyer og spredt bosetting kan man ikke forvente at alle skal ha en rett til mindre enn 40 minutter til disse tjenestene.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 210 avvist (enstemmig).

Medisiner/rus (forslag 211-213)

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Sømna pensjonistforening

Forslag:

Fri frakt på medisiner.

Begrunnelse:

For de som bor i utkant Norge må betale flere hundre i frakt på medisiner, det fordyrer medisinen betraktelig. Det kan også nevnes at bestiller vi varer fra Vinmonopolet så får vi fri frakt.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

PF Nordland er helt enig med Sømna PF, og vi anbefaler at PF følger opp saken overfor riktige instanser.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget oversendes det sentrale helseutvalget.

For pasienter med særskilt behov for hyppig og kostbar forsendelse av legemidler kan det offentlige refundere utgifter til forsendelse. Det skjer gjennom *fraktrerefusjonsordningen*, som gir enkelte pasienter, enkelte sykdommer og enkelte medisintyper fri frakt. Ordningen omfatter forsendelse av legemidler til personer som bor langt unna nærmeste apotek eller er for syke til å besøke apoteket. Apoteket fremsetter krav på vegne av pasienten. Men ikke alle pasienter og sykdommer er omfattet av ordningen. Legemiddelforskriften gir apotekene rett til å ta betalt for frakt, men pålegger dem samtidig å ikke ta en urimelig høy pris for dette. Utgifter til legemidler på blå resept inngår i ordningen med frikort for helsetjenester. Samtidig er personer med minste pensjonsnivå (minstepensjonister) fritatt for å betale egenandel på blå resept. Vi tror det er en større utfordring at mange ikke kjenner sine rettigheter, enn at frakten koster for mye. Vi avviser ikke problemstillingen, men er usikker på om fri frakt er riktig løsning og hva tiltaket vil koste. Bør utredes av det sentrale helseutvalget.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget oversendes det sentrale helseutvalget.

Vedtak landsmøtet 2018:

Forslaget oversendes det sentrale helseutvalget (enstemmig).

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Hellerud pf

Forslag:

Reseptbelagte faste medisiner pakket i poser av apotekene og merket

Begrunnelse:

De fleste eldre har artrose i fingrene. Reseptbelagte medisiner er vanskelige å åpne opp. Hjemmeboende m/hjelp fra hjemmetjenesten får pakkingen gratis.

Samordnet med forslag fra:**Innstilling fra fylkesforeningen:**

Intensjonen tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Reseptbelagte medisiner skal, av hensyn til barn, være vanskelige å åpne. Pakking i poser vil gjøre medisiner for lett tilgjengelige. Forslaget støttes ikke.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 212 avvist (enstemmig).

213.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Rakkestad pensjonistforening

Forslag:

Fastlegene må bli pålagt å orientere sine pasienter om bruken av tabletter sammen med alkohol

Begrunnelse:

Pr. i dag er ikke dette på dagsorden til fastlegene. Det bør det bli da dette er viktig for helsen til de som bruker medisiner, ikke bare eldre, men også de yngre.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vi støtter intensjon i forslaget. Det er behov for større oppmerksomhet om helsefarene ved kombinasjon av alkohol og legemidler. Men vi har tillit til at fastlegene orienterer om (og kartlegger) dette ved behov og ønsker ikke et formelt pålegg.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 213 avvist (enstemmig).

Annet (forslag 214-219)

214.

Forslagsstiller:

Postens Pensjonistforbund (PPF)

Forslag:

Pensjonistforbundet må kreve at det utarbeides en nasjonal hørselsplan.

Begrunnelse:

18,2 % av Norges voksne befolkning, dvs 730.000 personer har hørselstap. 600.000 har tinnitus med eller uten hørselstap. Det er store utfordringer forbundet med dette, det kan føre til fysiske, psykiske og sosiale følgeplager. Forskning viser at det er sammenheng mellom utvikling av demens og hørselshemming.

Dagens tilbud til hørselshemmede er uoversiktlig og preget av store geografiske forskjeller og mangel på ressurser. Det finnes gode løsninger, men det er et problem at det er for få audiografer, slik at man må vente lenge på å få et tilbud. Ventetiden for å bli testet på landsbasis er ca. 36 måneder, noen steder det dobbelte.

I 2021 ble det foreslått å utarbeide en **nasjonal hørselsplan**, dette ble nedstemt i Stortinget av Høyre + Frp. Alle de andre partiene stemte for. Det er dette vi trenger – et tverrfaglig tilbud av fagpersoner og pårørende som forstår situasjonen man er i og hvilke behov man har. Man må bli møtte med kompetanse og forståelse, og dette må være tilgjengelig. Kompetanse nær brukeren er viktig.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Vi er enige i begrunnelsen og registrerer at det er flertall for forslaget på Stortinget i inneværende periode. Pensjonistforbundet bør derfor jobbe for at Stortinget fatter et vedtak om nasjonal hørselsplan.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 214 vedtatt (enstemmig).

215.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Oslo

Forslag

Vi ønsker å endre på begrepet «skrøpelige eldre» til «sårbare eldre»

Begrunnelse:

Begrepet «skrøpelige eldre» er stigmatiserende og negativ ladet begrep.

Det er ikke forenlig med å gå fra en pleie- og omsorgskultur til en rehabiliterings- og aktivetskultur.

Beklageligvis figurerer dette begrepet «skrøpelig eldre» i mange ulike offentlige dokumenter.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Hvordan eldre omtales er viktig for omverdens oppfatning av dem. Derfor bør man ordlegge seg uten å bruke stigmatiserende og negative begrep når man omtaler eldre. Men *skrøpelig* og *sårbar* er ikke synonymer. Skrøpelig er medisinsk terminologi og ikke ment å være nedsettende. Det viser til en ekstra individuell utsatthet ut over alder og multimorbiditet (flere sykdommer på en gang). For eldre gjelder dette personer over 75 år med en funksjonsnedsettelse som gir middels, stort eller fullt bistandsbehov (med utgangspunkt i en skrøpeligheidsindeks - *Clinical Frailty Scale* - for bistandsbehov/funksjonsnivå for 10 funksjonsindikatorer).

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 215 avvist (enstemmig).

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforeningen UNN Harstad

Forslag:

Med utgangspunkt i vedlagte brev og kopier fra oppslag i VG, ber Pensjonistforeningen UNN Harstad om at årsmøte i Pensjonistforbundet Troms 2020, behandler erfaringer med Samhandlingsreformen, spesielt knyttet til de eldres erfaringer. Vi om at saken etter årsmøte, sendes videre til behandling på Pensjonistforbundets landsmøtet, med anmodning om at Pensjonistforbundet tar opp saken med de rette ansvarlige myndigheter.

Begrunnelse:

1. Det kan stilles spørsmål ved om Samhandlingsreformen fungerer etter intensjonen
2. Det vises til Kjersti Sunde Mæhre sin avhandling Dette må vi klare - vi må ha hjelp og VG sin omtale av reformen i 2019.

Viser til vedlagte brev.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget støttes og sendes til landsmøte 2023.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget oversendes handlingsprogramutvalget.

Vi deler bekymringen over uheldige sider ved samhandlingsreformen; pasienten blir ofte taperen i et system som er innrettet slik at sykehusene og kommunene står i et motsetningsforhold. Noe må gjøres! Forslaget er imidlertid fremmet på en måte som ikke gjør at det egner seg for landsmøtebehandling.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).

Pensjonistforeningen UNN Harstad

Pensjonistforbundet Troms

Sjøgata 31/33

9008 Tromsø

Harstad den 5. februar 2020

Bidrar Samhandlingsreformen Rett behandling – på rett sted – til rett tid til en kvalitativ god, trygg og verdig eldreomsorg?

Samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 årstall) er en reform som legger føringer for at samhandling mellom tjenestenivåene skal bli bedre, samt at det skal være en klar oppgave og arbeidsfordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene. Et viktig prinsipp er at pasienten skal behandles på best effektive omsorgsnivå (BEON prinsippet). Universitetslektor Kjersti Mæhre Sunde har i sin doktoravhandling (Ph.d. i studier av profesjonspraksis // Nr. 17 – 2017) [Dette må vi klare - vi må ha hjelp](#), undersøkt pasienter, pårørende og sykepleiere sine erfaringer fra en forsterket sykehjemsavdeling etter Samhandlingsreformen.

Med bakgrunn i resultat fra avviksmeldinger og egen research, hadde VG i 2019 flere reportasjer som synliggjør de negative erfaringene med Samhandlingsreformen. Også vårt styremedlem har engasjert i spørsmålet og hatt innlegg i avisen. Vedlagt følger kopi av noen avisoppslag.

Både Mæhres studie og nyere medieomtale, viser at det er viktig å ha fokus på de problemstillingene som reises etter at reformen trådte i kraft. Pensjonistforeningen Harstad sykehus mener at Pensjonsforbundet må engasjere både lokalt og sentralt, særlig må engasjere seg for å sikre at reformen ivaretar de eldres rett en kvalitativ god, trygg og verdig omsorg når de skrives ut fra sykehus. Det ville være kjent at Pensjonistforeningen Harstad sykehus i 2014 sendte dette som sak til årsmøte i Pensjonistforbundet Troms. Pensjonistforbundet fulgte den gangen opp med et avisinnlegg i Harstad Tidene, med en lovnad om å være vaktbikkjer i kommunene. Mæhres studie og VG sine reportasjer gir grunnlag for at pensjonistforbundet må ha et sterkere engasjement i saken som gir grunnlag for å stille spørsmålet; Bidrar Samhandlingsreformen til en kvalitativ god, trygg og verdig eldreomsorg?

Problemstillingen kan diskuteres ut fra følgende:

1. Praksis for utskriving av «utskrivings klare» pasienter

Før Samhandlingsreformen trådte i kraft var tidspunktet for når en pasient skulle skrives ut, en vurdering av om pasienten var ferdigbehandlet. Etter Samhandlingsreformen er beslutningen knyttet til når pasienten er «utskrivnings klar», det betyr ikke nødvendigvis ferdigbehandlet, jfr. BEON prinsippet. Evt. Nødvendig viderebehandling, skal ivaretas av kommunen. Mæhres studie viser, *som det var forespeilet før reformen, at pasientene som skrives ut fra sykehuset har betydelige og sammensatte behov for videre behandling, pleie og omsorg. Pasientene behøver ikke lenger å være ferdigbehandlet, men utskrivningsklare.* Det er kjent at eldre pasienter ikke har de samme ressurser til å påvirke beslutningen som yngre og mer aktive pasienter. Dette stiller ekstra krav til at prosessen før pasienten skrives ut oppleves som verdig og forsvarlig. Praksis for når behandlende legespesialist beslutter at en pasient er utskrivningsklar varierer og Mæhre skriver at *a avtalene som er gjort mellom helseforetakene og kommunene synes å være noenlunde like, men der det er mest forskjeller er varslingstidspunktet for utskrivningsklare pasienter.* Mediene viser til flere uverdige enkelttilfeller der pasienter blir sendt hjem fra sykehus midt på natta og døende blir sendt tilbake til kommunen for å frigjøre en seng. Dette viser at pasientene blir taperne, på tross av at intensjonen med reformen var det motsatte.

Det er betimelig å stille spørsmål ved verdigheten for pasientene knyttet til praksis av reformen, er ivaretatt, jfr. forskrift om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien) beskriver som verdigrunnlag

for omsorgstjenestene at *De kommunale pleie- og omsorgstjenestene skal legge til rette for en eldreomsorg som sikrer den enkelte tjenestemottaker et verdig liv.*

Praksis for varslingsrutinene bør grundigere kartlegges og analyseres, før saken tas opp med rette instanser.

2. Kommunenes kompetanse til å ta imot pasientene

Det følger av forsvarlighetskravet i helselovgivningen at helsepersonell skal være i stand til å utføre sine arbeidsoppgaver i henhold til faglige krav og normer. I omsorgstjenestene har sykepleierne det overordnede ansvaret for kvaliteten på omsorgstjenesten og en sentral og aktiv rolle i utøvelsen av tjenesten. Når utskrivningsklare pasienter overføres til viderebehandling i de kommunale omsorgstjenestene, fortsetter det at kommunen har den nødvendige og forsvarlig sykepleiefaglige kompetanse. Det følger av Mæhres studie at

- *Forlengelse av behandlingslinjer i sykehusene og ut i primærhelsetjenesten vil medføre at sykepleiere i kommunehelsetjenesten får ansvar for syke pasienter.*
- *Det føles ikke greit for sykepleiere å kjenne på manglende kompetanse i den jobben de skal gjøre for beboere som har vært gjennom behandling for alvorlig sykdom.*
- *Erfaringen er at pasienter skrives ut så fort at sykehjemmet ikke har hatt nok tid til å forberede seg på et mottak. Dersom de hadde hatt tid til å forberede seg, ville mye av kompetansen som i dag oppleves å være mangelfull være på plass.*
- *Sykepleierne har kompetanse på mange områder, men de mangler mot til å si ifra om en praksis de ikke synes er god. Det kan virke som økonomiske hensyn teller mer enn menneskelige hensyn. For når pasientene meldes som utskrivningsklare fra sykehuset så er «søstrene på sykehjemmet klare til å ta imot». Det er trist at beboerne opplever at sykepleierne har det så travelt at de faktisk vegrer seg for å ringe på for å be om hjelp, sier Mæhre.*

Pasient og brukerrettighetsloven har som formål å bidra til å sikre befolkningen lik tilgang på tjenester av god kvalitet ved å gi pasienter og brukere rettigheter overfor helse- og omsorgstjenesten. For å sikre at formålet ivaretas skal kommunene ha forsvarlig sykepleierkompetanse. Normen for det forsvarlige er kan defineres som sykepleierens mulighet til å utøve forsvarlig behandling og pleie. Mæhres studie gir indikasjon på at sykepleierkompetansen i omsorgstjenestene er for lav og at nødvendig spesialkompetanse mangler. Det er stor fokus på at bemanningen må økes og at omsorgstjenestene trenger «flere hender». For å sikre en kvalitativ god, trygg og verdig eldreomsorg, må kommunene ta inn over seg konsekvensen av Samhandlingsreformen. Nemlig at kommunen har fått «et sørge for ansvar» for en pasientgruppe som tidligere ble behandlet i spesialisthelsetjenesten. Det kan stilles spørsmål ved om alle kommuner har gjort den nødvendige kartlegging av pasientbehovene på den ene siden og kompetansebehovet på den andre.

Det er selvfølgelig og heldigvis, et nyansert bilde av status i samhandlings reformen. I noen helseforetak og kommuner fungerer samarbeidet godt, og kompetansen er god. Det må da være mulig å få identifisere suksessfaktorene til de som lykkes, slik at de som sliter kan knekke koden for å lykkes. Det følger også VG sin rapport at kommunen brukte til sammen 1, 4 milliarder kroner til bøter til helseforetakene for utskrivningsklare pasienter. Det bør være mulig for kommunen å kanalisere disse pengene til investering i egen kompetanse.

Til orientering har Kjersti Sunde Mæhre gitt oss tillatelse til å referere hennes studie og hun stiller gjerne med foredrag dersom Pensjonistforbundet ønsker det.

Pensjonistforeningen Harstad sykehus ønsker at styret i Pensjonistforbundet Troms diskuterer problemstillingene og tar det opp på årsmøte 2020. Videre ber vi om at saken videresendes til forbundet sentralt slik at saken kommer på agendaen og følges opp mot de rette myndighetene.

Med vennlig hilsen styret for Pensjonistforeningen Harstad sykehus

v/ styreleder Aud Nergård

Når pasienten blir taperen

Prestisjereformen som skulle redde helsevesenet, har skapt nye problemer.

INNYTENE

Siden samhandlingsreformen ble innført, har sykehusene fakturert norske kommuner 1,4 milliarder kroner for utskrivningsklare pasienter de ikke klarer å ta imot. VG har tidligere skrevet om eldre pasienter som er blitt sendt hjem fra sykehuset midt på natten. Det fortelles opprørende historier om døende som blir sendt tilbake til hjemkommunen for å frigi en seng. Fra utsiden kan det se ut som et svarteperspill mellom sykehus og kommuner der syke pasienter blir taperne. Det var nettopp dette reformen var tenkt å løse.

Kongstanken var at skulle helsevesenet klare å stå imot både eldrebølge og økt press, må oppgavene løses på en smartere måte. Pasientene skulle ikke lenger være kasteballer i en fragmentert helsetjeneste. Heller enn å bruke alle ressurser på å reparere sykdom, skulle mer innsats vises over på forebygging. Istedenfor å bruke helsekronene på dyre sykehustjenester, skulle kommunene settes i stand til å behandle flere pasienter. Alt høres fint og fornuftig ut på papiret, men syv år etter at reformen ble vedtatt, er det slett ikke alt om går på skinner.

pasienter hadde hatt godt av å ligge et par dager ekstra.

Sannsynligvis har eldrebølgen slått sterkere inn i helsevesenet enn man har vært forberedt på. Kommunene opplever at de ikke har kapasitet til å ta imot pasientene, og har ikke annet valg enn å betale helseforetaket. Samtidig er det stor variasjon. Det finnes også kommuner som klarer å gi et godt nok tilbud, uavhengig av størrelse. Lett er det ikke, men slett ikke umulig. Et vesentlig poeng er at kompetansen på eldre mennesker med sammensatte lidelser er altfor dårlig. Det er ikke bare mangel på ressurser, det er også den kjente historien om ressursene som ikke finner hverandre.

Et vesentlig poeng er at helsevesenet er lite fleksibelt. Ikke sjelden er det flest pasienter om vinteren, som er høysesong for influensa og beinbrudd. Disse toppene er hverken kommuner eller sykehus rigget for. I tidligere tider var det i det minste korridorer pasienter kunne ligge på.

Reformen skulle bidra til bedre samhandling. Likevel opplever kommunene at det er sykehuslegene som bestemmer, og at kommunene bare må innrette seg. Det beskrives en asymmetri mellom sykehus og kommuner som slett ikke er optimal for å løse oppgavene sammen.

Før reformen var det et stort problem at ferdigbehandlede pasienter ble liggende lenge på sykehuset. Det er en kostbar og lite hensiktsmessig bruk av ressursene. Etter at kommunene ble «straffet» økonomisk dersom de ikke tok imot sine egne pasienter, ble tallene kraftig redusert. I begynnelsen var kommunene svært motivert, men de siste årene ser vi at utbetalingene til helseforetaket har skutt i været.

Skyldes dette grådige helseforetak som fraskriver seg ansvar? Eller tvert imot slappe kommuner som ikke tar ansvar? Det kjedelige svaret er nok at bildet er mer sammensatt.

At flere pasienter skrives ut tidligere, er åpenbart fornuftig. Spørsmålet er om man har gått for langt. Økonomiske virkemidler har en tendens til å virke, ikke sjelden virker de litt for godt. Alt tyder på at pasientene ikke bare skrives ut tidligere, men også er sykere enn de var for noen år siden. Mange vil mene at noen

Sannsynligvis er det ikke tanken bak samhandlingsreformen det er noe galt med, men det er urealistiske forventninger om hva den kan løse. Verktøykassa er slunken, og redskapene er søve. Unntaket er «dagbøtene», som ser ut til å virke litt for godt. Dessverre fremstår det nå som en måte å skyve ansvar for syke pasienter over på kommunene.

Tone Sofie Aglen

tone.sofie.aglen@vg.no

VG
Torsdag 21. november 2019

217

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Fana

Forslag:

Pensjonistforbundet skal bruke innflytelsen sin på å fremme forskning på demenssykdommer. Det er vel neppe noe som kan bedre de eldre sine levevilkår mer enn en løsning på demens-sykdommene.

Begrunnelse:

Svøpen som ødelegger våre siste år, er for mange eldre en tiltagende demens. Noe reduksjon i kognitive ferdigheter må de fleste av oss finne oss i og leve med. Verre er det når demens gjør livet mindre verdt og vanskelig å leve. Ca. 85 % av de som bor på sykehjem har en demensdiagnose. Kognitiv svikt, demens, er grunnen til at mange eldre trenger hjelp og støtte fra det offentlige. En demens gir reduksjon av livskvalitet både for den det gjelder og de som lever rundt vedkommende. Nå skal Pensjonistforbundet Fana være forsiktig med å drive diagnostisering og fortelle om årsaker til demens, men det er for det meste kjemiske årsaker til at hjernen svikter. Med andre ord kan dette i fremtiden forebygges med tilførsel av de rette medikamenter. Det er en lang vei å gå før en finner ut av dette. Den eneste farbare veg er at det forskes på området. Innsatsen og satsingen på denne forskningen må økes og intensiveres.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 217 vedtatt (enstemmig).

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet Sund

Forslag:

Dei vi ikkje ser - Pensjonistforbundet skal arbeide for at oppsøkjande verksemd knytt til omsorg og helse vert lovfesta i kommunehelsetenestelova.

Begrunnelse:

Det er gledeleg at eit aukande tal pensjonistar opplever fleire år med god helse og livskvalitet. Levealderen aukar, vi er lenger friske, men vi er også lenger sjuke.

Lov om helsetenester i kommunane fastset kommunane sine oppgåver innan helsetenesta. Lova byggjer på eit enkelt prinsipp: Det offentlege stiller opp med lovfesta tenester og brukaren/pasienten oppsøker desse, primært gjennom fastlege.

Loven seier også at førebyggjande helsearbeid er viktig. Miljøretta helsevern, helsestasjonar og opplysningsverksemd er spesielt nemnde. (§ 1-3)

Så veit vi at mange eldre ikkje ber om helsetenester, eller oppsøker desse altfor seint. Det gjeld til dømes dei som vert åleine og glir inn i einsemd og isolasjon. Ikkje alle har omsorgsfulle pårørande nær seg.

Det er alltid ein terskel mellom brukar og helsetenesta. For nokre er denne terskelen skremmande høg.

Mange kommunar har lenge hatt eit tilbod om heimebesøk. Men oppsøkjande verksemd kan skje på fleire vis. Til dømes som invitasjon til besøk på helsestasjon for eldre. Det kan også skje digitalt så vel som på papir.

Brukarråd for pasientar- og pårørande er også eit steg i rett lei.

Samordnet med forslag fra:**Innstilling fra fylkesforeningen:**

Forslaget tiltres

Innstilling fra sentralstyret:

Oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet.

Innstilling fra landsstyret:

Oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet.

Vedtak landsmøtet 2023:

Oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet (enstemmig).

219

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Styret i Pensjonistforbundet Hordaland

Forslag:

Lokale sykehus må opprettholdes og få tilført ressurser, oppgaver og kompetanse. Avstanden til nødvendige sykehustjenester må bli kortest mulig for å skape trygghet for de eldre og resten av samfunnet.

Begrunnelse:

Legeforeningen skriver i sin høringsuttalelse til ny Helse og sykehusplan 2020-2023: «Det er avgjørende med en helse og sykehusplan som sikrer god utvikling av sykehus tilbudet i Norge, gitt de utfordringene vi står overfor i årene som kommer. Gode lokalsykehus forutsetter at de større sykehusene overfører oppgaver til mindre sykehus»

Tilgangen til lokalsykehus i nærområdet er samfunnsøkonomisk lønnsomt og miljømessig bærekraftig.

Lang vei, rasfare både sommer og vinter, stenging av veier, (ambulanser kommer ikke fram) økende trafikk i sommerhalvåret, og endring i klimatiske forhold fører til at mange eldre vil føle seg ekstra utrygge dersom det ikke er et sykehus i rimelig nærhet.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes (står også i handlingsprogrammet fra 2018)

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 219 vedtatt (enstemmig).

Egenandeler m.m. (220-225)

Egenandeler (forslag 220 – 223)

Annet (forslag 224-225)

Forslag 220-223 ivaretas av samleforslag 4j (side 309)

220.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Kabelvåg og omegn PF

Forslag:

Egenandelstak for helsetjenester, medisin etc. bør halveres

Begrunnelse:

Egenandelstak for frikort er i 2022 økt til kr. 2.921,-

Det mener vi er så høyt at mange eldre kvier seg for å søke helsehjelp. Beløpet bør halveres.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget. Oversendes til PF.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Vedtak landsmøtet:

Ivaretas av samleforslag 4j.

221.

Økonomisk støtte – forslag fra Trøndelag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Ogndal pensjonistforening

Forslag: C

Frikortbeløpet i helsevesenet er på Kr 3000, - for alle. Vi mener at for minstepensjonister må dette senkes til Kr 1000, - alternative settes enda lavere.

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4j.

222.

forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023 fra Trøndelag

Forslagsstiller:

Mosvik Pensjonistforening

Forslag: G

Mosvik pensjonistlag vil at pensjonister betaler halv pris på behandling på legekontor, sykehus o.l.

Hva med helsestasjon for eldre i kommunene?

Begrunnelse:

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkestyret støtter forslaget.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4j.

223.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Høyanger Pensjonistlag

Forslag:

Egenandelen på helse senkes til kroner 2100,-.

Begrunnelse:

For mange er dette mykje pengar og gir ein ekstra tung belastning i tillegg til sjukdommen.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Tiltredes. Eigenandelen på helse er kr 2921 i 2022 og det bør arbeidast for at det blir sneka til kr. 2100.

Innstilling fra sentralstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Innstilling fra landsstyret:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Vedtak landsmøtet 2023:

Ivaretas av samleforslag 4j.

Forslag 220-223: Forslag om redusert egenandel for frikort (m.m)

Innstilling fra sentralstyret:

Vi støtter intensjonen i forslagene. Høye egenandeler rammer sosialt skjevt. Da man gikk fra to egenandelsordninger til en i 2021, fikk om lag en million brukere høyere utgifter, mens om lag 420 000 fikk lavere utgifter. I dag (2022) er satsen kr 2.921,- for alle brukere. Særlig med den prisveksten vi har erfart den siste tiden, kan dette være høyt for mange med lave inntekter. Det er en fare for at folk lar være å oppsøke nødvendig helsehjelp pga. (frykt for) høye kostnader. Forslag 220-223 ivaretas av samleforslag 4j:

4j. Egenandelstaket for frikort må bli vesentlig lavere.

Innstilling fra landsstyret:

Forslag 4j støttes.

Vedtak på landsmøte 2023:

Forslag 4j vedtatt (enstemmig).

224.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Sandøya Pensjonistforening

Forslag:

Sandøya Pensjonistforening sender forslag om fritak på egenandel på trygghetsalarmer

Begrunnelse:

Da vi erfarer at brukere av trygghetsalarm kan spare bruk av offentlige tjenester skal de ikke belastes med egenandel- Det blir feil når en bruker betaler for alarm og samtidig sparer det offentlige for tilsyn

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Fylkesforeningen har i styremøtet 23.8. vedtatt å støtte forslaget.

TILTREDES

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet.

Trygghetsalarm gjør at flere kan bo lenger i eget hjem. I de aller fleste kommuner må man ha en sykdom, en økt risiko for fall og/eller slite med utrygghet, for å få innvilget trygghetsalarm. Kun noen få kommuner tilbyr trygghetsalarm til alle over en viss alder, uavhengig av funksjonsnivå og behov. Trygghetsalarm er således en behovsprøvd helsetjeneste. Det er derfor lett å si seg enig i at det ikke burde være egenandel på trygghetsalarm. Samtidig er det egenandel på en rekke andre kommunale helse- og omsorgstjenester. Sentralstyret ønsker derfor ikke å stemme for at (kun) en gitt tjeneste skal fritas for egenandeler, men bringe forslaget videre inn i en større (generell) debatt om egenandeler i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget oversendes det sentrale helseutvalget i Pensjonistforbundet (enstemmig).

225.

Forslag til landsmøte juni 2023

Forslagsstiller:

Sømna pensjonistforening

Forslag:

Få slutt på at de som får delvis blå resept på et dyrt medikament 0,60 eller 80 % må betale 100% og i etterkant søke HELFO om refusjon med kvitteringer og hele pakka.

Begrunnelse:

For de som har svak økonomi har de ikke mulighet til å forskuttere den dyre medisinen og må takke nei til den. Det må vel gå an å få prosenten man er innvilget og så får apoteket ordne med Helfo.

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Vi støtter forslaget og sender dette videre til PF.

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vi har forståelse for problemstillingen, men kan ikke se andre praktiske løsninger enn bruk av frikort. Vi vil derfor prioritere å redusere egenandelstaket for frikort (se samleforslag 4j.)

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget støttes ikke.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslag 225 avvist (enstemmig).

5. Diverse (forslag 226)

226.

Forslag til landsmøtet 28. mai – 1. juni 2023

Forslagsstiller:

Pensjonistforbundet i Sogn og Fjordane

Forslag:

Pensjonistforbundet må engasjere seg for ei bærekraftig utvikling for klima og miljø.

Begrunnelse:

I vårt samfunn må alle ta ansvar for klima og miljø og sikre ei bærekraftig utvikling. Pensjonistforbundet må ha dette i programmet og sikre at vi har eit forhold til korleis vi kan bidra for gode klima- og miljøløysingar i eigen organisasjon

Samordnet med forslag fra:

Innstilling fra fylkesforeningen:

Innstilling fra sentralstyret:

Forslaget oversendes handlingsprogramutvalget.

Forslagets intensjon støttes. Pensjonistforbundet er og skal fortsatt være opptatt av miljøvern. Mandatet til handlingsprogramutvalget pålegger utvalget å omtale miljøvern.

Innstilling fra landsstyret:

Forslaget oversendes handlingsprogramutvalget.

Vedtak landsmøtet 2023:

Forslaget oversendes handlingsprogramutvalget (enstemmig).